

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΕΞ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΙΩΑΝ. ΓΕΝΗΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308 | 1/15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1988 | ΑΡΙΘ. 13

Η 900ΕΤΗΡΙΣ ΤΗΣ ΕΝ ΠΑΤΜΩ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

Ἀναβαλλομένης διὰ τὸ ἐπόμενον τεύχος τῆς δημοσιεύσεως τῆς συνεχείας τῶν ἀρθρῶν, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς τὴν σημασίαν τῆς χιλιετηρίδος τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τῶν Ρώσων, ἐπιβάλλεται ὅπως τὸ παρὸν κύριον ἄρθρον τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» ἀφιερωθῆ εἰς τὴν 900ετηρίδα τῆς ἐν Πάτμῳ ἰδρύσεως τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου, Θεολόγου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου. Οἱ ἐν τῇ ἱερᾷ ἑλληνικῇ νήσῳ καὶ ἐν Ἀθήναις πανηγυρικοὶ ἑορτασμοὶ τοῦ σημαντικοῦ ἱωβηλαίου τούτου, οἱ ὁποῖοι θὰ γίνουιν ἐντὸς τοῦ Σεπτεμβρίου 1988, θὰ λαμπρυνθοῦν διὰ τῆς παρουσίας τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Δημητρίου, Σεπτῶν Προκαθημένων ἢ διακεκριμένων ἐκπροσώπων διαφόρων Ὁρθοδόξων καὶ λοιπῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλων ἐπισήμων ἢ γνωστῶν ἐν τῇ Χριστιανικῇ Οἰκουμένῃ προσωπικοτήτων. Ἡ μεγάλη σημασία τῆς περιῆς ὁ λόγος 900ετηρίδος καὶ τῶν σχετικῶν πανηγυρικῶν ἐκδηλώσεων θὰ γίνῃ ἰδιαιτέρως αἰσθητῆ εἰς τὰ δυνάμενα νὰ προβληθοῦν ἐξ αὐτῶν σπουδαιότατα μηνύματα, τὰ κυριώτερα τῶν ὁποίων — ἐν εὐσυνόπτῳ μνημονίῳ — εἶναι τὰ ἐξῆς:

1) Αἱ γενησόμεναι ἑορταστικαὶ ἐκδηλώσεις θὰ ἀναγάγουιν ἐν πρώτοις τὴν σκέψιν ἡμῶν εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον, εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι ἀφιερωμένη ἢ περιώνυμος Ἱ. Μονή, ἣ ὁποῖα κοσμεῖ τὴν νῆσον Πάτμον καὶ δεσπόζει ταύτης, ὑψουμένη ὑπερ-

ἄνω τῶν λευκῶν οἰκιῶν τῆς. Ὁ μέγας οὗτος Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστῆς κατὰ τὰς δυσμάς τοῦ βίου του ἐξόριστος ἐπὶ αὐτοκράτορος Δομιτιανοῦ περὶ τὸ ἔτος 95 μ.Χ. «ἐγένετο ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένη Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Ἀποκ. α', 9). Ἡ ἱεραποστολικὴ του μαρτυρία αὕτη ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς ἀποδέκτας αὐτῆς εἰς κοινωνίαν μετ' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ — ὡς αὐτόπλου καὶ αὐτηκόου ἡγαπημένου μαθητοῦ — μετὰ τοῦ Θεοῦ Διδασκάλου του. Ρητῶς λέγει τοῦτο ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος Ἰωάννης, ὅταν γράφῃ τοὺς περιφῆμους λόγους: «Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὁ ἀκηκόαμεν, ὁ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὁ ἔθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς... ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν καὶ ἡ κοινωνία ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ Πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Α' Ἰωάν. α', 1-3).

Συμβολικὴ ὑπόμνησις τῆς ἀνάγκης τῆς θείας ταύτης ἐν Χριστῷ κοινωνίας θὰ εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἱωβηλαίου συγκέντρωσις ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐκπροσώπων διαφορῶν Ὁρθοδόξων καὶ λοιπῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖοι — κατὰ τὰς ὑποδείξεις τοῦ Ἀποστόλου τῆς Πάτμου — πρέπει νὰ «περιπατῶσιν ἐν ἀληθείᾳ (Β' Ἰωάν. 4), νὰ γίνωνται «συνεργοὶ τῇ ἀληθείᾳ» (Γ' Ἰωάν. 8) καὶ νὰ συνδιαλέγωνται «ἐν

ἀληθεία καὶ ἀγάπη» (Β' Ἰωάν. 3), καταυγάζοντες τὴν ἐν τῷ θεολογικῷ διαλόγῳ ἀναζήτησιν τῆς ἀληθείας διὰ τῆς ἀγάπης, ἡ ὁποία «ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν». Δι' αὐτὸ «πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγένηται καὶ γινώσκει τὸν Θεὸν» (Α' Ἰωάν. 8', 7). «Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει» (Α' Ἰωάν. 3', 10).

2) Οἱ ἐν Πάτμῳ ἑορτασμοὶ θὰ φέρουν πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ἱερὸν Σπήλαιον τῆς Ἀποκαλύψεως, τὸν «θεολάξευτον» βράχον του καὶ τὸ ἐν τῷ Σπηλαίῳ «ρῆγμα», ἔνθα ὁ ὡς ὑψιπέτης ἀετὸς ἐξεικονιζόμενος Θεολόγος εἶδε θείας ὀπτασίας καὶ ἀποκαλυπτικά ὄραματα καὶ «ἤκουσε φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος λεγούσης· ὁ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἐπτὰ Ἐκκλησίαις...» (Ἀποκ. α', 11). Οὕτως ἡ πανηγυρίζουσα τὸ ἰωβηλαῖόν της Ἰ. Μονὴ προβάλλει τὸν θεόπνευστον Θεολόγον, ὁ ὁποῖος — ἐκτὸς τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν τριῶν Καθολικῶν ἐπιστολῶν του — συνέγραψε τὸ τελευταῖον βιβλίον τοῦ «Κανόνος» τῆς Καινῆς Διαθήκης, τὸ ὁποῖον κατέχει ἰδιαιτέρα θέσιν ἐν τῇ παγκοσμίῳ φιλολογίᾳ καὶ ἔχει ἐμπνεύσει καὶ τροφοδοτήσει μέχρι τοῦδε ἀναριθμήτους καλλιτέχνας, λογοτέχνας καὶ στοχαστὰς (Dürer, Μιχαήλ Ἀγγελον, Dante, Milton, Goethe, Hölderlin, Klopstock, Haendel, Dostojewski, Berdjajeff, Bulgakoff, Σολωμόν, Κάλβον κ.ἄ.)¹.

3) Αἱ ἐπὶ τῷ ἰωβηλαίῳ λατρευτικαὶ συνάξεις θὰ ὑπομνήσουν τὸ γεγονὸς, ὅτι ἡ ἐν τῇ Ἀποκαλύψει περιγραφὴ τῆς ἐν τῷ ἐπουρανίῳ κόσμῳ προσφερομένης λατρείας εἶναι ἐν πολλοῖς ἀποτύπωσις τις τῆς ἐπιγείου λατρευτικῆς πράξεως καὶ ἐξεικονίζει ποικιλοτρόπως τὰ λειτουργικὰ ἔθιμα τῆς πρώτης Ἐκκλησίας. Ὁ θεόπνευστος ὀπτασιαστής τῆς Ἀποκαλύψεως βλέπει τὸ ὅλον δρᾶμα τῶν ἐσχάτων καιρῶν ἐκτυλισσόμενον ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς πρωτοχριστιανικῆς λατρείας, ἥτις ἔχει οὕτως εἰπεῖν ἀντιστοιχίας

καὶ προβολὰς εἰς τὸν ἐρχόμενον νέον Αἰῶνα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ εὐρίσκει ἐν αὐτῷ τὴν τελείωσίν της. Οὕτω πᾶν ὅ,τι ἐτελεσιουργεῖτο ἐν τῇ πρωτοχριστιανικῇ λατρευτικῇ συνάξει ἐρμηνεύεται ἐν τῇ Ἀποκαλύψει ὡς ἡ ἐκ τῶν προτέρων βίωσις ἐκείνου, ὅπερ τελεσιουργεῖται ἐπὶ τοῦ οὐρανόθεν θυσιαστηρίου². Οἱ ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Ἀρνίου πρεσβύτεροι εἶναι ἡ εἰκὼν τῶν πρεσβυτέρων οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν λατρευτικὴν σύναξιν ἴστανται ἐνώπιον τῆς καθέδρας τοῦ ἐπισκόπου. Οἱ ἐξαίσιοι ὕμνοι, — οἱ ὁποῖοι «ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν» (Ἀποκ. 1θ', 6) ἐξέρχονται ἐκ τοῦ στόματος ἐκείνων, οἷτινες, περιβεβλημένοι διὰ λευκῶν στολῶν, «ἄδουσι ᾠδὴν καινὴν» (Ἀποκ. 1δ', 3)—, εἶναι ἡ ἡχὴ τῶν ὕμνων, οἱ ὁποῖοι ἠκούοντο εἰς τὰς λειτουργικὰς συνάξεις τοῦ τέλους τοῦ α' αἰῶνος (Ἀποκ. ζ', 9· 1δ', 3). Οἱ ἐπίγειοι λάτρεις «ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν» (Ἀποκ. ζ', 9· 1δ', 3), — ὡς θὰ συμβῇ ἐν μικρογραφίᾳ καὶ εἰς τὰς ἐπὶ τῷ ἰωβηλαίῳ διορθοδόξους λειτουργικὰς ἐκδηλώσεις—, συνεννοῦνται μετὰ τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς λάτρων εἰς ἓνα γιγάντιον χορὸν³.

4) Τὸ ἐκ τοῦ λειτουργικοῦ περιεχομένου τοῦ βιβλίου τῆς Ἀποκαλύψεως μεταδιδόμενον μήνυμα διὰ τὸ ὅτι ὁ νέος Αἰὼν ἔχει ἀνατελεῖ καὶ ἐνεργοποιεῖται ἤδη ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, εἶναι συγχρόνως καὶ μήνυμα ἐλπιδοφόρου ἐσχατολογικῆς προσδοκίας, ἐκφραζομένης ἐπιγραμματικῶς διὰ τῶν λόγων «ναὶ ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ» (Ἀποκ. κβ', 20). Ἡ λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας κατεργάζεται τὴν νικηφόρον εἴσοδον καὶ ὀργανικὴν ἔνταξιν τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας εἰς τὴν ἐσχατολογικὴν πραγματικότητα τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ κόσμου. Τὸ περιεχόμενον τοῦ βιβλίου τῆς Ἀποκαλύψεως εἶναι, ὡς εὐστόχως ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου διαπρεποῦς θρησκειολόγου καὶ φίλου τῆς Ὀρθοδόξιας Friedrich Heiler, «μνημεῖον τῆς προσ-

1. Παν. Ἰ. Μπρατσιώτου, Ἀποκάλυψις Ἰωάννου, Ὁρησκ. καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπ., τόμ. 2, Ἀθήναι 1963, σσ. 1088-1089.

2. Παν. Ἰ. Μπρατσιώτου, Ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ Ἀποστόλου Ἰωάννου, ἐν Ἀθήναις 1950, σ. 50 ἐξ. Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Μαθήματα Λειτουργικῆς, Τεύχος Α', ἐν Ἀθήναις 1975, σ. 119. Oscar Cullmann, Urchristentum und Gottesdienst, Zürich 1950, σ. 11.

3. Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Ἀσκήσεις Ἐκκλησιαστικῆς Ρητορικῆς ἢ Ὀμιλητικῆς, Ἀθήναι, 1978, σ. 159.

ευχομένης, αγιαζομένης και νικώσης Ἐκκλησίας»⁴.

Ἡ ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ὑπάρχουσα θαυμασία Θεολογία ἢ Φιλοσοφία τῆς Ἱστορίας εἶναι λίαν ἐνθαρρυντική και ἐνισχυτική διὰ τοὺς πιστοὺς πάσης ἐποχῆς, διότι ὑπομιμνήσκει, ὅτι «ὁ Θεός, ὡς ὁ παντοκράτωρ κύριος τοῦ σύμπαντος, εἶναι και τῆς ἱστορίας κύριος, τῆς ὁποίας τὸ νόημα εἶναι ἢ πάλη μεταξὺ τῆς ἀντιθέου δυνάμεως και τοῦ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν αὐτῆς διατελοῦντος κόσμου ἀφ' ἐνός και τοῦ Θεοῦ και τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἀφ' ἑτέρου, πάλη μέλλουσα διὰ Ἰ. Χριστοῦ, ὡς τοῦ κέντρου τῆς ἱστορίας και συμπαρέδρου τοῦ Θεοῦ και συγκυριάρχου ἐπὶ τοῦ κόσμου, νὰ καταλήξῃ εἰς τὸν θρίαμβον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ και τοῦ ἀγαθοῦ». «Ὅθεν ὁ Θεός (κατεργάζεται τὰς τύχας τῆς Ἐκκλησίας και τῆς ἀνθρωπότητος, συμφώνως πρὸς τὸ καθωρισμένον ὑπ' αὐτοῦ σχέδιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου περιλαμβάνονται και αἱ ἐκάστοτε κρίσεις και ἡ λύσις αὐτῶν σὺν τῷ τελικῷ θριάμβῳ τοῦ ἀγαθοῦ ἐναντίον τοῦ κακοῦ»⁵.

5) Ἡ ἐν τῇ Ἀποκαλύψει τοῦ Ἰωάννου ἀποκαλυπτομένη Θεολογία ἢ Φιλοσοφία τῆς Ἱστορίας καθιστᾷ φανερόν, ὅτι ἡ οἰκείωσις τῆς ἐσχατολογικῆς χριστιανικῆς προσδοκίας δὲν ἐκφυλίζεται εἰς νοσηρὸν θρησκευτικὸν μυστικισμόν, ἀλλὰ ἐναρμονίζει μετὰ τῆς κατακορύφου τὴν ὀριζόντιον διάστασιν τῆς Ἐκκλησίας, ἣτις ἀναπτύσσει τὸ ἀνακαινιστικὸν ἔργον τῆς ἐντὸς τῆς ἐκάστοτε και ἐκασταχοῦ ἱστορικῆς και πολιτισμικῆς πραγματικότητος. Ἡ σπουδαιότερα τῶν ἱστορικῶν συναρτήσεων τῆς πανηγυριζούσης Ἰ. Μονῆς θὰ ὑπομνησθῇ διὰ τῆς κατὰ τοὺς ἑορτασμοὺς παρουσίας τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Δημητρίου, ὑπὸ τὴν ἄμεσον δικαιοδοσίαν τοῦ Ὁποίου ὑπάγεται ἢ ὅλη Πατριαρχικὴ Ἐξουχία τῆς Πάτμου, ἣτις Ἐξουχία, — ἐκτὸς τῆς Πάτμου, ἢ ὁποία διὰ Σεπτῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως και τοῦ Νόμου 1155/81 τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἔχει ἀνακηρυχθῆ Ἱερὰ Νῆσος—, περιλαμβάνει και τὰς νήσους Λειψούς, Ἀγαθονήσιον και Ἀρ-

κίους⁶. Ἡ ἄμεσος σύνδεσις τῆς Πάτμου μετὰ τῆς ἐν τῇ καθόλου Ὁρθοδοξίᾳ πρωτοθρόνου Ἐκκλησίας τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἡ Ἱερὰ Βασιλική, Σταυροπηγιακή και Πατριαρχικὴ Μονὴ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου και Εὐαγγελιστοῦ ἰδρύθη τὸ ἔτος 1088 ὑπὸ τοῦ Ὁσίου Πατρὸς Χριστοδούλου τοῦ Λατρηνοῦ, κατόπιν δωρεᾶς τῆς ὅλης νήσου Πάτμου πρὸς αὐτὸν και σχετικῆς χορηγίας γενομένης διὰ χρυσοβούλλου τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντινοῦ Ἀλεξίου Α' Κομνηνοῦ. Ἡ Ἱερὰ αὕτη Μονὴ ἐκτίσθη κατὰ μίαν ἐκδοχὴν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν κατεῖχεν ἄλλοτε ὁ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος.

Τὰ κατὰ καιροὺς ἀποσταλέντα αὐτοκρατορικὰ και ἄλλα πολῦτιμα ἱστορικὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποία φυλάσσονται ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ τῆς Ἰ. Μονῆς, ἀποδεικνύουν τὸν στενὸν σύνδεσμον αὐτῆς μετὰ τοῦ Βυζαντινοῦ, τὸ ὁποῖον, ὑπὸ τὰς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐπεδίωκε τὴν ἐνότητά και τὴν συνοχὴν τῆς κολοσσιαίας βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας διὰ τῆς ἰδρύσεως, ἀκόμη και εἰς ἀπομεμακρυσμένα σημεῖα αὐτῆς, πνευματικῶν προπυργίων. Τὰ κυριώτερα τούτων ἦσαν ἱερὰ μοναί, αἱ ὁποῖαι ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς περιοχαῖς κρατοῦν ἀνημμένον τὸν πυρσὸν τῆς ἑλληνορθόδοξου παραδόσεως και ὡς τηλαυγεῖς φάροι ἀκτινοβολοῦν τὸ ζωοποιὸν φῶς αὐτῆς.

Ὅταν ὁ Σεπτὸς Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως πρὸ τινων μηνῶν ἦλθε διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐσημειώσαμεν ὅτι «ἡ Ὁρθόδοξος πνευματικότης εἰς τὸν τόπον μας ἀναζωογονεῖται συνεχῶς ὑπὸ τῆς αὔρας, ἢ ὁποία πνέει ἐκ τῶν θαλασσοβρέκτων πνευματικῶν ἐν Ἑλλάδι προγεφυρωμάτων τοῦ σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, λ.χ. ἐκ τῆς συνεχῶς ἀνανεουμένης μοναδικῆς εἰς τὸν κόσμον Μοναστικῆς Πολιτείας τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἢ ἐκ τῆς Πατριαρχικῆς Ἐξουχίας τῆς Ἱερᾶς Νήσου Πάτμου ἢ ἐκ τῶν Ἐκκλησιῶν Κρήτης

4. Παν. Ἰ. Μπρατσιώτου, Ἀποκάλυψις Ἰωάννου, Ὁρθοκ. και Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπ., τόμ. 2, στ. 1088.

5. Αὐτόθι.

6. Ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος 1988», ἐκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σ. 242.

καὶ Δωδεκανήσου»⁷. Ἐν τοιοῦτον πνευματικὸν προγεφύρωμα τοῦ Βυζαντίου ἦτο καὶ ἡ εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων ὑπαγομένη Ἱερὰ Μονὴ Χο(ω)-ζοβιοτίσσης, ἡ ὁποία ἰδρυθεῖσα ἐν Ἀμοργῶ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ, τὴν 23ην καὶ 24ην Ἰουλίου 1988 ἐώρτασε καὶ αὐτὴ τὴν 900ετηρίδα αὐτῆς δι' ἐορταστικῶν ἐκδηλώσεων, αἱ ὁποῖαι ἐλαμπρύνθησαν διὰ τῆς παρουσίας τῆς Α. Θ. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. κ. Παρθενίου καὶ Σεβ. Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος⁸.

Ἡ νέα προσεχῆς ἔλευσις εἰς τὴν ἑλληνικὴν Πάτμον καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Δημητρίου καὶ αἱ πρὸς τὸ ἐν Ἑλλάδι Χριστεπώνυμον ποίμνιον ἀναμενόμεναι νέαι πατρικαὶ εὐλογίαι καὶ παραινέσεις Αὐτοῦ θὰ ὑποδαυλίσουν καὶ θὰ ἀναζωπυρήσουν εἰς τὰς ψυχὰς πάντων τῶν Ἑλλήνων ἱερὰς μνήμας καὶ θὰ ἀναθερμάνουν τὴν πατροπαράδοτον ἀγάπην των πρὸς τὴν Μητέρα καὶ Τροφὸν τοῦ Γένους Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

6) Οἱ ἐορτασμοὶ τοῦ Ἰωβηλαίου τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου θὰ ὑπομνήσουν, ὅτι αὕτη εἶναι ἐν ἐξαιρέτον δεῖγμα τῆς ὑπὸ τοῦ καθ' ὅλου μοναχισμοῦ προσφοράς ἀνεκτιμῆτων ὑπηρεσιῶν πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος. Τὸ λαμπρὸν μοναστικὸν αὐτὸ κέντρον τῆς Πάτμου διεκρίθη διὰ τὴν ἀκτινοβολὸν κατηχητικὴν καὶ ἱεραποστολικὴν δρᾶσιν ἐκλεκτῶν μοναχῶν του, διὰ τοὺς θησαυροὺς τῆς περιπύστου βιβλιοθήκης του, διὰ τὸν πλοῦτον τῶν ἱστορικῶν κειμηλίων καὶ τῶν μνημείων τῆς Ὁρθοδόξου Λειτουργικῆς Τέχνης, διὰ τὰ ἀγιογραφικὰ ἐργαστήριά του, διὰ τὴν δοψιλῆ ἀγιαστικὴν χάριν τοῦ ἱεροῦ Σπηλαίου τῆς Ἀποκαλύψεως, τοῦ

σεπτοῦ σκηνώματος τοῦ ὁσίου Χριστοδοῦλου καὶ τῶν ἱερῶν λειψάνων πολλῶν ἄλλων ἁγίων, διὰ τὴν περίφημον Πατμιάδα Σχολὴν, ἥτις διὰ τῶν αἰῶνων ἐμψυχοῦται, ζωογονεῖται καὶ κατευθύνεται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, καὶ διὰ πολλὰ ἄλλα.

Πάντα ταῦτα, ἰδίως εἰς τοὺς χαλεποὺς διὰ τὸ Ἔθνος χρόνους, συνεβάλοντο εἰς τὴν περιφρούρησιν τῆς ἑλληνορθόδοξου συνειδήσεως καὶ ταυτότητος τῶν κατοίκων τῆς Ἱερᾶς Νήσου καὶ εἰς τὸ νὰ ἀναδειχθῇ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Ἱ. Μονὴ κέντρον περιφρουρήσεως τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ καλλιέργειας τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, θαλερὸν ἀνθρωπιστικὸν καὶ πολιτιστικὸν φυτώριον, ὅπερ ἀνέδειξε διακεκριμένας ἐκκλησιαστικὰς προσωπικότητας, πεφωτισμένους πνευματικοὺς πατέρας καὶ ἐκλεκτοὺς φωτιστὰς καὶ διδασκάλους τοῦ Γένους, πρωταγωνιστὰς τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερίας καὶ παλιγγενεσίας, ἐκλεκτοὺς ἀγιογράφους⁹.

Ἡ Πατμιάς Σχολὴ λειτουργεῖ σήμερον ὡς Γυμνάσιον καὶ Ἐκκλησιαστικὸν Λύκειον εἰς ἰδιόκτητα νεόδμητα κτίρια παρὰ τὸ Ἱερὸν Σπήλαιον τῆς Ἀποκαλύψεως, ἀνεγερθέντα δαπάναις τῆς Ἱ. Μονῆς. Ἐξ ἄλλου ἡ θαυμασία Βιβλιοθήκη τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἥτις, ἐκτὸς τῶν ἄλλων περιλαμβάνει «ὑπὲρ τοὺς χιλίους χειρογράφους κώδικας», ἱστορικὰ ἔγγραφα καὶ πλῆθος παλαιῶν ἐντύπων βιβλίων, «ἀναδιωργανώθη ἐσχάτως καὶ ἐξωπλίσθη μὲ σύγχρονον φωτογραφικὸν ἐργαστήριον διὰ τὴν μικροφωτογράφησιν τῶν χειρογράφων καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν διαφόρων ἀνά τὸν κόσμον ἐπιστημόνων, μελετητῶν, παρέχουσα αὐτοῖς μικροφίλμς ἀρίστης ποιότητος»¹⁰. Ἡ Ἱ. Μονὴ αὕτη ἀσκεῖ ἐπίσης φιλανθρωπικὴν δρᾶσιν, παρέχουσα σήμερον εἰς τὰς ἀπόρους κορασίδας καὶ τὰς ἐνδεεῖς οἰκογενείας οἰκόπεδα διὰ τὴν ἀνέγερσιν οἰκιῶν καὶ «ἐνισχύουσα ποικιλοτρόπως καὶ διὰ χρηματικῶν ποσῶν

7. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ εἰς Ἑλλάδα ἐπισκεψίς τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Δημητρίου, ἐκδ. Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», Ἀθήναι 1987, σ. 14.

8. Κατὰ τὴν πανηγυρικὴν Θείαν Λειτουργίαν, ἥτις μετεδόθη καὶ ἀπὸ τοῦ ραδιοφωνικοῦ δικτύου τῆς ΕΡΤ συνελειτούργησαν μετὰ τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. κ. Παρθενίου οἱ Σεβ. Μητροπολίται Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος καὶ Θήρας κ. Παντελεήμων καὶ ἔψαλεν ἡ 35μελὴς χορωδία τῶν ἱεροψαλτῶν Βόλου, ἡ ὁποία παρουσίασε καὶ λαμπρὰν συναυλίαν εἰς κεντρικὴν πλατεῖαν τῆς Χώρας Ἀμοργοῦ.

9. Περισσότερας λεπτομερείας βλ. ἐν: Νικ. Α. Φοροπούλου, Πάτμος, Ἐρησικ. καὶ Ἱθική Ἐγκυκλοπαιδεία, τόμ. 10, Ἀθήναι, 1966, στ. 127-135, ἐνθα παρατίθεται καὶ πλουσία σχετικὴ Βιβλιογραφία ἐν τῇ ὁποίᾳ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἀναφέρεται καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Ἀθ. Κομίνης καταρτισθεὶς λαμπρὸς ἀνὸς κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς ἐν Πάτμῳ Ἱερᾶς Μονῆς Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου (1966).

10. «Ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», σ. 244-245.

ΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑΙ ΙΔΕΑΙ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΕΞ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ *

III. Ἡ συμβολὴ τῶν νέων εἰς τὴν ἀγωγὴν αὐτῶν.

Κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου (330-379), ὅστις, ὡς γνωστόν, συνέγραψε πραγματείας ὑπὸ τὸν τίτλον «Πρὸς τοὺς νέους ὅπως ἂν ἐξ ἑλληνικῶν ὠφελοῦντο λόγων», ὁ Οἰκονόμος, ὡς ἀνωτέρω ἀνεφέρθη, ἐξεφώνησεν εἰς τὸ Φιλολογικὸν Γυμνάσιον Σμύρνης, τὸ 1813, λόγον πρὸς τοὺς νέους, εἰς τὸν ὁποῖον καταχωρίζονται αἱ παιδαγωγικαὶ ἰδέαι αὐτοῦ, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν προσωπικὴν συμμετοχὴν τῶν νέων καὶ τὴν συμβολὴν αὐτῶν εἰς τὴν ἀγωγὴν τῶν, διὰ τῆς εἰς ἑαυτοὺς προσοχῆς, ἔχων ἐπίσης ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ καὶ τὴν γνωστὴν ὀμιλίαν τοῦ αὐτοῦ πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ «Πρόσεχε σεαυτῶ» (Δευτερονόμιον 15,9). Αἱ ἐν προκειμένῳ παιδαγωγικαὶ ἰδέαι τοῦ Οἰκονόμου συνοψίζονται εἰς τὰ ἐξῆς:

Εὐπάτητον καὶ ἐπίζηλον ἢ νεότης. «Δὲν εἶναι ἄλλο τι εἰς τὸν κόσμον τόσον εὐπάτητον καὶ ἐπίζηλον ὡς ἡ νεότης ἔμπροσθεν τῆς ὁποίας ἐξαπλόουσι εὐρυχωροτάτην πεδιάδα αἱ ἀπατηλαὶ ἐλπίδες, καὶ παρίσταται πανταχόθεν ἡ ἡδὼν προσφέρουσα ψευδεῖς στεφάνους, καὶ διασπείρουσα εἰς τὰ βήματα αὐτῆς ἀπαλώτατα ἄνθη, καὶ συμπεριλαμβάνουσα πρὸς βοήθειαν τὴν ἀπειρίαν καὶ θερμότητα καὶ εὐπιστίαν τῆς νεανικῆς ἡλικίας, ἔν' ἀποτρέψῃ τὸν γυμναζόμενον νέον ἀπὸ τοῦ ἔδοξον τῶν πόνων στάδιον, καὶ κατακρημνίσῃ αὐτὸν εἰς τῆς δυστυχίας τὰ βᾶθη» (Φ, 27). Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς ἀπατηλότητος ταύτης, ἡ ὁποία περικυκλῶνει τὴν ἡλικίαν τῶν νέων, οὗτοι ἔχουν ὑποχρέωσιν νὰ ἀντιτάξουν μέσα ἀντίρροπα καὶ ἰσχυρά, διὰ νὰ μὴ παρασυροῦν εἰς τὴν δίνην τῆς ἀπατηλότητος, καὶ ταῦτα

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 439 τοῦ ὑπ' ἀρ. 12 τεύχους.

τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην νοσηλείας καὶ ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως)¹¹.

*

Ἐκκλησίαν τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εὐχεται ἀφ' ἐνὸς ὅπως αἱ ἐκδηλώσεις ἐπὶ τῇ 900ετηρίδι τῆς ἐν Πάτμῳ Ἱ. Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου στεφθοῦν ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας καὶ γίνουσι ἀφετηρία νέων λαμπρῶν πνευματικῶν ἐξορμήσεων πρὸς δόξαν τῆς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας Πάτμου, ἣτις ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ καὶ ἄλλας ἐκλεκτὰς Ἱ. Μονὰς, Ἱερὰ Καθίσματα, Προσκυνήματα καὶ Ἑσυχαστήρια, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὅπως ὁ Θεὸς δωρῆται εἰς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, τὸν Οἰκουμηνικὸν Πατριάρχην κ. κ. Δημήτριον ἔτη πολλὰ καὶ παρὰ Θεοῦ ἠυλογημένα, ἵνα βλέπῃ στεφομένης ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας τὰς ὑπὲρ τῆς καθ' ὅλου Ὁρθοδοξίας προσπάθειάς Του.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

11. Ἀπόθι, σ. 244.

τητα και ἐπιείκεια, και χαρίζει φυσικόν και ἀνεπι-
τῆδευτον χαρακτήρα. Εἶναι κοινωνική και πλήρης
οὐ μόνον ἀληθείας, ἀλλὰ και χάριτος και εὐφροσύνης.
Εἶναι πολλά μακρὰν ἀπὸ τῆς σκυθρωπῆς και μελαγ-
χολικῆς δεισιδαιμονίας, ἥτις σκοτίζει τὴν καλὴν τοῦ
ἀνθρώπου διάθεσιν, και πικραίνει τὴν καρδίαν, και
ἀγριαίνει τὴν ψυχὴν, και ταπεινώνει τὴν εὐφυίαν, και
μωραίνει τὸν νοῦν, και διδάσκει τοὺς ἀνθρώπους ψευ-
δῶς νὰ καταφρονῶσι τὰ καθήκοντα τῆς παρουσίας
ζωῆς, ἵνα προδιαθέτωνται τάχα διὰ τὴν μέλλουσαν.
Ἡ ἀμώμητος ἡμῶν πίστις, καθ' ὅλον τὸ ἐναντίον,
διδάσκει νὰ θεωρῶμεν τὴν προετοιμασίαν ἡμῶν διὰ
τὴν μέλλουσαν αἰωνιότητα ὡς ἀναγκαῖον ἐπακόλουθον
τῆς ἀκριβεστάτης ἐκπληρώσεως ὅλων τῶν καθήκον-
των, ὅσα ἡ ἀρετὴ εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν διδάσκει»
(Φ, 30).

Μετριοφροσύνη. Ἡνωμένη μετὰ τῆς εὐ-
σεβείας πρέπει νὰ εἶναι ἡ μετριοφροσύνη, ἀπὸ τὴν
ὁποῖαν ἀγεννάται ἡ εὐπειθεία εἰς τοὺς μεγαλητέρους...
τὸ σέβας πρὸς τοὺς γονεῖς και ἡ ὑποταγὴ εἰς ὅλους
τοὺς εἶτε διὰ μάθησιν, εἶτε δι' ἀξίωμα, εἶτε δι' ἡλι-
κίαν μεγαλητέρους. Ἡ ὑπακοὴ εἶναι ἡ θαυμαστὴ προ-
παιδεία τῆς νεότητος και ἡ μετριοφροσύνη εἶναι ὁ
πολυτιμότερος τοῦ νέου στολισμὸς και ὁ πρόδρομος
τῆς μελλούσης αὐτοῦ εὐτυχίας. Δὲν πρέπει ποτὲ εἰς
ὑμᾶς, λέγει ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς νέους ὁ Οἰκο-
νόμος, ὅτινες μόλις εἰσῆλθετε εἰς τὸ στάδιον τῆς ζωῆς,
νὰ ἔχητε εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἰδίας διαγωγῆς τὰς ἡνίας,
ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐμπιστεύητε αὐτὰς εἰς ἀνδρας ἐμπει-
ροτέρους διοικούμενοι ἀπὸ τὴν φρόνησιν και τὸ παρά-
δειγμα τῶν μεγαλητέρων» (Φ, 30-31). Εἶναι ἐπιβλα-
βεστάτη ἡ ἄρνησις τῶν νέων νὰ μὴ προσέχουν και
μάλιστα νὰ ἀπορρίπτουν τὰς συμβουλὰς τῶν ἐχόντων
προβεβηκυῖαν ἡλικίαν, και νὰ ἀποδίδουν τὰς συμβου-
λὰς αὐτῶν «εἰς τὴν ἀσθένειαν και δειλίαν» τῆς ἡλι-
κίας ταύτης (Φ, 31). «Οἱ τοιοῦτοι νέοι εἶναι πολλὰ
σοφοί, και δὲν μανθάνουσιν. Εἶναι πολλὰ ἀνυπόμονοι,
και δὲν βολεύονται. Εἶναι πολλὰ θερμοί, και δὲν γνω-
ρίζουσι χαλινόν. Κολυμβῶσι λοιπὸν μὲ ἀκατάσχετον
θρασύτητα και ἀπόνοιαν εἰς τὰ κύματα τοῦ κόσμου,
και ἐγκυβιστῶσιν (=ρίπτονται μὲ τὸ κεφάλι των)
ἀσυλογίστως εἰς τὰ κοπτικώτατα δρέπανα τῶν κιν-
δύνων, ἐξ ὧν εἶναι γεμάτον τοῦ βίου τούτου τὸ στά-
διον. Τοιαύτη εἶναι ἡ τύχη τῶν ὅσοι μαίνονται ν'
ἀπολαύσωσιν ὑπόληψιν χωρὶς τῆς μετριοφροσύνης,
ἥτις μόνη εἶναι νὰ περιποιήσῃ εἰς τὸν νέον ὅ,τι ἀγαθὸν
ἡ ὁρμὴ τῆς νεότητος αὐτοῦ πρόωρα ἐπιθυμεῖ» (Φ, 31).

Φιλαλήθεια. «Ἡ φιλαλήθεια ἐξ εἰλικρι-
νοῦς καρδίας προσερχομένη εἶναι σωφροσύνη περὶ τοὺς
λόγους» (Φ, 31). Ἡ κρυψίνουα και ἡ δολιότης δη-
μιουργοῦν εἰς τὸν ἄνθρωπον, και μάλιστα τὸν νέον,
χαρακτήρα ἀξιοκαταφρόνητον και μισητόν. «Ἡ ὑπό-
κρισις τῆς νεότητος εἶναι ὁ πρόδρομος τῆς ἀπιστίας
και προδοσίας εἰς τὸ γῆρας, και αἱ πρῶται κινήσεις
αὐτῆς εἶναι τὰ ὀλέθρια προοίμια τῆς διαφθορᾶς και
κακοηθείας. Αὕτη κρημνίζει ἀπὸ τὸ ὕψος πᾶν ἀγαθὸν
μάθημα. Αὕτη σκοτίζει τὴν λάμψιν παντός καλοῦ προ-
τερήματος. Αὕτη ἀπωθεῖ τὸν ἄνθρωπον πολλάκις εἰς
καταφρόνησιν Θεοῦ και ἀνθρώπου» (Φ, 32). Διὰ

τοῦτο ἀπαιτεῖται ὅπως οἱ παιδαγωγούμενοι νέοι γυ-
μνάζωνται ἐπιμελῶς εἰς τὴν ἀλήθειαν, φυλάσσοντες
χωρὶς προσποιήσεις τὰς διδομένας ὑποσχέσεις των
και ἐξηγοῦντες μὲ τιμιότητα τὰς διαθέσεις αὐτῶν.
Ὡσαύτως ἡ φιλαλήθεια συμφέρει διὰ τὴν ἡσυχίαν
και τὴν εὐκολίαν εἰς τὴν ζωὴν, παρὰ ἡ πανουργία,
«διότι ἡ μὲν ὁδὸς τῆς ἀληθείας εἶναι μία και εὐκολος,
ἡ δὲ τοῦ ψεύδους εἶναι λαβύρινθος γεμάτος ἀπὸ στρο-
φὰς και περιελίξεις» (Φ, 32). Οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον:
«Ἄπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφου, και οὐ ποικίλων
δεῖτ' ἄνδιχα βουλευμάτων».

Ἡ πανουργία προϋποθέτει μικροπρεπῆ καρδίαν,
και ἀποτελεῖ τὴν μόνην ἀθλίαν ὁδὸν εἰς τὴν ὁποῖαν
καταφεύγει πᾶς ἄνθρωπος «ὅστις δὲν ἔχει τὸ θάρρος
νὰ ὁμολογήσῃ τοὺς σκοτεινοὺς σκοπούς του· ἐξ ἐναν-
τίας δὲ ὁ ἄπλαστος και εἰλικρινὴς χαρακτήρ ἐμφαίνει
ἀτρόμητον γενναϊότητα, ἥτις πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἐξαι-
ρετον σημεῖον τοῦ τιμίου» (Φ, 32). Ὁ Πυθαγόρας
ἔλεγεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸν Θεὸν ἔχει κινὰ ἰδιώ-
ματα τὸ «εὐεργετεῖν» και τὸ «ἀληθεύειν».

Ἡ εἰλικρίνεια, ἐν τούτοις, δὲν πρέπει νὰ εἶναι
χωρισμένη ἀπὸ τὴν φρόνησιν και ἀπροφύλακτος περὶ
τὰ ἀπόρητα. «Ἡ εἰλικρίνεια εἶναι ἐναντία εἰς τὴν
πανουργίαν και ὅχι ποτε εἰς τὴν σύνεσιν τὴν ἀληθινήν.
Διότι ἡ κουφότης ἀνοήτου και ὀλιγογνώμονος ἀνθρώ-
που δὲν εἶναι εἰλικρίνεια· ἀλλ' ἡ καθαρότης τῆς εὐ-
γενοῦς και γενναίας ψυχῆς, ἥτις ἀποβάλλει τὴν κακο-
ῆθην ἀπάτην, διότι τὴν νομίζει ἐπίσης και οὐτιδανὴν
και ἀνωφελῆ, και ἥτις δὲν ζητεῖ ποτὲ νὰ κρυφθῆ,
ἐπειδὴ δὲν ἔχει χρεῖαν προφάσεων και μηχανουργη-
μάτων» (Φ, 33).

**Δικαιοσύνη. Εὐσπλαγχνία. Φι-
λία. Προσῆνεια.** Οἱ νέοι, παιδαγωγούμενοι,
πρέπει ἀπ' αὐτῆς τῆς νεαρᾶς ἡλικίας νὰ κερδίσουν τὴν
καρδίαν και τὴν εὐνοίαν τῶν τιμίων ἀνθρώπων, δη-
μιουργοῦντες και πλέκοντες δεσμούς και ἀπαραιτή-
τους διαθέσεις πρὸς τοὺς συναθρώπους των. Βάσις
δὲ τούτων και θεμέλιον εἶναι ἡ δικαιοσύνη, τὸ ἱερώ-
τατον ἐκεῖνο ἀξίωμα: «Πράττε εἰς τοὺς ἄλλους, ὅ,τι
θέλεις νὰ πράττωσι και οἱ ἄλλοι εἰς σὲ αὐτόν».

Ἡ συμπάθεια πρὸς τὸν συνάνθρωπον εἶναι τὸ
αἰσθημα ἐκεῖνο, διὰ τὸ ὁποῖον οἱ νέοι δὲν πρέπει ποτε
νὰ αἰσθάνωνται ἐντροπήν. Τὰ θέληγτρα τῆς εὐσπλαγ-
χνίας διὰ τὸν νέον περιέχουν χάριν, και εἶναι ἀξιαγά-
πητος ὅταν ποικιλοτρόπως εὐσπλαγχνίζεται τὸν δυσ-
τυχῆ, ὅταν δὲν ἐπιχαίρει ἀπαθρῶπως εἰς τὰς θλί-
ψεις και τὰς δυστυχίας τοῦ πλησίον.

Ὁ δεσμὸς τῆς φιλίας εἶναι μία φυσικὴ κλίσις
τοῦ ἀνθρώπου. Δι' αὐτὴν τὴν ἀνθρωπίνην πρὸς τὴν
φιλίαν κλίσιν τῶν νέων, ὁ Οἰκονόμος καθερίζει προϋ-
ποθέσεις ὑπὸ τύπον προσφωνήσεως πρὸς αὐτούς, ὡς
ἐξῆς: «Προσέχετε μὴ συστήσητε ποτὲ τοιοῦτους φι-
λίας δεσμούς, οὕτως ἀσυλογίστους, οὕτως ἐπικιν-
δύνους, διὰ τοὺς ὁποίους δυνατόν ποτε νὰ καταισχυ-
θῆτε· καλῶς γινώσκοντες ὅτι ὁ χαρακτήρ ὑμῶν θέλει
διαμορφωθῆ πρὸς τῶν φίλων τὸν χαρακτήρα, και ὁ
κόσμος θέλει κρίνει περὶ τῶν ὑμετέρων πράξεων ἀπο-
βλέπων πρὸς τὰς ἐκείνων. Ἄς ἦσθε λοιπὸν βραδεῖς
και προβλεπτικοὶ εἰς τὸ νὰ ἐκλέγητε φίλους· θεωροῦν-

τες ὡς ἱερώτατον καὶ πολυτίμον δῶρον ὄντινα εὖρητο ἀληθῶς φίλον πιστόν, τοῦ ὁποίου ἡ ἀρετὴ ἤθελε τρώσει τὴν ὑμετέραν καρδίαν, καὶ προσέχοντες καλῶς νὰ μὴ κατηγορήσθε δικαίως ὡς κοῦφοι καὶ ἀκατάστατοι μεταλλάσσοντες φίλους· διότι ἡ τοιαύτη ἀκαταστασία ἀποδεικνύει νοῦν ἐπιπόλαιον καὶ καρδίαν διεφθαρμένην. Εὐλαβεῖσθε ὅλα τῶν φίλων τὰ μυστικά· ἔχετε τὸ ὄμμα ἀνοικτὸν πάντοτε εἰς τὰς χρείας αὐτῶν καὶ τὰ κέρδη· μὴ λησμονήσητε ποτὲ αὐτοὺς εἰς τὰς θλίψεις καὶ τοὺς κινδύνους. Οἰκονομεῖτε φρονίμως τὰ ἐλαττώματα αὐτῶν· διότι κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, ἐκεῖνος εἶναι ἐπιτήδειος πρὸς φιλίαν, ὅστις ἐπίσταται καὶ νὰ ἀδικῆται» (Φ, 34).

Εἰς τὴν κοινωνίαν οἱ νέοι πρέπει νὰ εἶναι ἀξιόραστοι καὶ νὰ ἀποφεύγουν κάθε εἶδος ἀπολιτευσίας καὶ ἀγροικίας» εἰς τὰς πράξεις καὶ τοὺς λόγους των. «Τὸ προσηγὸς ἦθος, συμβουλευεὶ ὁ Οἰκονόμος, ἄς διευθύνῃ ὅλα τὰ διαβήματα ὑμῶν, προερχόμενον ἀπὸ καρδίαν ἰλαρὰν καὶ τιμίαν περισσότερον, ἢ ἀπὸ ψευδῆ καὶ κατεσπουδασμένην πολιτικὴν. Ἀκολουθεῖτε τὴν κοινὴν συνήθειαν εἰς ὅλα τὰ ἀδιάφορα πράγματα· καταφρονεῖτε δὲ φρονίμως τὴν καινοτροπίαν, ὅταν εἶναι μεμπτή καὶ ἀξιοκατηγόρητος· διότι ὅσον τὰ ἀπλά καὶ φυσικὰ ἦθη ἐπισπῶσι τὴν εὐνοίαν τῶν ἀνθρώπων, τόσον ὁ ἐπιτετηδευμένος καὶ ἀλαζονικός χαρακτήρ ἀποδεικνύει τὸν νέον αἰσχρὸν καὶ γελοῖον, καὶ τέλος γεμίζει αὐτὸν ἀναισθητῶς ἀπὸ βαρῆα ἐλαττώματα» (Φ, 34-35).

Ἐ γ κ ρ ἄ τ ε ι α. Αἱ ἡδοναὶ τοῦ σώματος πολιορκοῦν περισσότερον τοὺς νέους, ἢ δὲ ἀπειρία τῆς ζωῆς καὶ ἡ ἀκμὴ τῆς ἡλικίας αὐτῶν παρακινοῦν αὐτοὺς εἰς τὸ νὰ μὴ ὑπολογίζουσι ὅτι εἶναι ὄχι μόνον αἰσθητικὰ ὄντα, ἀλλὰ καὶ λογικὰ καὶ κοινωνικὰ τοιαῦτα. Διὰ τῶν ἡδονῶν γίνονται δούλοι τῶν παθῶν. Ἡ μέθη τῆς ἡδονῆς καθιστᾷ τὴν νεότητα δυστυχῆ, μὴ δεχομένην τὰς συμβουλὰς τῶν φρονίμων γερόντων. «Ὁ ἄπειρος νέος θεωρεῖ τοῦτον τὸν κόσμον ὡς ἀδιάκοπον πανήγυριν καὶ ἐσοτήν, καὶ ὀρμᾷ πρὸς ἀχόρταστον ἀπόλαυσιν αὐτοῦ, συνελανόμενος ὑπὸ τῆς εὐεξίας καὶ ἀκμῆς καὶ ἀναβάσεως τῶν ζωτικῶν αὐτοῦ πνευμάτων, καὶ θερμότητος τῆς φαντασίας αὐτοῦ. Εἰς μάτην δαπανᾷ τὰς συμβουλὰς αὐτοῦ πολλάκις ὁ φρόνιμος γέρον· διότι ὁ νέος καθ' ἑαυτὸν λέγει, ὅτι ἐλησμονήσεν οὗτος ὁ σύμβουλός μου, ὅτι ἦτο ποτε νέος καὶ αὐτός» (Φ, 35). Εἶναι ἀνάγκη ἡ παιδαγωγουμένη νεότης νὰ διακρίνεται καὶ διὰ τὴν ἐγκράτειάν της, καθ' ὅσον ἡ περιτὰς ἡδονὰς ἀκράτεια ἔθαψεν ἄνωγας πολλοὺς νέους καὶ ἐδημιούργησε «τρόπαια καταισχύνης» ἐντὸς τῆς κοινωνίας (Φ, 36).

Ἀ ν ἄ γ ν ω σ ι ς τ ῶ ν π ρ ο γ ο ν ι κ ῶ ν σ υ γ γ ρ α μ ἄ τ ω ν. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἀθανάτων συγγραμμάτων τῶν προγόνων, ὡς καὶ ἀνωτέρω διὰ πολλῶν ὑπεδείχθη ὑπὸ τοῦ Οἰκονόμου εἰς τὰ περὶ τῆς συμβολῆς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὴν ἀγωγὴν τῶν παιδῶν, εἶναι μέσον διὰ τοῦ ὁποίου ὁ νέος θὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀρετὴν, καθ' ὅσον «εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ εἶναι ἐνάρετος, ὅστις φέρει ἀληθῶς τοῦ λογικωτάτου τὸ ὄνομα. Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου καὶ

τῶν ἄλλων ποιητῶν ἀναρριπίζει τὴν ψυχὴν, πρὸς μίμησιν τῆς τιμιότητος καὶ φιλαληθείας καὶ γενναϊότητος τῶν ὑπ' αὐτῶν ὑμνουμένων ἥρώων. Αἱ γνῶμαι καὶ διδασκαλαὶ τῶν ἱστορικῶν ὁδηγοῦσι διὰ παραδειγμάτων εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ ἐμπνέουσι μῖσος εἰς τὴν κακίαν. Αἱ ἐπιστῆμαι ὀξύνουσι τὸν νοῦν καὶ τελειοποιοῦσι τὴν κρίσιν, καὶ συνάπτουσι τὰς χάριτας τῆς χρηστοθείας μετὰ τοῦ ὕψους τῶν ὀρθῶν συλλογισμῶν καὶ τῆς φρονήσεως καὶ κάμνουσι τὸν ἄνθρωπον ἀξιοσεβαστὸν ἀληθῶς» (Φ, 36).

Τὸ ἔργον τοῦ μαθητοῦ, ὅστις πηγαίνει εἰς τὸ Σχολεῖον, εἶναι νὰ ἐπιμελῆται εἰς ὅλα τὰ μαθήματα. Ὡς πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν βιβλίων ἐν γένει χρειάζεται πολλὴ προσοχή. Κάθε βιβλίον, τὸ ὁποῖον δὲν συντελεῖ εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν χρησίμων γνώσεων, ἢ δὲν καθοδηγεῖ πρὸς χρηστοθήειαν, ἢ δὲν ἀποβλέπει πρὸς στερέωσιν τῆς θεοσεβείας, πρέπει νὰ ἀποφεύγεται ἀπὸ τοὺς νέους ὡς ἐχθρὸς θανάσιμος τῆς εὐτυχίας αὐτῶν. Φευκατὰ πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ ἀργία, διότι εἶναι ἡ πηγὴ «ὄλων τῶν κακῶν» (Φ, 37).

5. Τὸ παιδαγωγικὸν σύστημα εἰς τὸ «Σχέδιον Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας διὰ τοὺς Ἑλληνας».

Εἰς τὸ «Σχέδιον Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας διὰ τοὺς Ἑλληνας», τὸ ὁποῖον ὁ Οἰκονόμος ἔγραψεν, ὡς ἀνεφέρθη ἀνωτέρω, καθ' αἰτήσιν καὶ ἐπιθυμίαν τοῦ πρώτου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννου Καποδίστρια καὶ τὸ ἀπέστειλε, τὸ 1828, εἰς αὐτὸν ἐκ Πετροπόλεως, ἐνθα ἔμενον ὁ Οἰκονόμος, περιλαμβανοντάς παιδαγωγικὰς ἰδέαι αὐτοῦ, ἀναφερόμεναι εἰδικώτερον εἰς τὴν ἀγωγὴν τῶν μελλόντων λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὅποιοι ἔπρεπε πρωτίστως νὰ φοιτήσουν εἰς ὑπὸ ἴδρυσιν Ἐκκλησιαστικὴν ἐν Ἑλλάδι Σχολήν, τὴν ὁποίαν ὁ Οἰκονόμος καθώρισεν ὡς «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀκαδημίαν διὰ τοὺς Ἑλληνας», κατὰ τὰ πρότυπα τῶν Ρωσικῶν Θεολογικῶν Ἀκαδημιῶν. Ἡ ἴδρυσις τοιαύτης Ἀκαδημίας ἐν Ἑλλάδι ἔθεωρήθη ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου ἀπαραίτητος, καθ' ὅσον οὗτος ἐξήρτα τὴν ἠθικὴν μόρφωσιν τῶν ἐλευθερωθέντων Ἑλλήνων, ἀπὸ τὴν μόρφωσιν τοῦ Κλήρου, ὡς ἀνωτέρω ἀνεγράφη εἰς τὰ περὶ τῶν παιδαγωγικῶν δοκιμῶν τοῦ Οἰκονόμου. Αἱ βασικαὶ παιδαγωγικαὶ ἰδέαι αὐτοῦ, αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὴν εἰδικὴν ἀγωγὴν τῶν μελλόντων νὰ ἐκπαιδευθῶν διὰ νὰ ἀναδειχθῶν λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ νεοσυστάτου Ἑλληνικοῦ κράτους, συνοψίζονται εἰς τὰ ἑξῆς:

Οἱ διδάσκαλοι τῆς πίστεως. «Διδάσκαλοι τῆς πίστεως ὑπάρχουσι κυρίως οἱ Ἰσραεῖς καὶ Ἀρχιερεῖς, ὡς θεοπρόβλητοι λειτουργοὶ καὶ ὑπηρέται τῆς Ἐκκλησίας. Οὗτοι εἶναι οἱ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος καθιστάμενοι ποιμένες τῆς λογικῆς τοῦ Θεοῦ ποιμένης, οἵτινες χρεωστοῦσι νὰ γίνωνται τύποι ζῶντες ἀρετῆς πρὸς σωτηρίαν τοῦ ποιμνίου, μιμούμενοι τὸν ἀρχιποίμενα Χριστόν. Οὗτοι εἶναι οἱ διδάδοχοι τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, οὕστινας αὐτὸς ὁ τῆς Πίστεως ἀρχηγὸς ἀνέδειξε καὶ ὠνόμασε «ὡς τοῦ κόσμου, καὶ ἄλλας τῆς γῆς». Οὗτοι εἶναι οἱ οἰκονόμοι

τῶν τοῦ Θεοῦ μυστηρίων», καὶ τοῦ θείου Νόμου θησαυροφύλακες, καὶ τῶν ὑψηλῶν τῆς πίστεως δαγμάτων ἱεροφάνται καὶ σιτομέτραι τῆς θείας σοφίας, οἵτινες διωρίσθησαν ἵνα φωτίζωσι τὰ ἔθνη τῷ φωτὶ τῆς θεογνωσίας, ἵνα τρέφωσι τοὺς πιστοὺς τῷ οὐρανίῳ ἄρτῳ τῆς τοῦ θείου λόγου διδασκαλίας, ἵνα ποτιζώσιν αὐτοὺς τὰ ζωήρρυτανάματα τῆς ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτηρίου, τῶν ἁγίων Γραφῶν, ἀναβλυζούσης ἀγαθωσύνης καὶ ἀρετῆς, ἵνα ἐμφυτεύωσιν εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν πίστιν μὲν πρὸς τὸν Θεόν, ἀγάπην δὲ πρὸς τὸν πλησίον, φιλοστοργίαν δὲ πρὸς τὴν πατρίδα, πειθαρχίαν δὲ πρὸς τοὺς νόμους, ζῆλον ὑπὲρ τοῦ καλοῦ, δικαιοσύνην ἐν πράξεσιν, ἀνδρίαν ἐν κινδύνοις, μετριοφροσύνην ἐν εὐτυχίαις, ὑπομονὴν ἐν τοῖς δεινοῖς, ἐγκράτειαν παθῶν, τρόπων ἐπιείκεια, χρηστότητα ἡθῶν, καὶ πάσας ἀπλῶς τὰς ἀρετάς, ὅσας προξενεῖ ἡ εὐσέβεια, (ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης)» (E, 134-135).

Ἐπιβεβλημένη ἡ ἐκπαίδευσίς τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ σπουδαιότης καὶ ἀναγκαιότης τῆς εἰδικῆς ἱερᾶς ἐκπαίδευσως τῶν προοριζομένων διὰ τὴν ἱερωσύνην εἶναι ἱστορικῶς μεμαρτυρημένη ἀπὸ τῶν Ἀποστολικῶν ἤδη χρόνων. Ἀπὸ τῶν χρόνων τούτων μέχρι καὶ τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς καὶ τῶν χρόνων τῆς τουρκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι οἱ λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐλάμβανον τὴν ἀπαραίτητον, ἢ ἐν ἀνάγκῃ στοιχειώδη, μόρφωσιν διὰ τὸ ὑψηλὸν λειτουργημά των. Ἀδρομερῶς ὁ Οἰκονόμος παρατηρεῖ, ὅτι «οἱ λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας χρεωστοῦσι πρὸ πάντων νὰ ἐκτρέφωσιν ἐκ βρεφικῆς ἡλικίας τὴν ὀρθοτάτην παιδείαν καὶ ἀγωγὴν· ὥστε κατηρτισμένοι μετὰ γνώσεων ἀκριβῶν τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, κεκοσμημένοι δὲ λόγου δυνάμει καὶ πειθοῖ, καὶ ἀμειπτοὶ μὲν ὄντες τοὺς τρόπους, ἐμπλεοὶ δὲ τοῦ θείου ζήλου τῆς πίστεως νὰ συμβάλλωσιν εἰς τὸν ἄνωθεν ἐκλήθησαν ὑψηλὸν σκοπὸν, γινόμενοι συνεργοὶ τοῦ Θεοῦ πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων. Διὰ τοῦτο καὶ αὐτοὶ οἱ θεοδιδάκτοι μαθηταὶ τοῦ Σιωτῆρος, οἱ πνευματέμφοροι κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου καὶ πρῶτιστοι διδάσκαλοι τῶν ἐκκλησιῶν, ἐφρόντιζον καὶ παρήγγελλον νὰ παραδίδηται ἡ ἱερὰ παρακαταθήκη τῆς θείας διδασκαλίας εἰς ἀξιόους καὶ πιστοὺς λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησίας, ἱκανοὺς νὰ διδάσκωσι καὶ ἄλλους. Ἀλλὰ καὶ οἱ θεῖοι Πατέρες, οἱ Βασίλειοι καὶ Χρυσόστομοι καὶ οἱ ἄλλοι, οἱ λαμπρότατοι τῆς Ἐκκλησίας φωστῆρες, καὶ αὐτοὶ πρὶν ἀναβῶσιν εἰς τὸν ὑψηλὸν τῆς ἱερωσύνης βαθμὸν ἐφρόντιζον, καὶ τοὺς ἄλλους νοουθετοῦσι νὰ προετοιμάζωνται διὰ πάσης μαθήσεως τῆς θεογνωσίας καὶ τῆς ἄλλης σοφίας, οὐ μόνον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀλλὰ καὶ τῆς κοσμικῆς, παραλαμβάνοντες καὶ ταύτην συνεργὸν καὶ ὑπηρετίδα τῆς θείας διδασκαλίας, ὡς ὁ θεόπτης Μωϋσῆς καὶ ὁ προφήτης Δανιὴλ καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ» (E, 135-136).

Ποῖος πρέπει νὰ εἶναι ὁ μέλλων νὰ ἐκπαίδευθῆ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀκαδημίαν. Τὸ ἀνυπέροβλον πνευματικὸν ὕψος τῆς ἱερωσύνης ἐπιβάλλει ὅπως, οἱ δι-

αὐτὸ προοριζόμενοι καὶ ἐκπαιδευόμενοι, ἔχουν καὶ τὰ ἀνάλογα προσόντα καὶ συγκεκριμένως:

α) Ὁ μαθητὴς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας ἀπαιτεῖται νὰ ἔχη καρδίαν χρηστὴν καὶ διάθεσιν ἐκ φύσεως ἐπιρρηπὴ πρὸς τὸ ἀγαθὸν καὶ πρὸς θεοσέβειαν εὐθετον καὶ ἀκλινῆ. «Ὅσοι δ' ἂν δείξωσιν ἀναμφίβολα ἔχνη ψυχρότητος καὶ ἀνευλαβείας περὶ τὰ θεῖα καὶ τρόπων μοχθηρῶν, οἷον φθόνου καὶ χαιρεκακίας καὶ πικρίας καὶ ἀσπλαγχίας ἢ ἀκολασίας, προφάνῃ γνωρίσματα, οἱ τοιοῦτοι εἶναι ἀνάξιοι τοῦ ἱερατικοῦ ἐπαγγέλματος, καὶ ἐπομένως πρέπει ἀδυσωπῆτως νὰ ἀποκλείωνται τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας, ὡς κινδυνεύοντες νὰ ἀποβῶσιν οὐχὶ ποιμένες, ἀλλὰ λύκοι λυμεῶνες τῆς ποιμένης τοῦ Θεοῦ» (E, 138).

β) «Νὰ ἔχη εὐφυΐαν καὶ ὀξύτητα νοῦς ὑγιούς πρὸς τὴν τῶν μαθημάτων ἀντίληψιν. Ἄνθρωπος ἐκ φύσεως νωθρὸς καὶ βλάξ καὶ ἀφυΐς, ἢ κουφόγνωνμος καὶ ἀκριτος, ἢ θίσιος καὶ ἀστάθμητος καὶ παράφορος, εἰς οὐδεμίαν ἐπιστήμην καὶ τέχνην ἐλευθέριον δύναται νὰ εὐδοκιμήσῃ· εἰς δὲ τὸ ὑψηλὸν τῆς ἱερωσύνης ἐπάγγελμα θέλει ἀποβῆ οὐ μόνον ἀχρηστος καὶ ἀδόκιμος, ἀλλὰ καὶ πολλάκις ἐπιβλαβὴς» (E, 138).

γ) «Νὰ ἦναι τὸ σῶμα πάντῃ ὑγιὲς καὶ ἄρτιος καὶ ἀσφαλῆς, καὶ τὰ αἰσθητήρια ὀξύς, καὶ περὶ τὴν δίκαιον δυσπαθῆς, καὶ πρὸς πόνους καρτερικὸς, καὶ εἰς πάντα ἐγκρατὴς καὶ νηφάλιος, ἐὰν μέλλει νὰ ἀποβῆ (καθὼς ἔλεγον οἱ παλαιοὶ προπάτορες ἡμῶν περὶ τῶν ἀρίστων πολιτῶν), χερσὶ τε καὶ ποσὶ καὶ νόῳ τετράγωνος. Καὶ οἱ θεοὶ δὲ νόμι ἀποκλείουσι ρητῶς τοῦ θυσιαστηρίου πάντα πεπηρωμένον τὸ σῶμα καὶ ὅπως δῆποτε μῶμον ἔχοντα· προστάσσουσι δ' εἰς τοὺς γονεῖς νὰ ἀφιερῶσιν εἰς λειτουργίαν Θεοῦ πᾶν ὅ,τι κάλλιστον καὶ ἄρτιον καὶ ὀλομελὲς καὶ ὑγιέστατον τῶν τέκνων αὐτῶν» (E, 138-139).

δ) «Νὰ ἦναι τέκνον γονέων ἀγαθῶν καὶ θεοσεβῶν. Ἐκ ρίζης ἀγαθῆς ἀγαθοὶ φύσει βλαστάνουσι καὶ οἱ κλάδοι, τέκνα δὲ γενεᾶς σχολιαῖς ἀποβαίνουσι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, σχολιά καὶ αὐτὰ καὶ πονηρὰ καὶ κακοῦργα, καὶ τί ἄλλο παρὰ γεννήματα ἐχιδνῶν;» (E, 139).

Διὰ τὴν ἱερωσύνην πρέπει νὰ ἐκλέγωνται οἱ ἐξῆς, ὅσον ἀφορᾷ τὴν γέννησίν των.

Πρῶτον. «Ἀγαθῶν ἱερῶν ἀγαθὰ τέκνα· διότι ταῦτα ἔχουσιν οἴκοθεν καὶ ἀπὸ γενέσεως ἀφορμὰς πρὸς ζῆλον τὸν τῆς ἱερωσύνης, καὶ φέρουσι τὸ πρῶτον χάραγμα καὶ τὸν τύπον τοῦ ἐπαγγέλματος, γεγεννημένα, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἱερατείας. Ὁ Ἀαρὼν μετὰ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ ἐξελέχθησαν εἰς λειτουργίαν τοῦ παλαιοῦ νόμου· καὶ εἰς τὸν νόμον τῆς χάριτος ἄλλοι τε πολλοὶ διεδέχθησαν τοὺς γονεῖς εἰς τὸ ἐπάγγελμα τῆς ἱερατείας, καὶ ὁ μέγας Γρηγόριος ὁ Θεολόγος τὸν πατέρα Γρηγόριον εἰς τὴν ἐπισκοπὴν τῆς Νάζιανζοῦ» (E, 139).

Δεύτερον. «Εὐγενῶν γονέων εὐγενῆ τέκνα, ὅταν δὲν ἦναι δυσανάγωγα καὶ ὑπὸ τρυφῆς διαθεθρομμένα καὶ πάντῃ ἐκδεδιτημένα... Ἡ ἱερωσύνη δὲν ἔχει βέβαια οὐδεμίαν χρεῖαν τῆς κοσμικῆς εὐγενείας· καὶ

τὸ πανάγιον Πνεῦμα κατοικεῖ οὐχὶ εἰς αἷμα παλαιῶν καὶ τρυφερὸν ὕφασμα σαρκός, ἀλλὰ μόνον εἰς τὰ σκεῦη τοῦ θεοῦ ἐλέους, εἰς τὰ ἄξια δεχεῖα τῆς χάριτος αὐτοῦ· χρησιμεύουσι δὲ μάλιστα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὰ τέκνα τῶν ἐπισήμων γονέων διὰ τὴν ἐφεξῆς αἰτίαν. Καθὼς οἱ τῶν βαναύσων καὶ μικρὰ καὶ ταπεινὰ πραττόντων γονέων ἀπόγονοι φρονοῦσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀνελεύθερα καὶ μικροπρεπῆ, συναισθανόμενοι τῶν οἰκείων γεννητόρων τὴν χαμέρπειαν· ὡσαύτως καὶ τῶν ἐλευθέρων ἀγωγῆς τυχόντων γονέων τὰ τέκνα φέρουσιν εἰς τὰς ψυχὰς ἐντετυπωμένον τὸν χαρακτήρα τῆς ἀγαθῆς αὐτῶν γενέσεως, ὅστις ὅταν διὰ τῆς ἐγκαιροῦ ἀγωγῆς παγιωθῇ, ἀποδεικνύει τὸν νέον μεγαλόφρονα καὶ γενναῖον καὶ παρρησιαστικόν. Τοιοῦτοι μάλιστα νέοι πρέπει νὰ ἀναβιβάζωνται κατὰ πόλεις εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἱερωσύνης καὶ τὰ ἐπισημότερα τῶν ἀξιομάτων τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε συνάπτοντες μετὰ τῆς ἱερατικῆς κοσμιότητος καὶ τὴν ἐξωτερικὴν τοῦ γένους εὐκλείαν (ἥτις ὡς πρὸς τοὺς δημῳδοὺς ἀνθρώπους καὶ τὸν ἀπαιδευτὸν ὄχλον ἔχει τι κέντρον ἐλκυστικόν καὶ πρὸς πλειοτέραν εὐλάβειαν διεγερτικόν), νὰ ὑπερασπιζῶνται γενναίωτερον τὰ ἐκκλησιαστικά δικαιώματα, παρρησιαζόμενοι θαρραλέως καὶ πρὸς τοὺς μικροὺς ἐπίσης καὶ πρὸς τοὺς μεγάλους καὶ ἰσχυροὺς πολίτας, καὶ προτρέποντες μὲν αὐτοὺς πρὸς τὸ ἀγαθόν, ὅταν ἀποναρκῶσιν, ἀποτρέποντες δὲ πάλιν ἀπὸ τοῦ κακοῦ, ὅταν τυχόν παραβαίνωσι θεσμόν τινα ἱερὸν, ἐξ ὧν ἐτάχθησαν οἱ ἱερεῖς νὰ φυλάττωσι, διαγγέλλοντες τὰ προστάγματα Κυρίου... "Ἐδειξε δὲ καὶ ἡ πείρα, ὅτι, ὅπου προβάλλονται εἰς ἱερατεῖαν ἄνθρωποι ἄσημοι παντάπασι καὶ ἐκ τῶν ἐσχάτων ἔθνους τινὸς τάξεων, ἐκεῖ σμικρύνεται καὶ ὑποπίπτει ἡ κατὰ πνεῦμα σωτηριώδης ἐκκλησιαστικὴ ἐξουσία, καὶ ὁ ἀγενὴς ἱερεὺς, ὑποπτήσων τοῦ εὐγενοῦς καὶ πολιτικοῦ τὴν βιωτικὴν ὑπεροχὴν, παραιτεῖ πολλάκις εἰς τούτου τὸ βέβηλον θέλημα τὰ ἡνία τῶν νόμων τοῦ Θεοῦ» (E, 139-141).

Τρίτον. «Ὅποιοιδήποτε τιμίου ἐπαγγέλματος εἴτε πλουσίων εἴτε πτωχῶν γονέων ἀδιάβλητα τέκνα, ὅταν οἱ γονεῖς αὐτῶν κατὰ πόλεις καὶ χώρας καὶ χωρία μαρτυροῦνται ὅτι ζῶσι χριστιανικῶς· ταύτην δὲ τὴν μαρτυρίαν θέλουσι δίδειν οἱ κατὰ τόπον σεβάσμιοι ἱερεῖς, οἵτινες γνωρίζουσι καὶ τοὺς γονεῖς καὶ τὴν διαγωγὴν αὐτῶν, μαρτυροῦντες ἐν συνειδήσει τὴν ἀλήθειαν» (E, 141).

Τέταρτον. «Ὅρφανά ἐκ νομίμου γάμου καὶ τιμίων γονέων γεγεννημένα· ἀρκεῖ μόνον νὰ παρατηρῶνται, μήπως ἔτι βρέφη ἀπορφανισθέντα συναντράφησαν εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν μετὰ τέκνων ὀργῆς, καὶ ἀπέμαξαν εἰς τὰς ἀπαλὰς αὐτῶν ψυχὰς κακῶν παραδειγμάτων δυσεξάλειπτα τυπώματα» (E, 142).

Πέμπτον. «Νὰ μὴ ᾔναι τὴν ἡλικίαν νεώτερος τῶν δεκαεννέα ἢ εἴκοσι ἐτῶν, μηδὲ πάλιν νὰ ὑπερβαίνῃ τοὺς εἰκοσιπέντε. Τῶν νεωτέρων ὁ νοῦς εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄωρος ἔτι καὶ ἀτελής πρὸς τὴν ἀπαιτουμένην διάκρισιν καὶ κατανόησιν τῶν ὑψηλοτέρων τῆς Θεολογίας μαθημάτων καὶ ἀνίκανος νὰ ἐγκύψῃ εἰς τὰ βάθη τοῦ πνεύματος. Οἱ δὲ πλεόν τοῦ

δέοντος προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν ἔχουσι μὲν κρίσιν ὀριμωτέραν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι ψυχρότεροι καὶ βραδύτεροι πρὸς τὴν τῶν μαθημάτων ἀντίληψιν, καὶ ἀμβλύτεροι τὸ μνημονικόν· ὅθεν καὶ ἀποβαίνουσιν ἐπιπόλαιοι καὶ ἀβαθεῖς περὶ τὰ μαθήματα» (E, 142).

Ἐκτον. «Νὰ ἔχη ζῆλον καὶ κλίσιν ἄδολον καὶ εἰλικρινῆ πρὸς τὸ ἱερὸν ἐπάγγελμα· διότι τοῦτο εἶναι ἐν τῶν ἀναμφιβόλων γνωρισμάτων, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι κεκλημένος ἄνωθεν εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς Ἐκκλησίας. Χρεωστοῦσι βέβαια οἱ γονεῖς νὰ προσβιάζωσι διὰ νοουθεσίας καὶ νὰ προετοιμάζωσιν ὅ τι τῶν τέκνων ἐκλέξωσιν εἰς ἱερατεῖαν, διὰ νὰ προσφέρωσιν αὐτὸ εἰς τὸν Θεὸν ἀπαρχὴν τῆς οἰκογενείας. Ἀλλ' ἡ καθιέρωσις πρέπει νὰ γίνηται ἐξ ἀνάγκης μετὰ τῆς συγκατανεύσεως καὶ εἰλικρινοῦς θελήσεως αὐτοῦ τοῦ καθιερουμένου. Οὐδεμία βία ἢ ἀνάγκη σωματικὴ, οὐδεμία κοσμικῆς ἀπολαύσεως ἐλπίς, οὐδεμία χαμερπῆς ἰδιωφείλια καὶ κενοδοξία δὲν πρέπει νὰ συνωθῇ τὸν διοριζόμενον πρὸς τὸ ἱερὸν ἐπάγγελμα. Οὐράνιος σκοπὸς, ζῆλος πίστεως, ἔρος εἰλικρινῆς καὶ ἀβίαστος προαίρεσις τοῦ δουλεύειν εἰς τὸν Θεὸν πρέπει ἐξ ἄπαντος νὰ ὀδηγῇ αὐτὸν εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ θεοῦ ναοῦ. "Ὅστις στέργει νὰ ἄρῃ τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ ὡς γνήσιος στρατιώτης, καὶ νὰ βαστάσῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον πάντων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, καὶ νὰ συγκακοπαθήσῃ μετὰ τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ νὰ ὑπομείνῃ πάντα πειρασμὸν πρὸς σωτηρίαν τοῦ πλησίον, ἐκεῖνος εἶναι ἱκανὸς νὰ γίνῃ λειτουργὸς τοῦ ἱεροῦ θυσιαστηρίου· καὶ τοιαύτην διάθεσιν καὶ ἀπόφασιν πρέπει νὰ ἔχη ὅστις εἰσάγεται ὡς τρόφιμος εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀκαδημίαν» (E, 142).

Ἐβδομον. «Νὰ ἔχη παιδομάθειαν. Παιδομάθειαν δὲ λέγοντες ἐνοοῦμεν τὴν τῶν γραμματικῶν καὶ ἐγκυκλίων παιδευμάτων μάθησιν, ἣν ἐκ παίδων πρέπει νὰ διδαχθῇ μεθοδικῶς εἰς τὰ Σχολεῖα καὶ Γυμνάσια ὅστις μέλλει νὰ γείνη τρόφιμος τῆς Ἀκαδημίας. Πάσης τέχνης καὶ ἐπιστήμης αἱ προκαταρκτικαὶ γνώσεις πρέπει νὰ ἐμφυτευῶνται εἰς τὰς ἀπαλὰς ἔτι τῶν παίδων ψυχὰς, καθὼς εἰς τὸν πρέποντα καιρὸν σπεύρονται τὰ σπέρματα, ὅσα μέλλουσι νὰ καρποφορήσωσι. Τῆς δὲ Θεολογίας προηγούμενα μαθήματα εἶναι τὰ ἐγκύκλια δι' ὧν πρέπει νὰ εἶναι προπαρασκευασμένος ὁ μέλλων νὰ διδαχθῇ ταύτην τὴν ὑψηλὴν ἐπιστήμην, μαθητευθεὶς ἐκ παίδων τὰ τε ἱερά γράμματα τὰ δυνάμενα σοφίαι εἰς σωτηρίαν, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς ὀρθῆς παιδείας μέσα, δι' ὧν ἀναπτύσσονται αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις εἰς γνώσιν τῶν θεῶν καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων» (E, 142-143).

Ἐπταον. «Ἡ παιδομάθεια εἰς τὰ κοινὰ Σχολεῖα, τὰ διδασκαλόμενα μαθήματα, καὶ ὁ διδάσκαλος. Ἡ προπαρασκευαστικὴ ἐκπαίδευσις τῶν μελλόντων νὰ φοιτήσωσιν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀκαδημίαν, πρέπει νὰ γίνῃται, κατὰ τὸν Οἰκονόμον, εἰς τὸ κοινὸν Σχολεῖον καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸ Γυμνάσιον.

Εἰς τὸ κοινὸν Σχολεῖον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἰδρυθῇ πλησίον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας,

πρέπει να διδάσκονται επί τετραετία παιδες από του πέμπτου έτους, έκτου, έβδομου ή ογδόου έτους της ηλικίας αυτών μέχρι του ένδεκάτου ή δωδεκάτου, διά της άλληλοδιδασκτικής μεθόδου, τὰ Α' βαθμού μαθήματα, τὰ λεγόμενα «Παιδαγωγικά», και συγκεκριμένως κατά έτη τὰ εξής:

Πρώτον έτος. α) Ἀλφαβητάριον και Συλλαβισμός. β) Ἀνάγνωσις εἰς βιβλίον διδασκτικόν τῆς πίστεως, γεγραμμένον κατ' έρωταπόκρισιν, γ) Ἀνάγνωσις εἰς ἀπάνθισμα ιστορικῶν ἐκ τῆς ἁγίας Γραφῆς μετ' εἰκόνων. δ) Ἀνάγνωσις ἠθικῶν τιμῶν και ιστορικῶν διηγημάτων ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ιστορίας. ε) Ἀριθμητική κατὰ νοῦν, ἥτοι ἄγραφος γύμνασις εἰς τὰς πράξεις τῆς Ἀριθμητικῆς. ς) Καλλιγραφία. ζ) Τὰ μέρη τοῦ λόγου τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης.

Δεύτερον έτος. α) Ἱερά διδασκαλία τῆς πίστεως ἢ Κατήχησις μικρά. β) Ἀνάγνωσις εἰς βιβλίον ἠθικόν, διδάσκον πλατύτερον τὰ χρέη τὰ πρὸς τὸν Θεὸν και πρὸς ἑαυτὸν και πρὸς τὸν πλησίον. γ) Ἀνάγνωσις εἰς τὴν ιστορίαν τῆς ἁγίας Γραφῆς και εἰς συντομωτάτην και καθαρῶς ἐκλελεγμένην βιογραφίαν τῶν ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας. δ) Ὀνομαστικόν, ἥτοι συλλεγῆ τῶν ἀναγκαιοτέρων ὀνομάτων, ὡς ὀνομάζομεν τὰ ὄντα εἰς τὴν συνήθη γλώσσαν. ε) Ἀριθμητικῆ γραφομένη ἐπὶ πινάκος ἢ χάρτου, μετὰ μικρῶν παραδειγμάτων. ς) «Δι' ὑπαγορεύσεως γράφειν». ζ) Καλλιγραφία. η) Γραμματικῆ τῆς ὀμιλουμένης γλώσσης. θ) «Κατὰ πᾶν Σάββατον ἀνάγνωσις ὀλίγων τροπαρίων τῆς Ὀκτωήχου, ὁῶν τῶν τοῦ έσπερινοῦ, και τῶν αἰνῶν, ἵνα συνεθισθῶσι και εἰς τὰς λέξεις και τὰς φράσεις τὰς Ἐκκλησιαστικᾶς».

Τρίτον έτος. α) Ἐξακολούθησις τῆς ἱερᾶς διδασκαλίας τῆς πίστεως, και τῆς εἰς τὸ ἠθικόν βιβλίον ἀναγνώσεως. β) Ἀκολουθία τοῦ Ὀνομαστικοῦ. γ) Ἀκολουθία εἰς τὴν ἱεράν ιστορίαν και τὴν βιογραφίαν τῶν ἁγίων. δ) Ἀριθμητικῆ τῶν κλασμάτων και τῶν διαφορῶν μεθόδων. ε) Μυθολογία σύντομος. ς) Γραμματικῆ τῆς λαλουμένης γλώσσης. ζ) Σύνθεσις μικρῶν τιμῶν ἐπιστολῶν ἢ διηγημάτων εἰς τὴν λαλουμένην γλώσσαν. η) Γεωγραφία συντομωτάτη τῆς Ἑλλάδος, και ἄλλη τῆς ἁγίας Γραφῆς μετὰ δύο πινάκων κεχαραγμένων εὐμεγέθως και καθαρῶτατα. θ) Ἴχνογραφία. ι) Αἱ πρώτισται ἀρχαί τῆς Γεωμετρίας.

Τέταρτον έτος. α) Κατήχησις και ἱερά ιστορία, και πλατύτερα διδασκαλία εἰς τὰ τῆς πίστεως. β) Γραμματικῆ τῆς λαλουμένης γλώσσης. γ) Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος. δ) Συντάγματα ἐπιστολῶν, γραμμάτων ἐξοφλητικῶν, ὀμολογιῶν συναλλαγματικῶν, κτλ. ε) Ἀριθμητικῆ. ς) Γεωγραφία τῶν ἄλλων ἐπικρατειῶν. ζ) Φυσικῆ ἱστορία (μετ' εἰκόνων, ἂν ἦται δυνατόν). η) Γεωμετρία ἀπλουστάτη και στερεομετρία, και ἀρχαί τῆς Μηχανικῆς. θ) Φυσικῆ πειραματικῆ σύντομος. ι) Τεκτονικῆ. ια) Ἀπαγγελία, ἥτοι γύμνασις εἰς τὸ ὀρθῶς ἀναγινώσκειν και προφέρειν τραπῶς. ιβ) Ἴχνογραφία, και τελειότερας ζωγραφίας ἀρχαί. ιγ) Ἀνάγνωσις Λατινικῶν στοιχείων, και δι' ὑπαγορεύσεως γράφειν» (E, 144-146).

Ἐξ ἄλλου, ὁ διδάσκαλος τοῦ κοινοῦ Σχολείου

τῆς ἐκ τῆς τέφρας τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος διαζωγραφίζεται ὑπὸ τοῦ Οἰκονόμου ὡς ἀκολουθῶς:

«Χρέος πρώτιστον και ἱερώτατον πάντων μάλιστα πρέπει νὰ ἔχη πρὸ ὀφθαλμῶν τοῦ κοινοῦ Σχολείου ὁ διδάσκαλος, νὰ ἐνσφραγίζῃ εἰς τῶν παιδίων τὰς ψυχὰς τύπους ἰσχυροῦς τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως και τῶν μετ' αὐτῆς ἀχωρίστων ἀρετῶν· διὰ τοῦτο και ὅταν διδάσκῃ τὴν ἱεράν ιστορίαν και τὴν τῶν ἁγίων βιογραφίαν, πρέπει νὰ ἐκλέγῃ τὰ ἄριστα χωρία εἰς τὸ νὰ κινή τὰς ἀπαλὰς αὐτῶν ψυχὰς εἰς συμπάθειαν και φιλαθροπρίαν και πόθον τῆς ἀρετῆς, και εἰς ἀγάπην τῆς πίστεως και τοῦ Θεοῦ και τοῦ πλησίον, ζωγραφῶν τὰ δόγματα και τὰ ἠθικὰ παραγγέλματα τῆς ὀρθοδοξίας διὰ τρόπον γλυκυτάτου και ἀγαλῶγου πρὸς τὰς δυνάμεις τοῦ παιδικοῦ νοῦ. Ἀλλὰ και εἰς τὴν προσευχῆν κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην πρέπει νὰ γυμνάξῃ τὰ παιδία, ψάλλων εἰς τὸ Σχολεῖον έσπερινόν και ὄρθρον. Δι' ἀγάπην Θεοῦ και τῆς φίλης πατρίδος ὀρκίζομεν και δεόμεθα ἐνθέρμως πάντα παντός κοινοῦ Σχολείου ἑλληνικοῦ Ἑλληνα διδάσκαλον, τοῦτο νὰ προσέχη και τοῦτο νὰ σπουδάξῃ ὀλοθύμως, νὰ ἐποικοδομῇ ὅλας τὰς ἄλλας διδασκαλίας εἰς τὴν ἀραργῆ πέτραν τῆς πίστεως, ἣν πρέπει νὰ καταβάλλῃ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, ὡς ἀρχὴν και βάσιν πάσης σοφίας και ἀρετῆς. Ἡ εὐδαιμονία τῆς πατρίδος κρέματα ἀπὸ τῆς εἰς τὸ ἐξῆς ὀρθῆς τῶν παιδίων ἀγωγῆς· και αὐτὴ ἐπιστηρίζεται εἰς τὴν ἐγκάρδιον πίστιν και εὐσέβειαν. Τόσον ἐναρετώτερος και μεγαλοφρονέστερος εἰς τὰς πράξεις θέλει εἶναι ὁ Ἕλληνας, ὅσον σταθερώτερος ἂν ἀποβῆ και μετὰ θερμῆς ἀγάπης ἀφιερωμένος εἰς τὰ δόγματα τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως. Ἡ περὶ τὴν πίστιν ἀμέλεια, μεθ' ἧς οἱ παιδες ἀνατρέφονται εἰς τινα μέρη τοῦ κόσμου πεπολιτισμένα, προξένησε πάνδεινα ἐπακολούθηματα και ἠθῶν φοβεράν διαφθοράν. Ἡ δὲ μακαρία ἀπλότης τῶν ἑλληνικῶν ἠθῶν, περιφρασσομένη και ἐπισχυρομένη ὑπὸ τῆς ὀρθῆς διδασκαλίας τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως, θέλει διαφυλάξῃ τὸ ἑλληνικὸν γένος ἀπὸ πολλῶν τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος μολυσμῶν, και θέλει ἀναδείξειν αὐτὸ εἰς ὅλα τὰ Χριστιανικὰ ἔθνη, σὺν Θεῷ, ζηλωτόν, και καθ' ἑαυτὸ εὐδαιμονοῦν» (E, 147).

Ὁ Σχολάρχης τοῦ κοινοῦ Σχολείου τοῦ προοριζομένου διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν μελλόντων νὰ φοιτήσῃ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀκαδημίαν κρίνεται ὡς ἀκάλλιστον και ἀναγκαῖον» νὰ εἶναι ἱερεὺς, ὡς ἐξαιρέτως διδάσκαλος τῆς πίστεως, τὸ δ' αὐτὸ πρέπει νὰ ἰσχύῃ, και διὰ τὰ ἄλλα κοινὰ Σχολεῖα (E, 147-148).

Διὰ τὰ διδασκόμενα μαθήματα εἰς τὰ κοινὰ Σχολεῖα τῶν χωρίων ὁ Οἰκονόμος καθορίζει, ὅτι μετὰ τὰς κυριωτάτας γνώσεις ἐκ τῶν ἄλλων μαθημάτων πρέπει νὰ διδάσκωνται εἰς αὐτὰ ἀντὶ τῆς Φυσικῆς και τῆς Ἴχνογραφίας, μαθήματα ἀναγκαιότατα διὰ τοὺς γεωργούς, και συγκεκριμένως τῆς Γεωπονίας και τῆς Οἰκονομίας. Σὺν τῷ χρόνῳ δὲ προϊόντι πρέπει νὰ ἰδρυθῶν ἐν Ἑλλάδι και Σχολεῖα Γεωπονικὰ, Σχολεῖα Ἐμπορικὰ, Σχολεῖα Στρατιωτικὰ και Ναυτικὰ, Σχολεῖα Τεχνικὰ ἢ Πολυτεχνικὰ αμετὰ και Πανεπιστη-

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἄριθμ. { Πρωτ. 2652
Διεκπ. 1256

Ἀθήνησι τῆ 31-8-1988

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὴν παράγρ. 1 τοῦ ἀρθροῦ 21 τοῦ Ν. 590) 1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ὡς καὶ τοὺς διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 257) 104) 25.1.1988 καὶ 772) 337) 4.3.1988 Συνοδικῶν ἐγγράφων δημοσιευθέντας (Προκαταρτικῶν καὶ Συμ-

πληρωματικῶν Προκαταρτικῶν) Πίνακας τῶν ὑποψηφίων πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν ἐκλογίμων, δημοσιεύομεν κατωτέρω τὸν καταρτισθέντα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς 26.8.1988 «πίνακα ὑποψηφίων» Κληρικῶν, ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα τυπικὰ προσόντα πρὸς ἐγγραφήν αὐτῶν εἰς τὸν ὡς προεῖρηται Πίνακα τῶν δι' Ἀρχιερατεῖαν ἐκλογίμων.

Π Ι Ν Α Κ

**ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ
ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ**

α/α	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ	ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΕΙΣ ΗΝ ΑΝΗΚΕΙ
1.	Ἀρχιμ. ΔΙΚΑΙΑΚΟΣ Ἀθηναγόρας	Θηβῶν καὶ Λεβαδείας
2.	» ΖΑΛΟΥΜΗΣ Νικόδημος	Θηβῶν καὶ Λεβαδείας
3.	» ΗΛΙΑΔΗΣ Ἀμφιλόχιος	Ἀθηνῶν
4.	» ΘΕΟΔΩΡΟΥ Εἰρήναρχος	Νέας Σμύρνης
5.	» ΚΑΒΑΤΣΙΚΑΗΣ Μελίτων	Ἀθηνῶν
6.	» ΚΑΠΠΑΣ Μάξιμος	Ἀθηνῶν
7.	» ΚΟΤΣΩΝΗΣ Ἰωαννίκιος	Ἐδέσσης
8.	» ΛΑΠΠΑΣ Ἰγνάτιος	Μεγάρων καὶ Σαλαμῖνος
9.	» ΜΑΝΑΔΗΣ Νικηφόρος	Φλωρίνης
10.	» ΠΟΛΥΚΑΝΔΡΙΩΤΗΣ Δωρόθεος	Σύρου
11.	» ΠΟΥΡΤΣΟΥΚΛΗΣ Δανιήλ	Δημητριάδος
12.	» ΣΑΠΙΚΑΣ Δανιήλ	Φθιώτιδος
13.	» ΣΙΑΜΑΚΗΣ Ἀθανάσιος	Φλωρίνης
14.	» ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ Γεώργιος	Ἐδέσσης
15.	» ΦΙΛΟΘΕΟΥ Μακάριος	Ἀλεξανδρουπόλεως
16.	» ΦΡΑΓΚΑΚΟΣ Ἰωήλ	Ἐδέσσης
17.	» ΦΡΑΓΚΟΣ Ἱερώνυμος	Πειραιῶς
18.	» ΧΟΡΤΑΤΟΣ Τίτος	Νέας Ἰωνίας

Ἐγκολῆ καὶ ἐξουσιοδοτήσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεραμματοῦς

Ἀρχιμ. ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ - ΓΚΙΝΗΣ

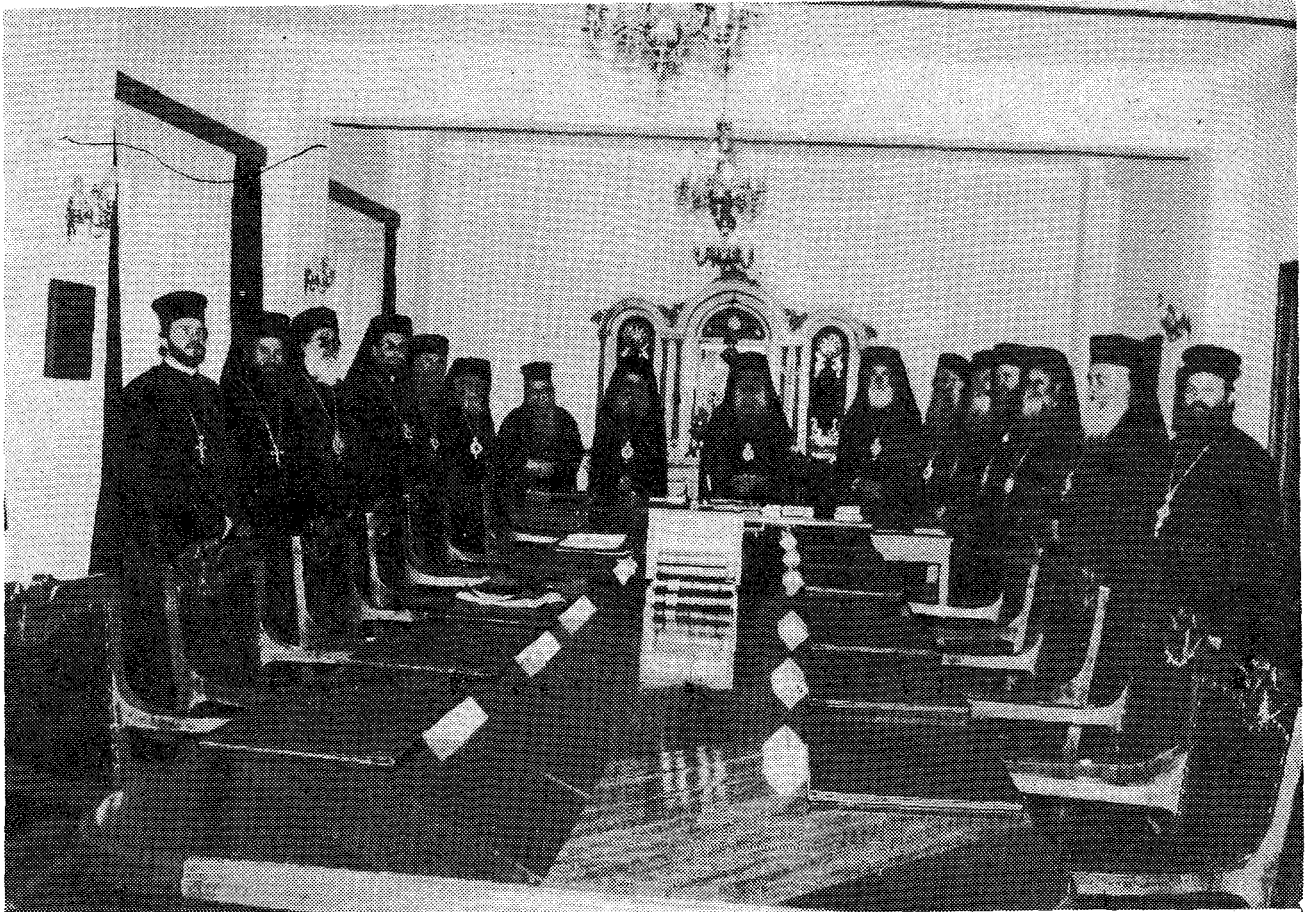
μίων» «Θεοῦ βοηθοῦντος» (Ε, 148). Τοιαῦτα ποικίλης μορφώσεως σχολεῖα, ὡς ἐπίσης καὶ τὸ Πανεπιστήμιον ἰδρύθησαν ἐν Ἑλλάδι, ὡς ὁ φιλόπατρις καὶ εὐρυμαθὴς Οἰκονόμος μακρὰν τῆς Ἑλλάδος εὐρισκόμενος καθώριζεν εἰς τὸ «Σχέδιον Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας», εὐτυχῆσας νὰ ἴδῃ πραγματοποιουμένην τὴν

ἵδρυσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν ἐν ἔτει 1837.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ 132ης ΠΕΡΙΟΔΟΥ (1.9.1988 — 31.8.1989)

Τὰ μέλη τῆς ὑπὸ τὴν νέαν σύνθεσιν Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου. Εἰς τὸ μέσον ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ καὶ ἑκατέρωθεν αὐτοῦ οἱ Σεβ. Μητροπολίται Σιδηροκάστρου κ. Ἰωάννης, Δρυϊνούπολεως, Πρωγωνιανῆς καὶ Κορίνθου κ. Σεβαστιανός, Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας κ. Αὐγουστῖνος, Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδων, Ἐλασσῶνος κ. Σεβαστιανός, Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Παῦλος, Ἡλείας καὶ Ὠλένης κ. Γερμανός, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἰερώνυμος, Κερκύρας κ. Τιμόθεος, Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἀλέξανδρος, Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων κ. Παντελεήμων, Ἀργολίδος κ. Ἰάκωβος. Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς πανοσ. ἀρχιμ. κ. Ἰάκωβος Παπαθανασίου - Γκίνης καὶ οἱ Γραμματεῖς πανοσ. ἀρχιμ. κ.κ. Ἰγνάτιος Λάππας καὶ Δαμασκηνὸς Καρπαθάκης. (Φωτ. Α. Κατσιμπα).

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος κατὰ τὴν α' συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 132ας Συνοδικῆς Περιόδου (1.9.88 ἕως 31.8.89) συνεκρότησε τὰ Συνοδικὰ Δικαστήρια, διόρισε τοὺς Σεβ. Συνέδρους ὡς Μέλη τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, συνεκρότησε τὰ Ὑπηρεσιακὰ καὶ τὰ Συμβούλια τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὁργανισμῶν κ.λπ., ὡς κάτωθι:

Α. ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ διὰ Πρεσβυτέρους, Διάκονους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικῶν Δικαστηρίων:

α) Πρόεδρος ὁ Σεβ. Σιδηροκάστρου κ. Ἰωάννης.

β) Τακτικὰ Μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται: Δρυϊνούπολεως κ. Σεβαστιανός, Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδων, Ἐλασσῶνος κ. Σεβαστιανός, Ἡλείας κ. Γερμανός.

Β. ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΝ διὰ Πρεσβυτέρους, Διάκονους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικῶν Δικαστηρίων:

α) Πρόεδρος ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ.

β) Τακτικὰ Μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται: Φλωρίνης κ. Αὐγουστῖνος, Βερροίας κ. Παῦλος, Θηβῶν κ.

Γερώνυμος, Κερκύρας κ. Τιμόθεος, Ναυπάκτου κ. Ἀλέξανδρος, Θήρας κ. Παντελεήμων.

γ) Ἀναπληρωματικὸν μέλος δι' ἀμφότερα τὰ Διαστήρια ὁρίζεται κατὰ νόμον ὁ Σεβ. Ἀργολίδος κ. Ἰάκωβος.

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ

Συνοδικὰ Μέλη εἰς τὰς διὰ τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ Ν. 590) 77 συσταθείσας Συνοδικὰς Ἐπιτροπὰς ὁρίζονται οἱ ἐξῆς Σεβ. Συνοδικοὶ Ἀρχιερεῖς:

1. Ἀρχιγραμματείας: Ὁ Σεβ. Ἐλασσῶνος κ. Σεβαστιανός.

2. Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης καὶ Μουσικῆς: Ὁ Σεβ. Σιδηροκάστρου κ. Ἰωάννης.

3. Θείας Λατρείας καὶ Ποιμαντικῶ Ἔργου: Ὁ Σεβ. Θήρας κ. Παντελεήμων.

4. Δογματικῶν καὶ Νομοκανονικῶν Ζητημάτων: Ὁ Σεβ. Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἀλέξανδρος.

5. Μοναχικοῦ Βίου: Ὁ Σεβ. Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Παῦλος.

6. Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς καὶ Νεότητος: Ὁ Σεβ. Ἀργολίδος κ. Ἰάκωβος.

7. Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων: Ὁ Σεβ. Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Τιμόθεος.

8. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ Ἐπιμορφώσεως τοῦ Κλήρου: Ὁ Σεβ. Δρυϊνουπόλεως, Πρωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης κ. Σεβαστιανός.

9. Τύπου, Δημοσιῶν Σχέσεων καὶ Διαφωτίσεως: Ὁ Σεβ. Θηβῶν καὶ Λεθαδείας κ. Γερώνυμος.

10. Ἐπὶ τῶν Αἵρέσεων: Ὁ Σεβ. Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἐορδαίας κ. Δύγουστινος.

11. Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Εὐποιίας: Ὁ Σεβ. Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδων.

12. Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν: Ὁ Σεβ. Ἡλείας καὶ Ὡλένης κ. Γερμανός.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ὙΠΗΡΕΣΙΑΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

Α. Ἀνώτερον Ὑπηρεσιακὸν Συμβούλιον τῆς Ἐκκλησίας (Α.Γ.Σ.Ε.),

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Σιδηροκάστρου κ. Ἰωάννης, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Δρυϊνουπόλεως κ. Σεβαστιανοῦ.

Β. Τριμελὲς Ὑπηρεσιακὸν Συμβούλιον (διὰ θέματα ὑπαλλήλων Ἐκκλησ. Ὁργανισμῶν).

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Ἡλείας κ. Γερμανός, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Κερκύρας κ. Τιμοθέου.

Γ. Τριμελὲς Ὑπηρεσιακὸν Συμβούλιον (διὰ θέματα ὑπαλλήλων Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ Ἱ. Μητροπόλεων).

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Παῦλος, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἀργολίδος κ. Ἰακώβου.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

1. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

α) Τακτικὰ Μέλη: 1) Ὁ Σεβ. Ἐλασσῶνος κ. Σεβαστιανός. 2) Ὁ Σεβ. Ναυπάκτου κ. Ἀλέξανδρος.

β) Ἀναπληρωματικὰ Μέλη: 1) Ὁ Σεβ. Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδων. 2) Ὁ Σεβ. Ἀργολίδος κ. Ἰάκωβος.

2. Τ.Α.Κ.Ε.

Πρόεδρος ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ. Ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ ὁ Σεβ. Σιδηροκάστρου κ. Ἰωάννης.

Τακτικὸν Μέλος ὁ Σεβ. Ἡλείας κ. Γερμανός, με ἀναπληρωτὴν τὸν Σεβ. Θήρας κ. Παντελεήμονα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Κερκύρας κ. Τιμόθεος.

ὙΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ «ΔΙΠΤΥΧΩΝ»

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἀλέξανδρος, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἡλείας κ. Γερμανοῦ.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

Ἐποπτεύουσα Ἐπιτροπὴ: 1) Ὁ Σεβ. Ἐλασσῶνος κ. Σεβαστιανός. 2) Ὁ Σεβ. Θήρας κ. Παντελεήμων.

Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΙΚΑΝΟΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΕΙΜΗΛΙΟΦΥΛΑΚΙΟΝ ΑΥΤΗΣ(*)

191. Βίοι Ὁσίων Γυναικῶν. Χειρόγραφον χαρτῶν, διαστάσεων 0,20X0,15 φύλλον 160 ἐγγραφή περὶ τὸν 18ον αἰῶνα καὶ εἶναι χαρτόδειον.

192. Παρρησία: ἦτοι βραβεῖον τῆς σεβασμίας καὶ Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ τῆς ἐπικαλουμένης Ζάμπορδας ἐν ᾧ γράφονται τὰ ὀνόματα τῶν χριστιανῶν 1769 αὐγούστου 10. Χειρόγραφον χαρτῶν, διαστάσεων 0,29X0,20 φύλλον 52, γραφὲν κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα. Στάχως: δερματόδειος.

193. Νομοκάνων πάνυ πλουσιωτάτου, νοθεσία εἰς Πνευματικὸν πατέρα καὶ ἀσφάλεια. Χειρόγραφον χαρτῶν, διαστάσεων 0,20X0,15 φύλλον 60. Ἐγγραφή τέλος τοῦ 18ου αἰῶνος. Στάχως: δερματόδειος.

194. Ἐξομολογητάριον. Χειρόγραφον χαρτῶν, διαστάσεων 0,15X0,10 φύλλον 129, ἐγγραφή κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα. Εἰς τὸ τέλος ἡ εἶδησις: «Δόξα σοι ὁ Θεὸς ἡμῶν δόξα σοι, Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ τοῦ Κυρίλλου πόνο». Εἶναι δερματόδειον.

195. Ἀκλουθία νεκρώσιμος εἰς Ἱερέα. Χειρόγραφον χαρτῶν, διαστάσεων 0,21X0,15 φύλλον 36. Ἐκ τοῦ τέλους ἡ εἶδησις: «ἐν ἔτει 1774 σεπτεμβρίου 6 ἡ παροῦσα ἀκολουθία ἐγγραφή διὰ χειρὸς καμοῦ τοῦ ἀμαθοῦς Παναγιώτου, τὸ πίκλι μανράκι, χίον παΐσιου καὶ ὅποιος τὸ διαβάξη παρακαλο διὰ ἐνθίμησι νὰ μὲ σιχορνᾶ». Στάχως: δερματόδειος.

196. Νομοκάνων Μαλαξοῦ. Χειρόγραφον χαρτῶν, διαστάσεων 0,20X0,15 φύλλον 225 ἔχον καθ' ἐκάστην σελίδα 22 στίχους. Ἐκ τοῦ τέλους ἡ χρονολόγησις: «τέλος τοῦ παρόντος νομίμου διὰ γραφῆς Λαυρεντίου Πρωτοσυγγέλου Ἱεροσολύμων 1683 Σεπτεμβρίου 1ζ». Στάχως: δερματόδειος.

197. Χειρόγραφον τοῦ 19ου αἰῶνος περιέχον Σημειώσεις Πανεπιστημιακῶν παραδόσεων, διαστάσεων 0,20X0,14.

198. Χειρόγραφον σλαβονικὸν λειτοουργικὸν περιεχομένου, διαστάσεων 0,21X

0,13 φύλλον 380 περίπου, ἀκέφαλον, πιθανῶς τοῦ 14ου αἰῶνος. Στάχως: ξυλόδειος.

199. Σπαράγματα ἐκ χαρτῶν κωδίκων τοῦ 16ου ἢ 17ου αἰῶνος.

200. Λειτοουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Περιγραμνὴ εἰλητάριον, διαστάσεων 4,69X0,20. Εἶναι τοῦ 13ου αἰῶνος καθότι εἰς τὰ εἰρηρικά μνημονεύεται Μιχαὴλ ὁ Η' ὁ Παλαιολόγος καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ Θεοδώρα (1259 - 1282), σώζεται ὁ εἰς μόνον κύλινδρος.

201. Κωδιξ (παρρησία) Μονῆς Ζάβορδας σελίδων 326, εἶναι τοῦ ἔτους 1692. Ὁ Κωδιξ σήμερον ἀπόκειται εἰς τὸ Ἱστορικὸν ἀρχεῖον τῆς Κοζάνης.

202. Βραβεῖον τῆς παρρησίας, ἐν ἧ γράφονται τὰ ὀνόματα τῶν χριστιανῶν ἐν τῇ ἀγία καὶ Ἱερᾷ Μονῇ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆ ἐπικαλουμένη Ζάμπορδα 1811 Νοεμβρίου 24. «Ἐπὶ τὸ βιβλίον σου γραφήσονται πάντες οἱ δοῦλοι σου Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν». Χειρόγραφον χαρτῶν, διαστάσεων 0,22X0,16. Στάχως: δερματόδειος.

203. Πρόθεσις, ἐν ἧ γράφονται τὰ ὀνόματα τῶν Πατέρων καὶ κληρῶν καὶ τῶν λοιπῶν δοδολόγων χριστιανῶν τῆς σεβασμίας καὶ Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς ἐπικαλουμένης Ζάβορδας 1819 Δεκεμβρίου 20».

Χειρόγραφον χαρτῶν, διαστάσεων 0,21X0,15. Στάχως: δερματόδειος.

204. Ἀκλουθία τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Κοσμά τοῦ Ἱερομάρτυρος καὶ ἰσαποστόλου, ψαλλομένη κατὰ τὴν εἰκοστὴν τετάρτην τοῦ μηνὸς αὐγούστου.

Χειρόγραφον χαρτῶν διαστάσεων 0,20X0,15, ἔχουσα σελίδας 94 ἐν οἷς περιέχεται καὶ ὁ βίος τοῦ ἀγίου Ἱερομάρτυρος καὶ ἰσαποστόλου Κοσμά τοῦ νέου Ἱεροκήρυκος καὶ εἰς λόγος εἰς τὸ «ὅτι πῶς δὲν ἀγιάζει ὁ τόπος τὸν ἀνθρωπὸν μηδὲ ἡ πίστις μοναχὰ σώνη τὸν ἀνθρωπὸν, ἀλλὰ ὁ τρόπος καὶ τὰ καλὰ ἔργα σώνουν τὸν ἀνθρωπὸν». Εἰς τὴν σελίδα 47 καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ βίου τοῦ ἀγίου Κοσμά, ἡ εἶδησις: «Ἡ παροῦσα ἀκολουθία τοῦ ἀγίου Κοσμά ἐγγραφή διὰ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 416 τοῦ ὑπ' ἀρ. 11 τεύχους.

χειρὸς ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνοήμου ἐκ τῆς Πατριαρχεικῆς καὶ σταυροπηγιακῆς ἀγίας μονῆς ζάβορδας δυὸ δέομε πάντας ὑμᾶς ὅσοι ἂν λάβετε τὴν παρούσαν εἰς χεῖρας καὶ ἴδετε τὰ σφαλόμενα σύγγω-
τε τῆς ἀμαθείας μου καὶ μὴν καταράσθε τὸν γρά-
φοντα ἀλλὰ δυοσωπήσατε τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἱερομάρ-
τυρα Κοσμᾶν ἵνα συγχωρηθοῦν πάντα μου τὰ παι-
σματα παρὰ Κυρίου τὰ ἐκ τῆς ἐμῆς γενήσεως μέχρι
τῆς ἐνεσιώσης ἡμέρας καὶ ὥρας, ἔτος 1839 Φε-
βρουαρίου 20 καὶ ἐὰν εὐρεθῆ τινὰς κακόβουλος ἄν-
θρωπος καὶ γηρέψη νὰ τὴν κλέψῃ ἀπὸ αὐτῆν τὴν
ἀγίαν μονὴν ζάβορδα νὰ ἔχη ἀντίδικον τὸν ἅγιον
νικάνορα ἐν ἡμέρα κρίσεως».

205. Ἄ κ ο λ ο υ θ ἱ α τοῦ δοίου πατρὸς ἡμῶν
Ν ι κ ἄ ν ο ρ ο ς τοῦ θαυματουργοῦ. Χειρόγραφον
κείμενον ἐπὶ χάρτιον, διαστάσεων 0,16X0,22, ἔχει 70
σελίδας. Πρὸ τοῦ κειμένου ἐπιτίτλον ἐπίμηκες πολύ-
χρωμον κόσμημα. Τὰ ἀρχικὰ δι' ἐρυθρᾶς μελάνης.
Ἡ παρούσα ἀκολουθία, ἄγνωστον διατί, δὲν καθιε-
ρώθηκε κατὰ τὴν λατρείαν, ὡς ἐλλείπει μέλους.
Ἐκ τοῦ τέλους ἡ εἰδησις: «ἐγράφη κατὰ τὸ 1771
Ἰουλιουρίου 4. Ἐγράφη διὰ χειρὸς Τιμοθέου Ἱερο-
μονάχου Θεοδώρου Ἰωάννου Ζυγούρη Σιατιστιέως
καὶ κοινοβιάτου τῆς αὐτῆς μονῆς. Εἰς μνημόσυνον
αὐτοῦ, καὶ διὰ τὴν ἀπειρον πρὸς τὸν ἅγιον εὐλά-
θειαν». Στάχσις μετὰ δέξματος. Ἡ ἀκολουθία ταύ-
τη ἐξεδόθη ὁμοῦ μετὰ τῆς εἰς χρῆσιν τοιαύτης ὑπὸ
τοῦ Μητροπολίτου Γρεβενῶν κ. ΣΕΡΓΙΟΥ τὸ ἔτος
1980 εἰς φωτοστατικὴν ὁμοίαν τοῦ πρωτοτύπου κει-
μένου ἐκδοσιν.

206. Τοῦ Σοφωτάτου μου διδασκάλου Κυρίου Κυ-
ρίου Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐκ Τυρνάβου Δαρίσης Γυ-
μνασιάρχου τοῦ ἐν Δακίᾳ Ἑλληνομούσου: Ἀ ν τ ἱ ῥ ο
η σ ι ς π ρ ὸ ς ἀλούσιον ἀνδρούτζην Κύπριον
λ α τ ι ν ὀ φ ρ ο ν α, περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁ-
γίου Πνεύματος.

Χειρόγραφον χαρτῶν, διαστάσεων 0,23X1,16,
ἔχον φύλλα 74 μὲ 29 στίχους κατὰ σελίδα. Ἐκ τῆς
β' ὄψεως τοῦ 2ου φύλλου πληροφοροῦμεθα: «βίος
τοῦ συγγραφέως. ὁ τοῦδε τοῦ πονήματος πατὴρ ἐκ
τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ πόλεως Τυρνάβου ὁμοίως νιὸς
Ἱερέως γεγονὼς παρὰ τοῖς ἐν Ἀμπελακίῳ διδασκά-
λοις καὶ παρὰ Μακαρίῳ τῷ Πατρίῳ τὰς σπουδὰς
ἐποιεῖτο κατὰ τὸ τριακοστὸν ἔτος τοῦ παρελθόντος
αἰῶνος, ἐν τε φιλοσοφίᾳ, Θεολογίᾳ καὶ λοιπῇ κατὰ
λόγον καὶ ρητορείαν ἐκπαιδεύσει, καθ' ἧς ὑπερενδό-
κιμος ἀναδειχθεὶς καὶ ἄλλους οὐκ ὀλίγους ταῖς σο-
φαῖς αὐτοῦ διδασκαλίαις οὐκ ὤκνησεν ἐκπαιδεῦσαι
τῶν ἡμετέρων καὶ ταῦτα ἐν Βουκουρεστίῳ ἐνθα σχο-

λόγης ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡγεμονικῇ ἐγκρίσει διετέλει
καὶ τὸ ζῆν ἐξεμέτρησε τῷ ἀφῆα Μηνὶ Νοεμβρίου κε,
λύπην ἀμήθυτον τοῖς τε μαθηταῖς καὶ φίλοις κατα-
λιπών. Μαρασῆς δὲ εὐγνώμων μαθητῆς τὰ ἐξῆς
συνετίζει ἐπιτύμβια πρὸς τιμὴν τοῦ διδασκάλου:

«ἦξις σοφίης ἐρικυδέος, ὦ μέγα εὖχος
ἦξις χαμόθεν πρὸς πόλον ἀσπασίας
εὔτε τρυγῶν ἱερῇ χρυσῆς πιερούεσιν ἀεθρεῖς,
αὐτὰρ ἐμοὶ ἄλγη λείπεις ἄλαξ ὀπίσω,
ὦμοι σεπτὲ διδάσκαλ' Ἀλέξανδρε, σὺνομα σεμνὸν
τοῦ σοῦ Μαρασῆ κήδεο οὐρανόθεν».

ἔτερον

«Αἰ αἰ Ἀλεξάνδρου μεμνῶτα χεῖλεα σιγῇ
Μαρασῆ δὲ πνεῖ ὦετο τοῦτο πάρος;».

ἔτερον

«Τύρναβον ἔσχον πατρίδ' ἀτὰρ πατὴρ ἐξ Ἱερέων
πεπηκοντιούτης τοῦδ' ὑπὸ λάον ἔδον».

Ἐπιγράφεται δὲ τὸ ποίημα «Ἀντίρρησις πρὸς
Ἀλούσιον Ἀνδρούτζην Κύπριον λατινόφρονα, περὶ
ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁ δὲ Ἀλούσιος
Κύπριος ἐν Ρώμῃ τὰς σπουδὰς ποιησάμενος ὑπέρμα-
χος ὡς εἰκὸς ἀνεδείχθη τῆς τε πάσης ἀρχῆς καὶ τῶν
κατὰ τὴν Δύσιν συνηθειῶν. Διὸ δὴ κατ' ἔθος τοῖς
τότε Παποφρονοῦσι ὤφειλε καὶ ὁ Ἀλούσιος ἐκπο-
ξεῦσαι τὰ πικρὰ τῆς φασέτρας αὐτοῦ βέλη κατὰ τῆς
Ὁρθοδοξίας καὶ τῶν τῆς Ἀνατολῆς Πατριαρχῶν
καὶ διδασκάλων. Τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ ἐπιγεγραμμέ-
νον «ὁμόνοια Γραικῶν τε καὶ λατίνων Πατέρων πε-
ρὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἐκ
τοῦ νιοῦ κατὰ Δοσιθέου Ἱεροσολύμων Πατριάρχου:
προσφωνηθεῖσα τῷ Μακαριωτάτῳ καὶ Παναγιωτάτῳ
ἄκρῳ Ἱεράρχῃ καὶ Οἰκουμενικῷ Πάπα Κλήμεντι
τῷ ἐνδεκάτῳ, παρὰ Ἀλουσίου Ἀνδρούτζη Κυπρίου
Ἑλληνολατινιστῆ 1716, καταπολεμῆ ὁ ἀοίδιμος Ἀ-
λέξανδρος διὰ τε λογικῆς σειρᾶς ἐπιχειρημάτων καὶ
τῆς ἀληθοῦς ἐρμηνείας τῶν χωρίων τῶν Πατέρων».

Τὸ χειρόγραφον τοῦτο, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εὐρόντες
παροικία ἐγνωμεν παρακαταθῆναι ἐν τῇ κατὰ τὸ Με-
τόχιον τοῦ Παναγίου Τάφου βιβλιοθήκῃ εἰς διατή-
ρησιν. α' Μαΐου αωσ' ἐν Φαναρίῳ.

† Ὁ Γρεβενῶν Γεννάδιος».

Στάχσις: δερματόδειος. Τὸ κείμενον σχεδὸν εἰς
ἅπαντα τὰ φύλλα αὐτοῦ περιβάλλεται ὑπὸ πλήθους
ἐξηγηματικῶν σημειώσεων.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΕΙΣ ΜΕΓΑΛΗΝ ΒΡΕΤΑΝΝΙΑΝ

Μακαριώτατον

Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος
κύριον κύριον Σ ε ρ α φ ε ι μ Πρόεδρον καὶ
τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας, Μέλη τῆς Δ. Ι.
Συνόδου.

Ἄ θ ῆ ν α ς.

Μακαριώτατε καὶ Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀδελφοί,

Εὐσεβᾶστως προαγόμενος γνωρίζω ὅτι, εἰς ἐφαρμογὴν τῆς Ὑμετέρας ἀπὸ 5.5.1988 ἀποφάσεως, μετέβην εἰς τὴν Μεγάλην Βρεταννίαν, ἀπὸ 24 Ἰουνίου ἕως 4 Ἰουλίου ἐ.ξ., συνοδευόμενος ἐκ τῶν: Ἀρχιμ. Ἀλεξίου Βρυῶνη, Συνοδικοῦ Ὑπαλλήλου καὶ Προϊσταμένου τοῦ Ἱ. Ν. Ἀγ. Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν, Ἀρχιμ. Ἰωάννου Σακελλαρίου, Δρ. Θεολογίας καὶ καθηγητοῦ τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν καὶ Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Τριανταφύλλου, Ἱεροκλήρυκος καὶ Γραμματέως τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος, ἵνα ἐκπροσωπήσωμεν τὴν Ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν ἡμῶν, προσκεκλημένην ἐπισήμως ὑπὸ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἐπίσκεψις ἡμῶν ἐντάσσεται εἰς τὸ πρόγραμμα ἀνταλλαγῶν ἐνημερωτικῶν ἐπισκέψεων, τὸ ὁποῖον ἐφαρμόζεται κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, δυνάμεθα δὲ νὰ εἴπωμεν ὅτι μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ὑπῆρξεν ἐπιτυχής. Λίαν συντόμως ἀναφέρομεν ὅτι:

Ἐπεσκέφθημεν συμφώνως τῷ προγράμματι τὰς περιοχὰς TAUNTON, GLASTONBURY, SOLIXULL, BIRMINGHAM, COVENTRY, LONDON, καὶ WINCHESTER, ὅπου καὶ ἐγίναμε δεκτοὶ μὲ ἰδιαιτέρας τιμὰς ἀπὸ τοὺς κατὰ τόπον Ἐπισκόπους τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Συνητήθημεν μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Καντέρμπουρυ Δρος Ράνσου εἰς τὸ GLASTONBURY, ὅπου παρευρέθημεν εἰς Πανήγυριν, μὲ συμμετοχὴν 15.000 πιστῶν καὶ μετὰ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θνατείρων καὶ Μ. Βρεταννίας κ. Γρηγορίου εἰς τὸ Λονδῖνον καὶ ἐπεδώσαμεν εἰς ἀμφοτέρους τὰς Ὑμετέρας Ἐπιστολάς, τὰς ὁποίας ἐδέχθησαν μετὰ πολλῆς χαρᾶς.

Ἐνημερώθημεν εἰς διοικητικὰ καὶ οἰκονομικὰ θέματα τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς, καθὼς καὶ γιὰ τὸ ἐπίκαιρο καὶ σοβαρὸ θέμα τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν. Ἐπίσης μᾶς ἔγινε εἰδικὴ ἐνημέρωσις ὑπὸ τοῦ Γραφείου

ποιμαντικοῦ ἔργου τῆς Ἀγγλικανικῆς Συνόδου καθὼς καὶ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων μορφώσεως τοῦ Κλήρου, διὰ τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται καὶ τὰς λύσεις ποὺ δίδουν.

Παρηκολουθήσαμεν ἐφαρμογὴν εἰδικῶν ποιμαντικῶν προγραμμάτων εἰς προβληματικὰς περιοχὰς, κατηχητικὰς ομάδας καὶ σχολικὰς μονάδας Ἐκκλησιαστικῶν ἐκπαιδευτηρίων, εἰς ἡμέρας καὶ ὥρας ἐργασίμου. Παρευρέθημεν ἀκόμη εἰς 6 χειροτονίας, βάπτισμα ἐνηλίκου καὶ τελετὴν χρίσματος.

Ἐξ ὅλης τῆς ἀναστροφῆς μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, διεπιστώσαμεν ὅτι:

Ἐπιτελεῖται ἀξιόλογον καὶ λίαν καλῶς ὀργανωμένον ποιμαντικὸν ἔργον, παρὰ τὸ ἐπικρατοῦν ὕλιστικὸν φρόνημα καὶ τοῦτο ὀφείλεται κυρίως εἰς τοὺς μορφωμένους καὶ ἐργατικούς Κληρικούς των, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἄνεσιν, καίτοι τὰ οἰκονομικὰ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι κυρίως δικῆ τῆς ὑπόθεσις.

Ὑπάρχει δὲ καὶ ἡ δυνατότης συγκροτήσεως εἰδικῶν Ἐπιτροπῶν, ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν κοινωνικῶν - ποιμαντικῶν θεμάτων, μὲ κρατικὴν οἰκονομικὴν ἐπιχορήγησιν, π.χ. τὸ 1983 ἡ Ἐκκλησία ἔκαμε μὲ χρηματοδότησιν τῆς Πολιτείας, προγράμματα ἀντιμετωπίσεως τῆς ἀνεργίας.

Ἐπίσης ὑπάρχει συνεργασία Ἐκκλησίας - Πολιτείας εἰς τὴν λειτουργίαν Σχολείων (σημειώνομεν, πλὴν τῶν ἄλλων, ὑποχρεωτικὴν διδασκαλίαν θρησκευτικῶν, καθημερινῆς προσευχῆς διὰ νόμου καθιερωμένης) καὶ νοσοκομείων.

Ἐπεσκέφθημεν σχολεῖα εἰς τὸ SOLIXULL, τὰ ὁποῖα χρηματοδοτοῦνται μὲν ὑπὸ τοῦ Κράτους, λειτουργοῦν δὲ μὲ τὴν ἀπόλυτον εὐθύνην τῆς Ἐκκλησίας καὶ πραγματικῶς εἶναι ὑποδειγματικὴ ἡ ἐργασία των.

Λαμβάνεται ἰδιαιτέρα μέριμνα διὰ τὴν ἐπιλογὴν καὶ μόρφωσιν τῶν Κληρικῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ἀξιοπρεποῦς διαβιώσεως αὐτῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν των μὲ παροχὰς κατοικίας, αὐτοκινήτου, καλοῦ μισθοῦ κ.λπ. πάντα μὲ τὴν φροντίδα τῆς Ἐκκλησίας.

Ὑπάρχει νοσταλγία καὶ ἀγάπη διὰ τὴν Ὀρθοδοξίαν, ἀλλ' ἀσφαλῶς τὸ θέμα τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν θὰ δημιουργήσῃ σοβαρότατα προβλήματα «κοινωνίας» καὶ σχέσεων. Ἀπειλεῖται δὲ διχασμὸς καὶ τῶν ἰδίων τῶν Ἀγγλικανῶν ἀφοῦ, εἶναι μὲν ἀρκετοὶ αἰ-

Ο ΚΙΤΡΟΥΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ (†)

Ὁμιλία κατὰ τὴν τριετῆ ἐπιμνημόσυνη Θεία Λειτουργία τὴν Κυριακὴν 14 Αὐγούστου 1988, ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Κίτρους καὶ Κατερίνης κ. Ἀγαθόνικο, στὸν καθεδρικό Ἱερό Ναὸ τῆς Θείας Ἀναλήψεως Κατερίνης.

Σεβασμιώτατε Ἁγίε Νεαπόλεως κύριε Διονύσιε,

Γιὰ ἱεράρχες σὰν τὸν ἀείμνηστο Κίτρου Βαρνάβα, ὁ χρόνος ποὺ κυλάει ἀπὸ τὴν ἀναχώρησή τους δὲν εἶναι «πανδαμάτωρ» καὶ δὲν ἐνεργεῖ καταλυτικά. Γιατὶ τὰ στοιχεῖα ποὺ συνθέτουν τὴν προσωπικότητά τους, δὲν εἶναι παρμένα ἀπὸ τὸν χρόνο, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν αἰωνιότητα. Καὶ ἀνήκουν στὴν αἰωνιότητα. Γι' αὐτὸ καὶ ὅσο ξεμακραινουν, τόσο ἡ μορφὴ τους φεγγολοεῖ. Καὶ ὅσο ὁ χρόνος τοῦ ἀποχωρισμοῦ αὐξάνει, τόσο —κατὰ μιὰ παράξενη διαλεκτικὴ— τὸ ἄνοιγμα τῆς ἀπουσίας κλείνει.

Τρία ὀλόκληρα χρόνια πέρασαν ἀπὸ τότε ποὺ ἔφυγε ἀπὸ τὴ ζωὴ αὐτὴ ὁ πολὺς Βαρνάβας. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ διάστημα ἄρχισαν νὰ γίνονται βαθιές τομές στὴ ζωὴ τῆς ἀνθρωπότητας. Ἀξίες σβήνουν. Φανταχτερὰ ὀνόματα καταποντίζονται στὸ πέλαγος τῆς λησμονιάς. Θεομοὶ ξερριζώνονται καὶ ἰδανικά χάνουν τὴ δύναμή τους. Ὁ ρυθμὸς λειτουργίας τῶν κοινωνιῶν μεταβάλλεται. Ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος ἀλλάζει. Δὲν ἄλλαξε ὅμως ὁ σεβασμὸς καὶ ὁ θαυμαστὸς τῆς πείρας ἐκκλησιαστικῆς συνείδησης στὸ πρόσωπο καὶ στὸ ἔργο τοῦ Ἱεράρχη Βαρνάβα.

Ὁ ἔτασμός βέβαια καὶ ὁ ἔλεγχος τοῦ βάθους τῆς καρδιάς του, ἀνήκει στὸν Δίκαιο Κριτὴ, στὴν πατρικὴ

ἀγκαλιὰ τοῦ Ὁποίου ἀναπαύεται τώρα ὁ Ἐπίσκοπος Βαρνάβας, ἀναμένοντας τὴ δικαίαν Του κρίση. Ἀναπολώντας ὅμως ἐμεῖς τὸν βίον καὶ τὴν πολιτεία τοῦ ἀειμνήστου, μὲ τὰ δικά μας ἀνθρώπινα κριτήρια, ἐποπτεύουμε μὲ θαυμασμὸ μιὰ δυναμικὴ πορεία, γεμάτη διακρίσεις, ἐπιτυχίες, ἀλλὰ καὶ ἀγῶνα καὶ μόχθο. Κλίνοντας τὸ γόνυ στὸν τάφο του —τρία χρόνια τώρα ἀπὸ τὴν ἐκδημία του στὶς 19 Αὐγούστου 1985— κάνομε μιὰ σύντομη ἀναφορὰ στὸν θησαυρὸ ποὺ εἶχε συλλέξει μὲ ἰσόβιον μόχθο καὶ εἶχε ζηλότυπα φυλάξει μέσα του ὁ ἐκλεκτὸς ἐκεῖνος Ἀρχιερέας.

Ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Κίτρου Βαρνάβας, προικισμένος μὲ ἐξαιρετικὰ διανοητικὰ καὶ πνευματικὰ χαρίσματα, διακρίθηκε σὲ ὅλους τοὺς τομείς τῆς ἐπισκοπικῆς του διακονίας. Πατέρας ἀληθινός, ἐμβριθῆς θεολογικὸς ἐπιστήμονας καὶ κοινωνικὸς ἐργάτης μὲ δυνατὴ καὶ χαλύβδινη θέληση, ἄφησε ἓνα πολὺπλευρο πνευματικὸ καὶ κοινωνικὸ ἔργο πίσω του, ποὺ τὸν ἀναγορεύει καὶ τὸν κατατάσσει στοὺς μεγάλους, ὅπως τὸ κάνει καὶ ἡ ἀγάπη τῶν Κατερινιωτῶν καὶ γενικὰ τῶν Πιερίων χριστιανῶν. Σὰν συνισταμένη αὐτοῦ τοῦ βαθύτατου σεβασμοῦ καὶ τῆς τιμῆς του πρὸς τὸ ἀλησιμόνητο Πρόσωπό του, εἶναι ἡ αὐθόρμητη ἀνταπόκριση τοῦ Δήμου στὴν πρότασή μας, νὰ ὀνομάσει μιὰ ὁδὸ τῆς πόλεως σὲ ὁδὸ Μητροπολίτη Κίτρου Βαρνάβα, πράγμα ποὺ πραγματοποίησε μὲ ἀπόφασή του. Ἔτσι, ἡ μεγάλη καὶ κεντρικὴ ὁδὸς Κιουταχίας δίπλα στὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἔλαβε τὸ ὄνομά του, γιὰ νὰ θυμίζει σὲ ὅλους τοὺς ἐπιγενομένους τὴ φωτεινὴ καὶ εὐεργετικὴ παρουσία του στὴν Κατερίνη καὶ στὸν Νομὸ Πιερίας, στὸν ὁποῖο κληροδότησε ἀπτότητα τὰ σημάδια τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἐν-

τοὶ οἱ ὁποῖοι συμερίζονται τὰς ἐπὶ τοῦ θέματος ὀρθοδόξους ἀπόψεις, στηριζόμενοι εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν καὶ τὴν Ἱ. Παράδοσιν, ὅμως, δυστυχῶς, ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ὑποστηρικτὲς τῆς ἀντιθέτου πλευρᾶς, ἰσχυρίζονται δὲ ὅτι ἡ Ἱερωσύνη εἶναι ὑπόθεσις διακονίας ὀλοκλήρου τοῦ ἀνθρώπινου γένους καὶ ὄχι προνόμιον τοῦ ἀνδρικοῦ φύλου καὶ ὅτι ἡ γυναίκα, ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἰσότητος τῶν δύο φύλων, θὰ πρέπει νὰ ἔχη ὑπεύθυνον θέσιν ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας.

Περαίνοντας θέλομεν νὰ ὑπογραμμίσωμεν καὶ τὴν ἀξιόλογον προσφορὰν τῶν συνοδῶν μας, Πανοσιολ. Ἀρχμ. Ἀλεξίου Βρυώνη, Χρυσοστόμου Τριανταφύ-

λου καὶ ἰδιαίτερος τοῦ π. Ἰωάννου Σακελλαρίου, ὁ ὁποῖος ὡς μόνιμος γραμματεὺς - συντονιστὴς τοῦ προγράμματος αὐτοῦ καὶ καθηγητὴς τῆς Ἀγγλικῆς Γλώσσης, πολλὰ προσέφερε.

Ἐπίσης παρακαλοῦμεν ὅπως εὐχηθῆτε διὰ τὴν καρποφορίαν αὐτῆς τῆς προσπάθειας καὶ διατελοῦμεν ἐπὶ τούτοις

Μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ, ἀγάπης καὶ εὐχαριστιῶν ἐλάχιστος ἐν Κυρίῳ ἀδελφός,

† Ὁ Κυθῆρων ΙΑΚΩΒΟΣ

διαφέροντός του για την ποικίλη ανάπτυξη και προβολή του πανελλαδικά και διεθνώς.

Άγαπητοί μου,

Είναι αλήθεια, ότι όσο περισσότερο μιλάει κανείς για προσωπικότητες σαν τον αείμνηστο Κίτρον Βαρνάβα, τόσο ευκολότερος γίνεται ο κίνδυνος να μειωθούν οι πραγματικές διαστάσεις του πνευματικού των κάλλους. Γι' αυτό λοιπόν, ας σταματήσουμε ως εδώ, με την βεβαιότητα, ότι ο κυρός Βαρνάβας είναι ένα κεφάλαιο του ουρανού, που αποτελεί πλούσια παρακαταθήκη για τους συνεργάτες και φίλους του, για τα πνευματικά του παιδιά, αλλά και για όλους μας.

Θά ήθελα όμως, πριν τελειώσω τα πενιχρά και φτωχότατα αυτά μου λόγια, να ανεχθείτε μία προσωπική μου εξομολόγηση: Πιστεύω ακράδαντα ότι δεν αξίζα να βρεθώ άμεσος διάδοχος του μεγάλου αυτού ιεράρχη. Αυτό έγινε, μόνο και μόνο γιατί έλειτούργησαν ή επιείκεια και ή ανοχή του Θεού. Παρακαλώ να μη θεωρηθεί αυτό σχήμα λόγου και ταπεινοσημία. Έχω πλήρη συνείδηση των προσωπικών αδυναμιών και ατελειών μου, για να μπορέσω να συνεχίσω το έργο που ο αείμνηστος επιτέλεσε επί τριάντα και ένα συναπτά έτη, μέσα σε μία ευχάριστη βέβαια αρχιερατεία, σε χρόνια μάλιστα ειρήνης, προόδου και ανάπτυξης. Και δεν μου διαφεύγει ή αλήθεια, πώς στις ήμερες μας, ήμερες κρίσεων, κλονισμών και φοβερής απιστίας, ή δουλειά μου ως επισκόπου δεν είναι καθόλου εύκολη. Κατά την καθημερινή εξέσκηση των καθηκόντων μου, καταλαβαίνω πέρα ως πέρα, ότι πρέπει να είμαι ο βράχος μέσα σε μία άφρισμένη θάλασσα, που επάνω του να ξεσπούν τα κύματα, οι καταιγίδες και οι κεραυνοί. Να είμαι ο εκπρόσωπος του Χριστού, όχι στις ένδοξες στιγμές του Θαβώρ, αλλά και στη δραματική ανάβαση προς τον Γολγοθά. Μέσα μου έντονα πλανιέται ή πεποίθηση ότι ζητείται Έπίσκοπος και Μητροπολίτης σήμερα, σημαίνει: ζητείται άνθρωπος για να σταυρωθεί. Γιατί όλες οι σημερινές απαιτήσεις και αξιώσεις, φορτώνονται ανελέητα στον επισκοπικό σταυρό. Οι άνθρωποι σήμερα, πέρα από τις ποικιλίες και θεολογικές δυνατότητες, ζητάνε από τον αρχιερέα τους να είναι νομικός, οικονομολόγος, κοινωνιολόγος, ο άνθρωπος για όλους και για όλα. Και επειδή το συγκλονιστικό αυτό καθήκον μου επιβάλλει ένα καθημερινό αίματηρό έλεγχο συνειδήσεως, μέσα από τον οποίο να βγαίνω όχι σαν άνθρωπος των ανθρώπων, αλλά σαν άνθρωπος του Θεού, αντίξιος της απέραντης αγάπης σας, που με έχει κατασυνκινήσει, αλλά και των δικαιολογημένων προσδοκιών σας, καταπίνομαι από την σημερινή ευκαιρία του ιεροῦ μνημο-

σύνου του Προκατόχου μου Έπισκόπου Βαρνάβα. Και εκτός από τη θερμή μου παράκληση προς εκείνον, να μη παύει τη μεσιτεία του στον θρόνο της θείας μεγαλωσύνης για τη συνέχιση του ατελούς έργου μου στη Μητρόπολη Κίτρον που εκείνος επιτυχημένα έποίμανε, απευθύνομαι σε όλους σας και σε παρακαλώ ένθερμα: Σταθείτε δίπλα μου στις ποικίλες δοκιμασίες μου. Βοηθείστε με με την κατανόηση και την αγάπη σας, όσα χρόνια μου χαρίσει ο Θεός, να φέρω εις πέρας το βαρύ έργο μου ως επισκόπου. Έτσι μόνο θα δικαιώσω την εμπιστοσύνη του Θεού και της Έκκλησίας στο ταπεινό μου πρόσωπο, και με εύλογημένη άνεση θα συνεχίσω το έργο του αειμνήστου Βαρνάβα, μέσα σ' αυτόν τον υπέροχο γεωγραφικό χώρο της Ελλάδος μας, την αγαπημένη μου Πιερία, για τους εκλεκτούς κατοίκους της οποίας αξίζει κάθε θυσία και δημιουργικός αγώνας.

Άν όλοι μας, Σεβασμιώτατε, ιερή των ιερών χορεία, Έντιμότατοι Άρχοντες και πολυαγαπητοί μου Κατερινιώτες και Πιέριοι, αν όλοι μας από το σημερινό μνημόσυνο του αιδιόμιου Ιεράρχη Βαρνάβα κρατήσουμε ζωντανά μέσα μας την πατρική εύχή του, τις πληθωρικές αρετές, τις θυσίες του και την αίματηρή προσφορά του στην Έκκλησία γενικά, αλλά και σ' αυτόν τον τόπο, και αν όλα αυτά τα μεταφράζουμε σε καθημερινή πρακτική ζωής μέσα σ' αυτόν τον γεμάτο ύλιστικό φρόνημα και άδιαφορία κόσμο που ζούμε και αναπνέουμε, τότε να γνωρίζουμε, ότι καταθέτουμε στη μνήμη του το ένδοξότερο στεφάνι σεβασμού, αγάπης και εύγνωμοσύνης, και δικαιώνουμε εκκλησιαστικά την άθρόα σημερινή λειτουργική μας σύναξη.

† Ο Κίτρον και Κατερίνης ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

«ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ»

Η Άποστολική Διακονία με το ειδικό ιεραποστολικό περιοδικό «Πάντα τὰ Έθνη»

★ πληροφορεί υπεύθυνα για το ιεραποστολικό έργο που ασκεί σήμερα ή ορθόδοξη Έκκλησία,

★ περιγράφει το περιβάλλον μέσα στο οποίο ασκείται ή ιεραποστολή.

Όσοι επιθυμούν να έγγραφούν συνδρομητές μπορούν να στείλουν την έτήσια συνδρομή τους (300 δρχ.) στη διεύθυνση:

Άποστολική Διακονία της Έκκλησίας της Ελλάδος — «Πάντα τὰ Έθνη», Ίω. Γενναδίου 14, 115 21 Άθήνα. Τηλ. 7212.112.

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΦΩΤΙΟΝ

Μετὰ μεγάλης χαρᾶς ἀναγνούς ἐν τῷ περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» μελέτην τοῦ ἀξιολόγου κυρίου Νικολάου Μπρατσιώτου, Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀναφοραμένην εἰς μνήμην Ἰωάννου Θ. Σακελλαρίδου, Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Ἐθνικοῦ Ὑμνοδου, ἔσχον τὴν ἀκαιρίαν ὅπως ἀνέρω ἐν τῷ Ἀρχαίῳ τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας δύο ἀξιολόγους καὶ μνημειώδεις ἐπιστολάς τοῦ Ἰωάννου Θ. Σακελλαρίδου, ἀπευθυθείσας πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Φώτιον (1900-1926).

Ἐπειδὴ ἐδημοσιεύθη ἡ εἰρημένη μελέτη τοῦ Καθηγητοῦ περὶ τοῦ διακριθέντος ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Μουσικῇ Ἰωάννου Θ. Σακελλαρίδου, διὰ τοῦτο παρατίθημι ἐν φωτοτυπία τὰς ἐπιστολάς.

Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως αὐτῶν καταφαίνεται ἡ μεγάλη καὶ περισπούδαστος προσωπικότης αὐτοῦ, ὡς καὶ τὰ ἐνυπάρχοντα αὐτῷ ἀκραιφνῆ συναισθήματα πρὸς τὰς Ἑλληνοχριστιανικὰς Παραδόσεις τοῦ Ἐθνικοῦ ἡμῶν.

Κατὰ συνέπειαν αἱ κάτωθι ἐπιστολαὶ εἶναι λίαν ἐπωφελεῖς καὶ ἐποικοδομητικαὶ εἰς τε τοὺς ἀσχολουμένους περὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν, καθὼς καὶ εἰς τοὺς Ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας καὶ Θεολόγους.

† Ὁ Ἀγοντοπέλεως ΤΙΤΟΣ

Ἐν Ἀθήναις, ὁδ. Καρνεάδου 9.
Τῆ 22 Δεκεμβρίου 1904

Μακαριώτατε,

Καὶ ἀπ' Ἀθηνῶν τῶν θεομητῶν, μόλις ἀφικόμενος, ἐθεώρησα καθήκον ν' ἀποστείλω πρῶτιστα πρὸς Ὑμᾶς ἐπιστολὴν ἵνα διαδηλώσω τὴν ἀπειρον, τὴν βαθυτάτην ἐγνωμοσύνην ἐπὶ τῷ ἀδοκίμως γενομένῳ μοι ἐδουχίματι, ὀρθότερον δὲ εἰπεῖν τῇ πατρίδι, τοσοῦτω μᾶλλον, καθόσον προῆλθεν (...) ὑπάρξεως τῆς πνευματικωτέρας τῆς Αἰγύπτου.

Ἐ! εἴθε νὰ ἐνεφοροῦντο πλείονες τῆς Σῆς ἀνεπίδεικτον φιλοπατρίας, τοῦ Σοῦ τῆς εὐποιίας χαρίσματος, καὶ δὴ μετ' ἐπιγνώσεως τοῦ σκοποῦ τοῦ ἐθνικ-

ωτέρου. Οὕτω γάρ, κατὰ τὸν Κοσμῶν τὸν ὑμνογράφον, τὸ δάνειον πολυπλασιάζωμεν, καὶ ὡς οἰκονόμοι πιστοὶ τῆς χάριτος, δεσποτικῆς χαρᾶς ἀξιοθῶμεν.

Οἱ τῆς ψυχῆς μου ὀφθαλμοὶ διείδον ἐν Σοὶ τὴν ἀρετὴν ἐκείνην τοῦ Περικλέους τοῦ Ξανθίππου, οὗ τὸ ὑψηλόνον καὶ τὸ τελεσιουργὸν ἐθαύμασαν οἱ αἰῶνες, δι' ἧς προσεκτήσατο τὰς ψυχὰς τῶν τότε καὶ ἦν τοσοῦτον χαριέντως διατυποῖ ἐν τῷ ἐπιταφίῳ λέγων τὸ περίπυστον ἐκεῖνο:

«Ὁὗ γὰρ πάσχοντες εἶ, ἀλλὰ δρώντες κτώμεθα τοὺς φίλους». Οἱ δὲ διὰ τῆς τοιαύτης ἀρετῆς κτώμενοι φίλους ἐξομοιοῦνται τῷ θεῷ κατὰ τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν γλυκὸν Ἰησοῦν. Γίνεσθε οὖν τέλειοι ... κτλ. Εἶδ' ἀληθές ἐστιν, ὅτι ἡ τῆς χάριτος ἀμοιβὴ καὶ δόσις συνέχει τοὺς βίους τῶν ἀνθρώπων, ἐξακολούθει, ὡς Μακαριώτατε Πατριάρχα, εὐνοῦς ὢν πᾶν ὅτι καλὸν καὶ ἀγαθόν. Τοῦτο δὲ πράττων ἀσφαλέςτατα καὶ ἀκινδυνότατα ἔξεις τὰς τῆς εὐφημίας Σου καὶ εὐδαιμονίας Σου μέλαθρα.

Παρ' ἡμῶν δὲ τῶν εἰς ὑπὸ Σοῦ παθόντων τὸν διὰ παντὸς τοῦ βίου ἔπαινον ὡς μισθὸν τῇ Σῇ ἀρετῇ προσφερόμενον.

Οὐδέποτε δὲ θέλω παύσει πιστεύων ὅτι ἐν τῷ ἀδύτῳ τῆς ἐξόχως ἡμέρου καὶ φιλανθρώπου ψυχῆς Ὑμῶν αἱ Μοῦσαι εἶδον τὸν κατάλληλον ἐαυταῖς τόπον, ὅπως ἀνεγείρωσιν τέμενος ὑψηλὸν καὶ ἀρραγές. Διὸ καὶ ὅταν ὁ διάκονος ἐφώνησέ Σοι, ἐστολισμένῳ τὴν χρυσοῦφαντον στολὴν, τὴν ἡμέραν τοῦ Ἀγ. Σάββα τό. Οὕτως λαμπράτω τὸ φῶς ἡμῶν... ἐφάνης μοι θεοειδέστερος, τοῦτ' αὐτὸ «φᾶος ἀγνόν». Καὶ εὐχομαι τῷ Θεῷ ὅπως διατηρήσῃ Σε ἀνεμεσσήτως τοιοῦτον φᾶος, φερωνύμως τῇ κλήσει ὑμῶν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς φυλῆς ἡμῶν τῆς αἰωνίας.

Τῷ σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ κ. Θεοκλήτῳ μετέδωκα πάντας ὑμῶν τοὺς λόγους, πάσας ὑμῶν τὰς εὐχάς.

Μετὰ πολλῆς δ' ὄψος εὐχαριστήσεως διηρώτα με περὶ τῆς ὑγείας Ὑμῶν, περὶ τῆς ψυχικῆς καρτερίας πρὸς πάντα τὰ βέλη τοῦ φθόνου καὶ τῆς πονηρίας, ἅπερ πᾶσα ψυχὴ ὑπέροχος συνειπάγεται, περὶ τῆς ἡλικίας, περὶ τοῦ ἀναστήματος, περὶ τῆς ἐν τῇ ἱερᾷ λειτουργίᾳ λαμπρότητος, καὶ περὶ ἄλλων πνευματικωτέρων χαρισμάτων, κάλλους φθέγματος καὶ βύθους πνεύματος, περὶ ὧν εἶπον Αὐτῷ τὰ δέοντα.

Ἐχάρη δ' ὑπερβαλλόντως ὅτι ἡ ἐμὴ ἀτίληφρι συμπίπτει πρὸς ἃ μετέδωκεν Αὐτῷ ὁ κοινὸς ἡμῶν φίλος, ὁ ἀρτίφρων συμπολίτης τοῦ Μίνωος «τοῦ ὁμοιοῦ τοῦ Διὸς» καθ' Ὁμηρον ὁ κ. Λιμπρὶτης.

* * *

Ἐπὶ δὲ ταῖς ἐγγιζούσαις μεγάλαις ἑορταῖς εὐχομαι ὅπως ὁ Ἀνατέλλων Ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης, ἡ Ἀνατολὴ τῶν Ἀνατολῶν, ὁ γεννώμενος ἐκ γυναικὸς, ὁ γενόμενος ὑπὸ Νόμον καταγωγῆ καὶ ἀνυψώθη τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν ὑμῶν πρὸς πᾶσαν θεῖαν ἀνάβασιν, πρὸς πᾶν φῶς ἀληθείας καὶ γνώσεως, φρονήματος καὶ καλοκαγαθίας, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς βαθυδόξου φυλῆς ἡμῶν.

Ταῦτα καὶ διατελῶ ἀείποτε εὐγνωμῶν ὁ τῆς χάριτος καὶ εὐνοίας ἡξιωμένους τῆς Σῆς.

Ἰω. Θ. Σακελλαρίδης.

Υ.Γ. Τῷ σεβ. Ἀγίῳ Τριπόλεως, τῷ ὄσ. Πολυεὐκτώ καὶ πᾶσα τοῖς ἐν ταῖς ἀδελφαῖς τοῦ Πατριαρχείου περιπολοῦσι, μηδὲ τοῦ Μαυροβουινιώτου Ἡλίας ἐξαιρουμένον, τὰ βαθύτατα εὐχαριστήρια.

Ἐν Ἀθήναις ὁδ. Καρνεάδου 9. Τῇ 14 Ἀπριλίου 1905
Μακαριώτατε,

Χριστὸς ἀνέστη

Ὁ ἀξιάγαστος καὶ μεγαλόφρων φίλος ἡμῶν κ. Ν. Ἰωαννίδης διεβίβασέ μοι διὰ τῆς συζύγου μου τὰς θεοπειθεῖς εὐχὰς καὶ εὐλογίας Ὑμῶν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἀθῆς διαβεβαίωσιν τῆς εὐφροσύνου ἐκείνης ἀποφάσεως, ἣ ἐφαίνετο εὐδοκῶν ὁ τὰ πάντι' ἐφορῶν Θεός.

Διὰ τοῦτο ἀποστέλλων νῦν μετὰ σεβασμοῦ τὸν βαθύτατον χαιρετισμὸν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα, εὐχομαι ὀλοφύχως ὅπως ὁ φέρων καὶ ἄγων τὸ τῆς ψυχῆς ἡμῶν ὄχημα, ἣ ἂν προαιρεῖται, Θεός, καταλάμπῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εἰς τὰς ποικίλας τοῦ βίου ἀτραπούς, ἀναπεταννῶν πρὸ τῶν ὀμμάτων Αὐτῆς πεδία κάλλους ὑπερφουῶς καὶ φωτὸς ἀνεσπέρου καὶ ἀναδεικνῶν Ὑμᾶς ἕνα τῶν ἀριστείων τῆς βαθυδόξου φυλῆς ἡμῶν δοδουχοῦντα τὴν Αἴγυπτον, ἐξ ἧς ποτε παρήλαθε φαεινὴ ἢ περὶ τοῦ Κρείττονος δόξα,

διατυπωθεῖσα ἀσαλεύτως ἐν Νικαίᾳ ὑπὸ τοῦ στόλου τῆς ὀρθοδοξίας Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου.

Ἐλπίζων δ' ὅτι θὰ χαρῆ ἡ ὑμέτερα Μακαριότης ἀναγγέλλω τὸ εὐφροσύνον ἄγγελμα, ὅτι τὴν Μουσικὴν ἦν ἔγραφα διὰ τοὺς χοροὺς καὶ τοὺς κομμοὺς τῆς Σοφοκλείου Ἀντιγόνης, μοῦ τὴν ἐζήτησαν ἐκ Μονάχου ὁ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητὴς τῆς Μουσικῆς κ. Th. Croyer καὶ οἱ Σεβ. Διευθυνταὶ τῆς Μεγάλης Θεολογικῆς Σχολῆς «Georgianum» ἧτις θεωρεῖται εἰς δεύτερον Βατικανὸν ἐν τῇ καθολικῇ Γερμανίᾳ χάριν τῶν ἐν αὐτῇ σπουδαζόντων.

Ἐἴκοσι χιλιάδες θεαταὶ σοφοὶ καὶ ἐπαίοντες ἀνευφήμησαν τὸ ἡμέτερον ἔργον ἀπὸ τοῦ παγκάλου Σταδίου.

Ἐν δὲ τοῖς πανεπιστημίοις τοῦ Καίμπριτζ, τῆς Ὁξφόρδης καὶ τῆς Ἀμερικῆς θὰ ἄδονται οἱ χοροὶ καὶ οἱ κομμοὶ κατὰ τὴν ἐμὴν ὁρθμικὴν ἀπόδοσιν τῶν στίχων. Ταῦτα δὲ πάντα ὡς καὶ τὸ Ὑμέτερον ἄγγελμα ἐνέπλησάν με χαρᾶς διὸ καὶ ἔγγρα ὀλίγον πρὸς Ὑμᾶς ἀδόλεσχος παρὰ τὸ προσῆκον· ἀλλὰ σύγγνωτέ μοι πάντα τῇ Ἀναστάσει.

Μὴ ἀμνημονῆτε τῆς μυσταγωγίας ἐκείνης, τῆς ἀμήστου, ἣν ἐτελέσαμεν ἐν φιλοξένῳ καλιᾷ τοῦ Καλλίου τῆς Ἀλεξανδρείας κ. Ἰωαννίδου, ἐνθα ἐγὼ ὡς ἄλλος Παῦλος, ἀνευ ὁμοῦ τῆς ἀλύσεως ἦν ἔφερον Ἐκεῖνος, ὠμίλον ἀπλήστως περὶ μουσικῆς καὶ περὶ πάντων... ἐπηκροᾶτο δὲ τῶν λόγων μου ἢ φιλόμουσος ξενωρὶς Λιμπρὶτῆ ἣ εὐδοκήσατε νὰ εἴπετε τὸ Χριστὸς Ἀνέστη.

* * *

Ὁ υἱὸς μου Θεόφραστος θ' ἀναχωρήσῃ εἰς Γερμανίαν περὶ τὰ μέσα τοῦ Αὐγούστου.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος
εὐπειθέστατος θεράπων

Ἰωάννης Θ. Σακελλαρίδης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπευθύνει θερμὴν ἐκκλησίαν εἰς τὸν πνευματικὸν κόσμον, ὅπως ἔλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὸν ἐμπλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Κέντρου διὰ τῆς ἀποστολῆς παντὸς εἶδους συγγράμματος ἀναφερομένου εἰς τὴν Θεολογίαν καὶ γενικώτερον εἰς τὸ ἀντικείμενον μελέτης πασῶν τῶν θεωρητικῶν ἐπιστημῶν.

Διεύθυνσις: Διορθόδοξον Κέντρον Ἐκκλησίας Ἑλλάδος, Ἰασιῶν 1, 115 21 Ἀθῆναι.

Η ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ Η ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΓΑΛΛΙΑΣ κ. ΙΕΡΕΜΙΟΥ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΠΑΣΗΣ ΙΒΗΡΙΑΣ

Ἡ ἱστορία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γαλλίας καὶ Ἐξαρχίας πάσης Ἰβηρίας ἤρχιστο νὰ γράφεται μὲ τὸν πρῶτον τῆς Μητροπολίτην, τὸν Σ.β. Γέροντα κ. Μελέτιον, συναρτίζεται τὸ γινόμενον μὲ τὸν νέον τῆς Μητροπολίτην κ. Ἱερεμίαν, πνευματικὸν αὐτοῦ τέκνον καὶ ἀνάστημα.

Ὡς γνωστὸν, ὁ Σ.β. πρῶτην Γαλλίας κ. Μελέτιος, λόγῳ τῆς κλονισθείσης ὑγείας αὐτοῦ ὑπέβαλε δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιώτητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. κ. Δημήτριον τὸν Α' τὴν παραίτησιν αὐτοῦ, αἰτούμενος τὴν ἀντικατάστασιν του ὑπὸ ἀξίου κληρικοῦ καὶ δὴ γνωστοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ προβλημάτων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γαλλίας.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου συνεθεύσα ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Παναγιώτητος, ἐξέλεξε παμψηφεί τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Σασίμων κ. Ἱερεμίαν, βοηθὸν ἐπίσκοπον τοῦ Γέροντος Μητροπολίτου κ. Μελετίου.

Ἄμα τῇ ἐκλογῇ τοῦ Θεοφιλοτάτου ὁ Σ.β. Γέρον πρῶτην Γαλλίας κ. Μελέτιος ἀπηύθυνεν εἰς τοὺς Ἱερατικῶς Προϊσταμένους καὶ τὰ διοικητικὰ Συμβούλια τῶν Ἑλληνορθόδοξων Κοινοτήτων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γαλλίας, τὴν κάτωθι ἐπιστολήν:

«*὘ν Παρισίοις, τῇ 10ῃ Ἰουνίου 1988*

Πρὸς τοὺς Ἱερατ. Προϊσταμένους, τοὺς Προέδρους καὶ τὰ Μέλη τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων τῶν Κοινοτήτων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γαλλίας καὶ Ἐξαρχίας πάσης Ἰβηρίας.

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Εἶναι γνωστὴ εἰς ὅλους σας ἡ ταλαιπωρία, ποὺ ὀφίσταται τὸν τελευταῖον καιρὸν λόγῳ τῆς κλονισθείσης ὑγείας μου καὶ εἶναι εὐκαιρία νὰ σᾶς ἐκφράσω θερμὰς εὐχαριστίας διὰ τὰς συγκινητικὰς ἐκδηλώσεις τῆς συμπαθείας σας. Ἡ ἀδυναμία μου νὰ ἀνταποκριθῶ πλήρως εἰς τὰ ἱερὰ καθήκοντά μου καὶ ἡ συναισθησις τῆς μεγάλης εὐθύνης μου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ποίμνίον μου, μοῦ ἐπηγόρευσαν νὰ παρακαλέσω δι' ἐπιστολῆς μου πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιώτητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. κ. Δημήτριον, ὅπως εὐαρεστηθῇ καὶ ἀποδεχθῇ τὴν παραίτησίν μου ἀπὸ τῆς ἐνεργοῦ θέσεώς μου.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 9ῆς Ἰουνίου 1988, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν αὐτῆς τὴν παράκλησίν μου, ἀπεδέχθη τὴν παραίτησίν μου καὶ πρὸς πληρωσιν τῆς κενωθείσης θέσεως ἠγανθύνθη νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν αὐτῆς πρὸς

τὸ πρόσωπον τοῦ παρ' ἐμοὶ Βοηθοῦ Ἐπισκόπου Σασίμων κ. Ἱερεμίου, ἐκλέξασα αὐτὸν ὡς Μητροπολίτην Γαλλίας καὶ Ἐξαρχον πάσης Ἰβηρίας.

Ὡς ἀντιλαμβάνεσθε ἡ διαδοχὴ αὕτη πληροῖ τὴν καρδίαν μου χαρᾶς καὶ συγκινήσεως, διότι τοιοῦτοτρόπως ἀμείβεται τὸ πρόσωπον ἑνὸς πιστοῦ καὶ ἀφωσιωμένου συνεργάτου μου διὰ τὰς πολλαπλὰς ὑπηρεσίας του πρὸς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὰς ὁποίας εἴσθε εἰς θέσιν νὰ γνωρίζετε καὶ κυρίως ἐξασφαλίζεται ἡ συνέχεια τοῦ ἔργου, διὰ τὸ ὁποῖον προσέφερα ὄλην τὴν ἰκμάδα τῆς ζωῆς μου.

Εἶμαι βέβαιος, ὅτι καὶ σεῖς συμμερίζεσθε τὴν χαρὰν μου αὐτὴν καὶ διατίθεσθε νὰ συνεχίσετε μὲ τὸν ἴδιον ζῆλον τὴν συμπαράστασίν σας πρὸς τὸν νέον Ποιμενάροχον. Ἐντὸς τῶν ἡμερῶν ὁ νέος Μητροπολίτης Γαλλίας κ. Ἱερεμίας θὰ μεταβῇ εἰς τὸ σεπτὸν Κέντρον τῆς Ὁρθοδοξίας διὰ τὴν εἰθισμένην κατὰ τάξιν εὐχαριστίαν καὶ λίαν προσεχῶς θὰ σᾶς ἀνακωνθῇ ἡ ἡμερομηνία τῆς ἐνθρονίσεως διὰ νὰ δυνηθῆτε νὰ ἐκπροσωπηθῆτε δεόντως.

Σᾶς ἐκφράζω τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μου διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν καλὴν καὶ ἀποδοτικὴν συνεργασίαν σας καὶ παρακαλῶ νὰ βεβαιωθῆτε ὅτι θὰ συνοδεύῃ πάντοτε εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργον σας ἡ πατρικὴ μου εὐχὴ καὶ ἡ ἀπεριόριστος ἀγάπη.

Μετὰ πατρικῶν διαπύρων εὐχῶν
† Ὁ πρῶτην Γαλλίας Μελέτιος».

Ὡς ἡμέρα τῆς ἐνθρονίσεως ὠρίσθη ἡ Κυριακὴ τῆς 26ῆς Ἰουνίου 1988. Ἐτελέσθη ἀρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία, προεξάρχοντες τοῦ Σ.β. Μητροπολίτου Δέρκων κ. Κωνσταντίνου, συμπαραστατοῦμένου ὑπὸ πολλῶν ἱερέων καὶ διακόνων.

Παρευρέθησαν ὁ Σ.β. Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Γρηγόριος, ὁ Σ.β. Μητροπολίτης Βελγίου κ. Παντελεήμων, ὁ Σ.β. Ἀρχιεπίσκοπος Εὐδοκιάδος κ. Γεώργιος (τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου), ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Εὐμακρίας κ. Μάξιμος (Μητροπόλεως Βελγίου), ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Λαμφάκου κ. Μακάριος (Μητροπόλεως Ἑλβετίας), ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Νανζιανζεῦ κ. Στέφανος (Μητροπόλεως Γαλλίας), ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Παλμύρας κ. Γαβριὴλ (τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιχείας), ὁ Αἰδεσιμολ. Μιτροφόρος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Λιῶβ ΜΑΚΝΟ (τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας), ὁ Σ.β. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἀνδριανὸς (τοῦ Πατριαρχείου Ρουμανίας), ὁ Αἰδεσιμολ. Μέγας Πρωτοπρεσβύτερος κ. Γεώργιος Τσέτσης (τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν)

και ο Πανος. Αρχιμανδρίτης κ. Παντ. Κουλούρης (της Αρχιεπισκοπής Θυατείρων). Παρευρέθησαν επίσης αντιπρόσωποι κληρικοί της Αρχιεπισκοπής των Αρμενίων Παρισίων και της Ρωμαιοκαθολικής Αρχιεπισκοπής Παρισίων.

Προσῆλθον ὄλοι οἱ ἐπίσημοι, ὁ πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος εἰς Παρίσιος κ. Εὐστάθιος Μητσόπουλος μετὰ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του καὶ μεθ' ὄλου τοῦ διπλωματικῶ σώματος, ὁ κ. Γεώργιος Λυκεῦργος μετὰ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του καὶ μεθ' ὄλου τοῦ διπλωματικῶ σώματος, ὁ Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Δημήτριος Καλαϊτίδης, ὁ Στρατιωτικὸς Ἀκόλουθος ταξίαρχος κ. Χαράλαμπος Τσιρκινίδης καὶ οἱ ἀκόλουθοι τῶν ἄλλων ὄλων, οἱ Πρόεδροι τῶν ἐν Παρίσιος συλλόγων καὶ εἰς ἀντιπρόσωποι ὄλων τῶν Κοινοτήτων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γαλλίας καὶ πληθὸς πιστῶν. Ὁ ἱερός καθηδρικός ναὸς ἦτο υπερπλήρης. Τὴν τάξιν ἐκράτουν οἱ Πρόσκοποι καὶ αἱ Ὀδηγοί, ἐνῶ τελετάρχης ὄρισθη ὁ Πρωτοσύγκελος π. Παναγιώτης Σιμιγιάτος.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θ. Λειτουργίας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἐνεδύθη τὸν μανδύαν καὶ κρατῶν τὴν Ποιμαντορικὴν ράβδον ὠδηγήθη ἀπὸ τοῦ νάρθηκος εἰς τὸ ἱερὸν βῆμα ὑπὸ τῶν ἱερέων καὶ τῶν διακόνων, τῷ χροῦ ψάλλοντος ἀργῶς καὶ ἐμμελῶς τὸ «Ἀξίον ἐστι». Ἐν τῷ ἱερῷ βῆματι ἀνεπέμφθη δέσεις ὑπὸ τοῦ πρώτου τῶν ἱερέων καὶ ἐψάλησαν τὰ ἐκ τῆς ἀκολουθίας τῆς ἡμέρας τῆς Πεντηκοστῆς εἰλημμένα τρεπάρια: «Εὐλογητὸς εἶ Χριστὲ ὁ Θεός...», «Ὅτε καταβάς...», «Πάντα χορηγεῖ τὸ πνεῦμα...».

Ἀκολουθῶς ἐξῆλθον οἱ πάντες, ὁ δὲ Σεβασμιώτατος φέρων ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον καὶ ἀνέπεμψε δέσεις.

Ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ Ἀμβωνος ἀνεγῶσθη ὑπὸ τοῦ Πρωτοσυγγέλλου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως π. Παναγιώτου Σιμιγιάτου τὸ ἀκόλουθον Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Γράμμα εἰδήσεως:

Ἄριθμ. Πρωτ. 540

Θεοφιλέστατε Ἐπίσκοπε, εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, δσιώτατοι ἱερομόναχοι, τιμιώτατοι ἐφοροεπίτροποι, πρόκοιτοι καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοὶ τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Γαλλίας καὶ ἐξαρχίας πάσης Ἰβηρίας, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, χάρις εἶη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχὴ, εὐλογία καὶ συγχώρησις.

Ἔστω γνωστὸν πᾶσιν ὑμῖν ὅτι τοῦ Ἀρχιερέως ὑμῶν διὰ λόγους ὑγείας οἰκειοθελῶς ὑποβαλόντος τῇ Ἐκκλησίᾳ παραίτησιν ἀπὸ τῶν ποιμαντορικῶν αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐπαρχίᾳ καθηκόντων, ἡ Μετροίτης ἡμῶν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου προήχθημεν λαβεῖν, κατ' ὀφειλὴν ἀξιόχρεων, πρόνοιαν περὶ ἐκλογῆς καὶ ἀποκαταστάσεως καταλλήλου καὶ ἀξίου διαδόχου ἐκείνου.

Ψῆφον τοίνυν κανονικῶν γενομένων ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῶ τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου,

ἡμετέρα Πατριαρχικῇ προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ, ὑπὸ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, τῇ ἐπικλήσει τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος, εἰς ἐκλογὴν καὶ ἀνάδειξιν τοῦ ἀξίου ἐκ τῶν θεέντων τριῶν ὑποψηφίων προσώπων, πρὸς ἀνάληψιν τῆς ἀρχιερατικῆς προστασίας καὶ ποιμαντικῆς ράβδου τῆς Ἐπαρχίας ὑμῶν προεκορίθη τῶν ἄλλων καὶ ἐξελέγη παμψηφεί ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Σασίμων κύριος Ἱερεμίας, ἀνὴρ κόσμιος τοῖς ἥθεσι καὶ ἱεροπρεπής, τὰ θεῖα καλῶς ἐξησκημένος, παιδείᾳ κεκοσμημένος, ἐκκλησιαστικῇ τε καὶ τῇ θύραθεν, φρονήσει καὶ ἰκανότητι συγκεκριημένος καὶ πείραν οὐ μικρὰν ἔχων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ ὑποθέσεων ἐκ τῆς μακρᾶς, δοκίμου καὶ τετιμημένης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διακονίας αὐτοῦ, ὃς καὶ ἀνεδείχθη γνήσιος καὶ κανονικὸς Μητροπολίτης τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Γαλλίας καὶ ἐξαρχίας πάσης Ἰβηρίας.

Ὅθεν καὶ διὰ τοῦ παρόντος Πατριαρχικοῦ ἡμῶν καὶ Συνοδικοῦ Γράμματος κοινοποιοῦντες τοῦτο πᾶσιν ὑμῖν, τοῖς ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Γαλλίας ἀγαπητοῖς ἡμῖν καὶ εὐλογημένοις χριστιανοῖς, εὐχόμεθα καὶ εὐλογοῦμεν πατρικῶς καὶ ἐντελλόμεθα καὶ παραγγέλλομεν ἐκκλησιαστικῶς ὅπως τὸν διαληφθέντα Ἱερώτατον Μητροπολίτην Γαλλίας καὶ ἐξαρχον πάσης Ἰβηρίας, ἀγαπητὸν ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν κ. Ἱερεμίαν, γινώσκητε ἀπὸ τοῦδε γνήσιον, νόμιμον καὶ κανονικὸν ἀρχιερέα ὑμῶν καὶ κυριάρχην τῆς Ἐπαρχίας καὶ εὐαγγελικὸν ποιμένα τοῦ ἐν αὐτῇ λογικοῦ ποιμνίου καὶ πατέρα πνευματικῶν ἀπάντων ὑμῶν καὶ μνημονεύητε οἱ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ καταλόγου τοῦ κανονικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος, ὡς νενομισται, ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ ἀκολουθίαις, πειθόμενοι οἱ πάντες καὶ ὑποτασσόμενοι ταῖς ἀρχιερατικαῖς αὐτοῦ ὑποθήκαις καὶ συμβουλαῖς, ὡς ἀφορώσαις εἰς τὴν ψυχικὴν ὑμῶν ὀφέλειαν καὶ φυλακὴν τῶν πατρῶων δογμάτων καὶ παραδόσεων.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, ἀπονέμοντες πᾶσιν ὑμῖν τὴν Πατριαρχικὴν καὶ πατρικὴν ἡμῶν εὐλογίαν, εὐχόμεθα ὑμῖν καὶ τοῖς οἴκοις ὑμῶν πλοῦσια πάντοτε τὰ δωρήματα τοῦ Δοτήρος παντὸς ἀγαθοῦ Κυρίου καὶ Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ὁδὴ ἡ χάρις καὶ τὸ ἀπειρον ἔλεος εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ἐν ἔτει σωτηριῶ α' ληπ', κατὰ μῆνα Ἰούνιον (θ'), Ἐπισημῆσεως ΙΑ'.

ἀποφαίνεται

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἀρχιεπίσκοπος
† Ὁ Χαλκηδόνος Μελίτων † Ὁ Χαλδίας Κύριλλος

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ γράμματος ἐκλογῆς, τὸν λόγον ἔλαβεν ὁ Γέροντας Μητροπολίτης πρώην Γαλλίας εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Σεβασμιώτατοι Ἁγιοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, Ἐσχώτατοι, Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Εἶναι ἀνεξιχνίαστοι αἱ βουλαὶ τοῦ Κυρίου, ὁ ὁποῖος μᾶς ὠδήγησεν εἰς τὴν σημερινὴν ἡμέραν καὶ μᾶς ἐπιτρέπει νὰ τελοῦμεν τὴν ἐπιθρόνισιν νέου Ποιμε-

νάοχον τῆς Ἐπαρχίας, εἰς τὴν ὁποίαν μὲ ἔταξε νὰ ὑπηρετήσω ὡς πρῶτος Μητροπολίτης ἐπὶ 25 ἔτη.

Σὰς ἀπευθύνω διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὸν πατρικόν μου λόγον, διὰ νὰ σὰς ἐκδηλώσω τὰ καλλίτερα αἰσθήματά μου, τὴν βαθεῖαν μου ἀγάπην καὶ στοργὴν καὶ νὰ σὰς ἐκφράσω ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδίας μου εὐχαριστίας καὶ εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν σημαντικὴν καὶ διαρκῆ συμμετοχὴν σας εἰς τὸ ἔργον, πὸν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐπέτελεσα μὲ ὄλας μου τὰς δυνάμεις. Αἱ δυνάμεις αὐταὶ μὲ ἐγκατέλιπον καὶ μὲ ὠδήγησαν, κατόπιν πολλῆς σκέψεως, νὰ ζητήσω ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τὴν ἀντικατάστασίν μου.

Ἀναλογιζόμενος τὰ τεσσαράκοντα καὶ πλέον ἔτη τῆς ἐργασίας μου πρὸς τὸ εὐσεβὲς ποιμνιον τῆς Ἐπαρχίας αὐτῆς καὶ διὰ νὰ σκιαγραφήσω κόπους καὶ μόχθους, ἀγῶνας πνευματικὸς καὶ θυσίας, πὸν ἀπότηθησαν διὰ νὰ ἀνταποκριθῶ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν καιρῶν καὶ τὰ παραγγέλματα τῆς Ἐκκλησίας, φέρω εἰς τὴν σκέψιν μου τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πὸν ἀναφέρονται εἰς τὴν σπορὰν τοῦ λόγου καὶ τῶν θερισμῶν. Καθῆκόν μου ἐκ τῶν πρώτων καὶ ἱεροῶν ὑπῆρξε νὰ σπείρω τὸν λόγον Του εἰς τὰς καρδίας τοῦ κόσμου, μὲ τὴν ἐπίγνωσιν ὅτι ὠφείλα νὰ μὴ ἀναμένω νὰ δρέψω τοὺς καρποὺς τῶν κόπων καὶ τῶν ἀγῶνων μου. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος δι' αὐτὸ τὸ ἔργον μᾶς λέγει ὅτι ἄλλος εἶναι ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων καὶ μάλιστα συμβαίνει ἄλλοι νὰ εἰσέρχονται εἰς τὸν κόπον τῶν ἄλλων πὸν εἰργάσθησαν. Γνωρίζετε ὅλοι ὅτι ἡ ἰδική μας περίπτωσις ἠδολογήθη ἀπὸ τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, καὶ εὐρισκόμεθα κάτω ἀπὸ τὴν σκέπην του διὰ νὰ ἐκφρασθῶμεν εὐχαριστίαν καὶ εὐγνωμοσύνην καὶ χαρὰν καὶ συγκίνησιν διὰ τὰ ἐπιτελούμενα. Τὸν σάκκον, μέσα εἰς τὸν ὁποῖον ἐβύθιζα τὴν χεῖρα διὰ νὰ ῥίψω τὸν σπῆρον εἰς τὰς καρδίας σας, τὸν ἐβάσταξεν εἰς τοὺς ὤμους του ὁ ἐνθρονιζόμενος νέος Ποιμενάρχης σας. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι δὲν ὑπάρχει σήμερον οὔτε ὁ σπείρων, οὔτε ὁ θερίζων, ἀλλὰ δοξάζεται τὸ Ὄνομα τοῦ Παναγάνου Θεοῦ. Εἰς τὸ πρόσωπόν του εἶμαι βέβαιος ὅτι συνεχίζεται τὸ ἰδικόν μου ἔργον. Τὰ προσόντα καὶ αἱ πολλὰ ἀρεταὶ πὸν τὸν διακρίνουν, ἐγγυῶνται διὰ κάθε ἀνταπόκρισιν, διὰ προκοπὴν καὶ αὔξησιν καὶ ἐπιτυχίαν.

Ἄγιε ἀδελφέ, ἡ πατρικὴ μου εὐχὴ καὶ εὐλογία θὰ σὲ συνοδεύουν. Δὲν ἔχεις ἀνάγκην ἰδιαιτέρας συμβουλῆς καὶ νοουθεσίας. Ἐκεῖνο πὸν σοῦ χρειάζεται εἶναι ἡ συμπαράστασις καὶ ἡ ὑποστήριξις τῶν συνεργατῶν, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, καὶ τοῦ ποιμνίου σου, διὰ νὰ διατηρήσῃς τὸ ἔργον μου καὶ ὅπου χρειάζεται νὰ συμπληρώσῃς καὶ νὰ ἀδείξῃς. Τοὺς ἀπευθύνω δλόθερμον παράκλησιν νὰ φανοῦν ἀντάξιοι τῶν ἀπαιτήσεων τῶν καιρῶν καὶ τῶν προσδοκιῶν μου. Αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ μεγάλη ἱκανοποίησίς μου, αὐτὸς θὰ εἶναι καὶ ὁ θερισμὸς τοῦ ταπεινοῦ ἔργου μου.

Σεβασμιώτατε καὶ ἀγαπητέ ἐν Χριστῶ ἀδελφέ Δέρκων κύριε Κωνσταντῖνε. Χαίρω ἰδιαιτέρως πὸν ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ὠνόμασε τὸ προσφιλὲς πρόσωπόν σου εἰς ἐκπροσώπησίν της κατ' αὐτὴν τὴν τελετὴν.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γαλλίας καὶ Ἐξάρχος Ἰθρηίας κ. Ἱερεμίας

Παρακαλῶ νὰ διαβιβάσῃς πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιώτητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχη κ. κ. Δημήτριον καὶ τοὺς Ἀρχιερεῖς ἀδελφούς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὰς πολλὰς καὶ συνεχεῖς ἐκδηλώσεις σεβασμοῦ, ἀγάπης καὶ στηρίξεως τοῦ ἔργου μου. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἔχει μεγαλεῖον, ἔχει συνέχειαν, ἔχει σύνεσιν, ἔχει συνέπειαν. Μὲ ὑπερηφάνειαν ὅλοι αἰσθανόμεθα ὅτι ἀνήκομεν εἰς αὐτὸ καὶ ἐντὸς αὐτοῦ κινούμεθα καὶ ὑπάρχομεν.

Εὐχαριστῶ ὅλους σας πὸν παρενοίσκεσθε ἐδῶ, ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῶ ἀδελφοί, Ἐξοχώτατοι ἐκπρόσωποι τῆς Πατρίδος, ἐκπρόσωποι Ἐκκλησιῶν καὶ εὐσεβῆς ποιμνιον. Σὰς εὐλογῶ ὅλους καὶ σὰς εὐγνωμονῶ καὶ σὰς εὐχαριστῶ ἐκ βάθους καρδίας.

Ὁ Κύριος ἄς εὐλογῇ τὸ ἔργον σου ἄγιε ἀδελφέ. Πορεύου τὸν δρόμον μὲ ἐμπιστοσύνην καὶ δύναμιν πολλήν.

Ἐν συνεχείᾳ τὸν λόγον ἔλαβεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δέρκων κ. Κωνσταντῖνος, Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς Ἀντιπρόσωπος, εἰπὼν τὰ κάτωθι:

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Γαλλίας κ. Ἱερεμιά! Εἶμαι ἰδιαιτέρως εὐτυχῆς νὰ σὰς ἐνθρονίζω σή-

μερον ἐδῶ εἰς τὴν Ἔδραν σας, ἐξ ὀνόματος τῆς Α.Θ. Παναγιώτητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου κ. κ. Δημητρίου καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς δεῦτερον Μητροπολίτην Γαλλίας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ταύτης τὸ 1963 καὶ νὰ εἶμαι κομιστῆς τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας πρὸς ὑμᾶς διὰ μίαν ἀπρόσκοπτον, καρποφόρον καὶ εὐλογημένην ποιμαντορίαν εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν τῆς ὁποίας ἀναλαμβάνετε τοὺς ὁιακας.

Ἡ ὑποδειγματικὴ μέχρι τοῦδε διακονία σας, ἡ θεολογικὴ σας κατάρτισις, ἡ εὐκρίνεια, ἡ πιστότης καὶ ἡ αὐτοθυσία μὲ τὴν ὁποίαν ὑπηρετήσατε, πλησίον τοῦ γεραροῦ προκατόχου σας, τοὺς ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας σκοπούς, τὸν περιούσιον λαὸν τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀγάπη τοῦ ποιμνίου, ὠδήγησαν τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν πρὸς ὑμᾶς νὰ ἀποβλέψῃ ὡς τὸν μόνον κατάλληλον νὰ ἀναλάβῃ τὴν σκντάλην διὰ νὰ συνεχίσῃ τὸ ὠραῖον ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Μελετίου.

Καὶ νῦν ὡς Μητροπολίτης Γαλλίας γνωρίζετε πολὺ καλῶς ἀπὸ τὴν τριακονταετῆ σχεδὸν ἐκκλησιαστικὴν πείραν σας ὅτι καλεῖσθε νὰ ἄρετε ἓνα σταυρόν. Εἴσθε ἐτοιμος νὰ ἄρετε αὐτὸν τὸν σταυρόν! Τὸ γνωρίζομεν ὅλοι οἱ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί σας. Ἄλλωστε εἶναι ἡ ἐποχὴ ἡ ὁποία ζητεῖ Κυρηναίους ὄντως προθύμους χωρὶς δισταγμούς, χωρὶς ὑποχωρήσεις καὶ συμβιβασμούς ἢ συνθηκολογήσεις. Εἰκοσιεννέα συναπτά ἔτη ὑπηρετεῖτε εἰς τὴν Ἱερᾶν αὐτὴν Μητρόπολιν. «Καὶ ἐβάστασας» τὸ ὄνομα Κυρίου «καὶ οὐ κεκοπίακας» (Ἀπ. 2,3). Εἰς αὐτὴν τὴν Μητρόπολιν τὴν φορὰν αὐτὴν, ὡς ὑπεύθυνον ποιμενάρχην, σᾶς ἐχάρισεν ὁ Θεός. Ἡ εὐθύνη σας ἐκτείνεται πέραν τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης. Εἶναι εὐθύνη καὶ μέριμνα τοῦ Ὁρθοδόξου Ἐπισκόπου, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν. Εἰς ἐποχὴν, ὡς ἡ ἰδικὴ μας, καθ' ἣν αἱ πνευματικαὶ ἀξίαι καταφρονοῦνται ἢ τίθενται ὑπὸ ἀμφισβήτησιν καὶ εἶναι πολλοὶ «οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου» (Ματθ. 2,20), ἡ παρουσία σας μέσα εἰς ἓνα κόσμον ὁ ὁποῖος δέχεται τὰ βλήματα τοῦ ἀποχριστιανισμοῦ ἀποκτᾷ ἰδιάζουσαν σημασίαν.

Στηρίζετε τοὺς ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἰβηρίᾳ ἀδελφούς, πλήρωμα ἐκλεκτῶν καὶ τοῦτο τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου. Κρατῆτε πάντοτε ἀνημμένην τὴν λυχρίαν τῆς Ἐκκλησίας Γαλλίας ἵνα μὴ κινήσῃ τις αὐτὴν ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς (πρὸβλ. Ἀπ. 2,6).

Κύριος ὁ Θεὸς σκέπη καὶ κρατὴν τὴν ὑμετέραν Σεβασμιότητα εἰς ἔτη πλείστα, ἵνα γένηται ἡ ποιμαντορία αὐτῆς θετικὴ, προοδευτικὴ, ἐπιτυχῆς ἐπ' ἀγαθῶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἐμπειπιστευμένου αὐτῇ λογικοῦ ποιμνίου.

Ἀμήν.

Ἐν κατακλείδι ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γαλλίας κ. Ἱερεμίας ἐξεφώνησε τὸν ἀνωθεὶ ἐνθροιστήριον λόγον:

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Δέσπων κύριε Κωνσταντῖνε, ἐκπρόσωπε τῆς Α.Θ. Παναγιώτητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Δημητρίου,

Σεβασμιώτατε πάτερ καὶ Δέσποτα πρώην Γαλλίας κύριε Μελέτιε,

Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοί,

Ἐξοχώτατοι Πρόσβεις καὶ λοιποὶ ἐκπρόσωποι τῆς Πατρίδος ἡμῶν,

Προσφιλέστατον καὶ εὐσεβὲς ποιμνιον τῆς Μητροπόλεως Γαλλίας καὶ Ἐξαρχίας πάσης Ἰβηρίας,

Ὁ Ἐνθροιστήριος λόγος τῆς παρούσης ὥρας εἶναι σημαντικὸς καὶ ἐπίσημος καὶ θεωρῶ ὅτι πρέπει νὰ εἶναι εὐθύς καὶ ἀπέριττος. Κατ' ἀνάγκην θὰ μείνῃ ἀπογυμνωμένος ἀπὸ τὰ πολλὰ συναισθήματα ποὺ πλημμυρίζουν τὴν καρδίαν μου, ποὺ εἶναι ἀποτέλεσμα τόσων καὶ τόσων ἐκδηλώσεων πρὸς τὸ ταπεινὸν μου πρόσωπον, προερχομένων πολλαχόθεν.

Δοξολογίαν καὶ αἶνον προσάγω εἰς τὸν Πανάγαθον Θεόν, τὸν ἐν Τριᾷδι ὑμνούμενον καὶ δοξολογούμενον, διὰ τὴν μεγάλην συγκατάβασίν του ἐπὶ τοῦ προσώπου μου. Προσεύχομαι νὰ μὲ ἀξιώσῃ νὰ ἄδω καὶ νὰ ψάλλω τὸ ἄγιον Ὄνομά του ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἕως ὑπάρχω.

Πρὸς τὴν Α.Θ. Παναγιώτητα, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. κ. Δημήτριον καὶ τὴν γερασμίαν χορείαν τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου προσάγω καὶ νῦν σεβασμόν, τιμὴν, εὐχαριστίαν καὶ ἀφοσίωσιν. Ταῦτα, Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Δέσπων κ. Κωνσταντῖνε, παρακαλῶ νὰ διαβιβάσῃτε διὰ ζώσης τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ, προσδεχόμενος καὶ τὴν ἐγγνωμοσύνην μου διὰ τὴν ἰδικὴν σας ἐνταῦθα παρουσίαν, ὡς Ἐκπρόσωπον αὐτῆς καὶ ἐπὶ πλέον ὡς φίλου ἐπιστηθίου καὶ πολυτίμου ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ.

Πρὸς ὑμᾶς σεβαστὲ Πάτερ καὶ Δέσποτα λέγω ὅτι δὲν διατυπώνονται τὰ αἰσθήματα ποὺ τρέφω εἰς τὴν καρδίαν μου. Μαζὶ μὲ τὴν διαβεβαίωσιν τῆς νίκης μου ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ, δεχθῆτε τὴν ἐγγνωμοσύνην μου καὶ βεβαιωθῆτε ὅτι μαζὶ μὲ τὴν μεγάλην προσφορὰν σας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐτελειοποιήσατε καὶ ἓνα νέον ἐργάτην, ποὺ καλεῖται νὰ συνεχίῃ τὴν ἱερὰν ἀποστολήν ποὺ σᾶς ἐνεπιστεύθη ὁ Θεός. Αἱ συνθήκαι, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἤχθητε νὰ παραδώσῃτε τὴν σκντάλην τοῦ πνεύματος, σᾶς ἐπιτρέπουν εἰς τὸ ἐξῆς νὰ συμμετέχετε εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας μὲ μίαν νέαν παρουσίαν, πνευματικωτέραν τῆς πρώτης καὶ κατὰ τὴν βουλήν τοῦ Κυρίου ἴσως καὶ περισσότερον ἀποδοτικὴν. Ἡ πατρικὴ σας εὐχὴ θὰ εἶναι πάντοτε πολῦτιμος καὶ ἀναγκαῖα διὰ τὸ πλῆθος ποὺ σᾶς ἠγάπησε καὶ σᾶς τιμᾷ. Μείνατε ἐν τῷ μέσω ἡμῶν ὡς ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης καὶ ἐν βαθεῖ γήρατι ἐπαναλαμβάνετε: «Τεκνία μου ἀγαπᾶτε ἀλλήλους».

Ἐν τῷ προσώπῳ ὑμῶν, Ἐξοχώτατε κύριε Πρόσβευ, ἐκφράζω θερμὰς εὐχαριστίας πρὸς τοὺς Ἀρχοντας τῆς Πατρίδος ἡμῶν διὰ τὴν συμπαράστασιν αὐτῆς πρὸς τὰ ἀπόδημα τέκνα της, τὰ ὁποῖα ζοῦν καὶ ἀναπτύσσονται ἐντὸς τῆς μεγάλης Χώρας τῆς Γαλλίας. Καὶ πρὸς τοὺς Ἀρχοντας αὐτῆς ἀπευθόμενον τιμὴν, ἀναγνώρισιν καὶ εὐχαριστίας καὶ μόνιμος ὑπάρχει νὰ ἀναπτύσσωμεν τὸν ἐξευγενίζοντα τοὺς λαοὺς κοινὸν πολι-

τισμόν, πανάρχαιον τοῦτον, Ἑλλάδος καὶ Γαλλίας. Ὡς πρὸς ὑμᾶς θεοφιλέστατε Ἐπίσκοπε Ναζιανζοῦ κ. Στέφανε, ἀγαπητὴ ἀδελφὲ καὶ πολύτιμε συνεργάτα τῆς Μητροπόλεως καὶ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβύτερε Παναγιώτη Σιμιγιᾶτε, Πρωτοσύγκελλε τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, πὸν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ὑπηρετεῖτε τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην, καὶ ὑμεῖς Ἐντιμότατοι Ἐκπρόσωποι τῶν Παροικιῶν τῆς Ἐπαρχίας ταύτης, Μέλη ὄλων τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Φιλανθρωπικῶν καὶ Ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων ἡμῶν, δεχθῆτε τὰ αἰσθητάματα εὐγνωμοσύνης καὶ εὐχαριστίας διὰ τὴν συμμετοχὴν καὶ συμπαράστασίν σας.

Τετιμημένον πλήρωμα τῆς Μητροπόλεως ταύτης, εὐλογημένε λαὸ τοῦ Κυρίου, ἡ δύναμις ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἡ μέριμνα ἡμῶν, ἡ ἐλπίς καὶ ἡ βεβαιότης. Ὁ νέος μας δεσμός ἀποτελεῖ τὴν συνέχειαν τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας μας. Ἐπίσκοπος καὶ Ἐκκλησία ἀνάγονται εἰς τὴν Ἀποστολικότητα. Τόσον στενὸς εἶναι ὁ δεσμός οὗτος μεταξὺ Ἐπισκόπου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Ἐκκλησίας, πὸν αὐτὸς καὶ μόνον ἀποτελεῖ θεμέλιον. Γύρω ἀπὸ αὐτὸν τὸν δεσμὸν τῆς πνευματικῆς πατρότητος καὶ τῆς νικητικῆς οικοδομεῖται ἡ ζωὴ μας. Πιστεύω ὅτι αὐτὴ ἡ σχέση καὶ ἐξάρτησίς μας θὰ ἀποτελέσῃ τὴν ἀρχὴν παντὸς ἔργου καὶ τὸ μυστικὸν κάθε ἐπιτυχίας. Ἡ σχέση αὕτη θὰ ἐπιτρέψῃ καὶ τὴν ἀλήθειαν νὰ εἰπωμεν καὶ τὸν ἔλεγχον νὰ ποιήσωμεν τὴν ἀκριβειαν νὰ τηρήσωμεν καὶ τὴν ἐπιείκειαν νὰ προσφέρωμεν τὴν πίστιν νὰ τηρήσωμεν καὶ τὴν ἀγάπην νὰ ἀξήσωμεν. Πόσον ποθεῖ ἡ καρδιά μου νὰ δυνηθῶ νὰ σᾶς ἐπαναλαμβάνω πάντοτε τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου: «Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ». Οἱ τομεῖς τοῦ κοινοῦ ἔργου μας εἶναι καθωρισμένοι ἀπὸ τὸν πνευματικὸν Πατέρα μας Σεβασμιώτατον κ. Μελέτιον. Ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ ἔργου του εἶναι καὶ ἀπαρχὴ τοῦ ἰδικοῦ μας ἔργου. Λαμβάνομεν τὸν παλαιὸν οἶνον καὶ πληρονομεν νέους ἄσκους. Εἶναι τόσος ὁ ἐνθουσιασμὸς μας, τόση ἡ χαρὰ μας καὶ ἡ συγκίνησίς μας, πὸν θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι στήνομεν χορὸν. Θεῖον ὅμως χορὸν, ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν ἀόρατον χορὸν τῆς καρδίας πὸν ἔχει τόσην πνευματικὴν δύναμιν. Νικᾷ τὰ πάντα, ἐξουδετερώνει τὰ πάντα καὶ ἐνθουσιάζει μέσα μας τὸν Θεόν, τὸ μεγαλεῖον, τὴν θέωσίν μας. Ἀνοίγει τὰς πύλας τοῦ οὐρανοῦ καὶ θεωροῦμεν τὸ ἔκπαινον φῶς τῆς Μεταμορφώσεως, τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ λαμβάνομεν συνείδησιν τῆς Βασιλείας του.

Ἀγαπητοί μου, ἐπιτρέφατέ μου νὰ ἐπαναλάβω τὴν ἀφοσίωσίν μου καὶ τὴν πιστότητά μου εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν μας, τὸ σεπτὸν Κέντρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὴν μέριμνάν μου διὰ τὴν ἐν γένει Ὁρθοδοξίαν μας, μάλιστα εἰς αὐτὴν τὴν χώραν ὅπου ὁ Χριστὸς ἠλόγησε τὴν ὑποδειγματικὴν ἐμφάνισιν καὶ ἐνότητά της καὶ τῆς ἐπιτρέπει νὰ ἀναπτύσῃ μὲ σύνεσιν, εὐλοκίαν καὶ ἐν ἀληθείᾳ τὸν διάλογον μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν. Ὑπερῶν ὄλων ὅμως δηλώνω τὴν ἀνευ περιορισμοῦ διάθεσίν μου πρὸς πάντας. Ἐπαναλαμβάνω τὸ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου: τὴν ψυχὴν μου θύσω ὑπὲρ ὑμῶν. Ἐλπίζω νὰ μὴ δευλιώσω ποτὲ ὡς ὁ Πέτρος.

Εὐλογημένοι νὰ εἰσθε ὑπὸ τοῦ Κυρίου πάντες οἱ

παρόντες καὶ οἱ ἐκ τοῦ μακροῦν προσερχόμενοι καὶ εὐχόμενοι διὰ τὴν καταξίωσίν μου. Ὅσοι δὲ εἶχατε τὴν καλωσύνην νὰ μετακινήθητε καὶ νὰ με στηρίξετε κατὰ τὴν ὥραν ταύτην, Σεβασμιώτατοι, Θεοφιλέστατοι, Πανοσιολογιώτατοι, Αἰδεσιμολογιώτατοι, ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, καθὼς καὶ οἱ λοιποί, μάλιστα κατὰ σάρκα συγγενεῖς, προσφιλεῖς Μήτηρ, ἀδελφία καὶ λοιποὶ συγγενεῖς, δεχθῆτε τὴν βαθεῖάν μου ἀγάπην καὶ εὐχαριστίαν.

Ὁ Κύριος νὰ εὐλογῇ τὸ ἔργον ἡμῶν. Γένοιτο.

Ἡ ὄλη τελειότης τῆς ἐνθρονίστως ἐπερατώθη διὰ τοῦ Πολυχρονισμοῦ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Δημητρίου, ἐμμελῶς ἐκτελεσθέντος ὑπὸ τῆς χορφιδίας τῶν φοιτητῶν καὶ τῆς φήμης τοῦ Μητροπολίτου. Διενεμήθη ἀντίδωρον καὶ ἐγένετο δεξίωσις εἰς τὰς αἰθεύσας τοῦ καθ.δρ.κ.κ. ὑπὸ τῶν Κυριῶν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου καὶ Ἁγίων Κων/νου καὶ Ἐλένης, ἐνθα ὑπεβλήθησαν ὑπὸ τῶν πιστῶν τὰ σέβη καὶ τὰ συγχαρητήρια εἰς τὸν Μητροπολίτην των.

Τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας παρετέθη ἐπίσημον δεῖπνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Κοινότητος καὶ τῶν διαφόρων Σωματείων τῆς Παροικίας μας, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησαν περὶ τὰ 280 ἄτομα. Ἐδημιουργήθη θερμὸτάτη ἀτμόσφαιρα καὶ ἐγένοντο προσφωνήσεις, αἱ ὁποῖαι ἐξέφραζον τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν διαφόρων εκπροσώπων καὶ τοῦ Χριστεπανόμου ποιμνίου.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γαλλίας κ. Γερεμίας, ἀφοῦ ἠὺχαρίστησεν ὄλους τοὺς καρισταμένους διὰ τὴν παρουσίαν των εἰς τὸ δεῖπνον καὶ τὴν ἠθικὴν ἀρωγὴν καὶ συμπαράστασίν των εἰς τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἀναλαμβάνει, ἀνεφέρθη εἰς τὸ πολυπλευρον ἔργον τοῦ Σεβ. Γέροντος Μητροπολίτου κ. Μελετίου, εἰς τὰ ἔχγη τοῦ ὁποῖου ὑπεσχέθη νὰ βαδίσῃ καὶ ἐκεῖνος.

Χαρακτηριστικῶς, εἶπεν ὅτι «ἀδὲν πρόκειται νὰ ἀλλάξῃ τίποτε εἰς τὴν Μητρόπολιν» καὶ ἐκάλεσεν ὄλους νὰ βοηθήσουν τὸ πολυδιάστατον ἔργον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὴν Γαλλίαν.

Ἰδιαιτέρως ἠὺχαρίστησε τοὺς διαφόρους ὁμιλητάς, καθὼς καὶ τοὺς στανοὺς του συνεργάτας τὸν Θεοφίλ. Ἐπίσκοπον Ναζιανζοῦ κ. Στέφανον καὶ τὸν Πρωτοσύγκελλον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γαλλίας, Πρωτοπρεσβύτερον κ. Παναγιώτην Σιμιγιᾶτον διὰ τὴν μέχρι τοῦδε βοήθειάν των καὶ συμπαράστασίν των.

Ὁ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος εἰς Παρισίους κ. Εὐστάθιος Μητσόπουλος, ἀνεφέρθη εἰς τὸ σπουδαιότατον ἔργον τὸ ὁποῖον παρουσιάζει ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν προσφορὰν αὐτῆς εἰς τὴν Ὀμογένειαν, τονίσας ἰδιαιτέρως τὸν στανὸν σύνδεσμον Κράτους καὶ Ἐκκλησίας εἰς τὰς διαφόρους φάσεις τῆς ἱστορίας τοῦ Ἔθνους καὶ ἐξέφρασε τὴν χαρὰν του διότι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐξέλεξε Μητροπολίτην τὸν Σασίμων κ. Ἱερομίαν, ἀντάξιον διάδοχον καὶ συνεχιστὴν τοῦ σπουδαίου ἔργου, ὅπερ ἐπετέλεσεν ἐπὶ 40 καὶ πλέον ἔτη ὁ διακεκριμένος Σεβ. κ. Μελέτιος, ὡς Μητροπολίτης Γαλλίας. «Ἡ ἐκλογὴ σας,

είπεν, άπευθυόμενος εις τόν νέον Μητροπολίτην, έγγυάται τήν συνέχισιν του έργου αυτού).

Ο Πρόεδρος τής Έλληνικής Κοινότητας Παρισίων κ. Άριστειδης Ζίζηκας μεταξύ τών άλλων είπε και τά εξής:

«Η Έλληνική Κοινότητα Παρισίων συμμετέχει σήμερα σέ μεγάλη γιορτή, στην ενθρόνισή του νέου Μητροπολίτη μας Ίερεμία με μεγάλη συγκίνηση, αλλά και με μεγάλη χαρά.

Μέ βαθειά συγκίνηση γιατί σήμερα ο Μητροπολίτης μας Μελέτιος περνάει τή σκυτάλη στο διάδοχό του.

Περισσότερα από 40 χρόνια ο πνευματικός μας οδηγός συνέχισε το έργο, στο όπιο άνάλωσε τή ζωή του. Έργο μεγάλο, πού για μάς, τόν Άπόδημο αλλά και για όλο τόν Έλληνισμό, είναι άποφασιστικό σιά δύσκολα χρόνια τής επιβίωσής του.

Συμμετέχουμε με χαρά, διότι ο διάδοχός του πρώτα άπ' όλα είναι αυτός πού ο Ίδιος θέλησε, αλλά και γιατί χρόνια δίπλα μας, στην Έκκλησία, στά Σχολεία, τó έργο του μάς έδειξε ότι είναι ο άξιος διάδοχος, αυτός πού θά συνεχίσει τó έργο πού έγινε. Χρειάζεται να διατηρηθεί και να συνεχισθεί ό,τι έγινε γύρω άπό τήν Όρθόδοξία στη Γαλλία.

Άς κρατήσουμε τή σημερινή εικόνα τών δύο Μητροπολιτών μας, πού δίπλα ο ένας στον άλλον μās υπόσχονται τή συνέχισή τής προσπάθειάς τους. Άς μιμηθούμε και έμεις τó παράδειμά τους. Άς τούς ύποσχοθούμε ότι θά βοεθοούμε πάντα έναμμένοι δίπλα τους, πού είναι άπαραίτητη προϋπόθεση έπιτυχίας.

Άς εύχηθούμε στον Μητροπολίτη Ίερεμία «Είς πολλά έτη Δέσποτα».

Ο Θεοφ. Έπίσκοπος Ναζιανζού κ. Σ τ έ φ α ν ο ς με ιδιαίτεράν συγκίνησην ανέφέρθη εις τά 25 έτη συνεργασίας των υπό τήν σοφήν καθοδήγησιν του πνευματικού των πατρός Μητροπολίτου Μελετίου. Ηύχθη δέ και εκ μέρους του Ίερού κλήρου τής Μητροπόλεως πāsαν έπιτυχίαν εις τόν νέον Μητροπολίτην και τόν διεβεβαίωσεν ότι προσωπικώς θά κάμη ό,τι δύναται διά τόν βοήθησιν εις τó δύσκολον και ύψηλόν έργον πού αναλαμβάνει.

Τέλος, ο καθηγητής κ. Βασίλειος Ά ν α γ ν ω σ τ ό π ο υ λ ο ς, ανέφέρθη εις τó έθνικόν έργον τής Θεολογικής Σχολής τής Χάλκης, τής όποιás άπόφοιτος τυγχάνει ο νέος Σεβ. Μητροπολίτης Γαλλίας κ. Ίερεμίας και εις τήν μεγάλην προσφοράν τών άποφοίτων τής Σχολής προς τó "Έθνος και τήν Έκκλησίαν. Ηύχθη μακροήμερυσιν και πāsαν έπιτυχίαν εις τήν νέαν άποστολήν του.

Τήν έπαύριον 27ην Ίουνίου 1988, ή Α. Έξοχότης ο Πρόεδρος τής Ελλάδος κ. Ευστάθιος Μητσόπουλος μετά τής συζύγου του έδωσαν μεγάλην δεξίωσιν εις τās αιθούσας τής Έλληνικής Πρεσβείας Παρισίων προς τιμήν του νέου Μητροπολίτου Γαλλίας κ. Ίερεμίου, εις ήν έλαβον μέρος αντιπροσωπευτικά μέλη τής Όρθοδόξου Έκκλησίας Γαλλίας, Όρθόδοξοι δημοσιογράφοι, αντιπρόσωποι τής Ρωμαιοκαθολικής Έκκλησίας, τών Προτεσταντικών Έκκλη-

σιών τής Γαλλίας, ο Άρχιεπίσκοπος τών Άρμενίων εν Γαλλία, τó Διπλωματικόν, Προξενικόν και Στρατιωτικόν Σώμα τής Πρεσβείας μας και τó αντίστοιχον τής Κυπριακής Πρεσβείας.

Έξήσαμεν εκ του πλησίον τās έκδηλώσεις, αϊτινες έγινεντο προς τιμήν του νέου Ποιμενάρχου μας και διηρθάνθημεν τó μεγαλύν τής Έκκλησίας μας. Η Μητηρ Έκκλησία, τó σπυρνόν Κέντρον τής Όρθοδοξίας, ήδη περιβάλλει με άγάπην και σπογγήν τόν νέον Ποιμενάρχην μας, ύπισχεΐται δέ εις αυτόν άδιάπτωτον τήν συμπάρστασιν της. Η δέ Μητρόπολις Γαλλίας δέχεται τήν εύλογίαν μετ' εύγνωμοσύνης και αισθάεται έναιτήν ύπερήφανον και προχωρεί μετ' βεβαίωτητος προς τó εύρύ μέλλον. Η υίχθη ή ιστορία τής Μητροπόλεως Γαλλίας με τόν πρώτον αυτής Μητροπολίτην Μελέτιον και ή ιστορία αυτής συνεχίζεται εφεξής να γράφεται άπό τόν νέον της Μητροπολίτην κ. Ίερεμίαν.

«Άξιος!» «Είς πολλά έτη Δέσποτα».

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Γαλλίας κ. Ίερεμίας, κατά κόσμον Παράσχος Καλλιγιώργης, του Σεβαστού και τής Φιλιάς, έγινε ήθη εν Κόψ Δωδεκανήσου τή 17η Ίανουαρίου 1935. Δίηκουσε τά εγκύκλια μαθήματα εις τó Δημοτικόν Σχολείον του Δήμου Κώ. Άπό τó έτος 1948 έως τó 1952 έσπούδασε, εις τήν Πατριάδα Έκκλησιαστικήν Σχολήν. Άπό τó 1952 έως τó 1959 έσπούδασεν εις τήν Ίεράν Θεολογικήν Σχολήν Χάλκης (Κωνσταντινουπόλεως). Άποφοιτήσας τόν Ίούλιον του 1959 έχειροτονήθη εις Διάκονον τήν 9ην Αυγούστου 1959, άποφάσει τής Άγίας και Ίεράς Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου, υπό του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πριγκητηνών κ. Δωροθέου. Τυχών Πατριαρχικής ύποτροφίας μετέβη τόν Οκτώβριον του αυτού έτους 1959 εις Παρισίους προς μετεκπαίδευσιν εις τόν Κλάδον τής Λειτουργικής Θεολογίας. Μέχρι του έτους 1963 συνεπλήρωσε τās σπουδάς του εις τó Άνώτατον Λειτουργικόν Ίνστιτυτον Παρισίων, παρηκλούθησε Μαθήματα Παλαιογραφίας εις τó Πανεπιστήμιον τής Σορβόννης και ανέλαβε τήν έρευαν τής Χειρογράφου Παραδόσεως επί τών Χειροτονιών κατά τόν Βυζαντινόν τύπον.

Μέ τήν Ίδρυσιν τó 1963 τής Ί. Μητροπόλεως Γαλλίας και Έξαρχίας Βελγίου, Λουξεμβούργου, Ίσπανίας και Πορτογαλίας, τή έγκρίσει του Οικουμενικού Πατριαρχείου, έχειροτονήθη τήν 26ην Ίουλίου 1964 εις Πρεσβύτερον υπό του Σεβ. Μητροπολίτου Γαλλίας κ. Μελετίου, έλαβε τó Όφφίκιον του Άρχιμανδρίτου, του άνετέθησαν τά καθήκοντα του Πρωτοσυγκέλλου και έτοποθετήθη ως Ίερατ. Προϊστάμενος εις τόν εν Παρισίους Ίερόν Ναόν τών Άγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, εις τόν όποιον παραμένει μέχρι σήμερα ως Άρχιερατικώς Προϊστάμενος.

Τήν 26ην Νοεμβρίου 1970, προτάσει του Σεβασμ.

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ (*)

Μακαριώτατε Δέσποτα,

Καθώς πλησίαζε στο λιμάνι του Πειραιᾶ ὁ Παῦλος, ὁ Ἀπόστολος τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, ἀντίκρουζε γὰ πρώτη φορά τὴν Ἀθήνα τὴν πόλη τῆς σοφίας καὶ τῆς τέχνης, πού ἀκόμα καὶ σὲ χρόνια παρακμῆς, συνέχισε νὰ γοητεύει μὲ τὰ μνημεῖα τῆς καὶ τὸν παλμὸ τῆς ζωῆς τῆς.

Ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν κυριαρχημένος ἀπὸ τὴν αἴσθηση τῆς εὐθύνης καὶ τοῦ χρέους νὰ μεταφέρει τὸ χριστιανικὸ μῆνυμα σὲ ἀνθρώπους ὑψηλῆς πνευματικῆς καλλιέργειας, περιδιαβάσει τὴν πόλη καὶ διαπιστώνει, ὅτι πίσω ἀπὸ τὴ γοητεία αὐτοῦ τοῦ θελκτικῆς κόσμου κρύβεται ἔντονη πνευματικὴ κρίση καὶ ἀνησυχία.

Ἡ παρουσία του στὴ Συναγωγὴ καὶ ὕστερα στὴν Ἀγορὰ ἔδωσε τὴν εὐκαιρία σὲ μερικοὺς ἐπιγόνους τῶν Ἐπικουρείων καὶ Στωϊκῶν φιλοσόφων νὰ τὸν προσκαλέσουν νὰ ἀναπτύξει τὴ διδασκαλία του στὸν Ἄρειο Πάγο.

Σ' αὐτὴ τὴν ἱστορικὴ ὁμιλία τοῦ Παύλου, πού σὲ γενικὲς γραμμὲς διέσωσε ὁ Λουκάς, διακρίνει κανεὶς τὴν ἀποστολικὴ εὐαισθησία καὶ τὸν σεβασμὸ του γιὰ τὴν πνευματικὴ παράδοση τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Μὲ ρητορικὸ ὕφος καὶ φρασεολογία, πού θυμίζει τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας φιλοσόφους, ἀναφέρεται στὴν ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ, ὅπως πολὺ χαρακτηριστικὰ φαίνεται ἀπὸ τὸ παρακάτω ἀπόσπασμα τῆς ὁμιλίας του: «... ζητεῖν τὸν Κύριον, εἴ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὐροῖεν, καὶ γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑ-

πάρχοντα, ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν...»¹.

Αὐτὴ ἡ ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο παρακολουθεῖ σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα τὴν ἑλληνικὴ σκέψη καὶ κυριάρχησε στὸ ἔργο τῶν φιλοσόφων καὶ ποιητῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Οἱ ἀπόψεις τῶν μεγάλων ἐκπροσώπων τοῦ πνεύματος μὲ τὶς βαθυστόχαστες ἀναφορὰς τους προσεγγίζουν τὸ θεῖον, τὸ ὁποῖον ἐντάσσεται ὀργανικὰ σὲ μιὰ ἐσωτερικὴ ἀνάγκη τῆς σκέψεώς τους.

Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρεται ὁ Πλάτων, ὁ ὁποῖος ἀνακαλύπτει στὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν τὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα. Ταυτίζει τὴν ἰδέα τοῦ ἀγαθοῦ μὲ τὸ Θεό, πού θεωρεῖται ὁ ἀπόλυτος σκοπὸς τοῦ κόσμου καὶ ὁ ἔσχατος λόγος του.

Τὸ ἴδιο παρατηρεῖται καὶ στὸν ἄλλο κορυφαῖο φιλόσοφο τῆς κλασσικῆς Ἑλλάδος, τὸν Ἀριστοτέλη, ὁ ὁποῖος παρουσιάζει τὸ Θεὸ ὡς τὸ «πρῶτον κινεῖν ἀκίνητον» ἀπαραίτητο γιὰ νὰ ἐξηγηθεῖ καὶ θεμελιωθεῖ μεταφυσικὰ ἡ ὑπαρξὴ τῆς κινήσεως στὸν κόσμο.

Ἡ ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ ἀποτελεῖ τὸ κείριο ἐρώτημα τοῦ σκεπτόμενου ἀνθρώπου καὶ τὴν κινήτριά του δύναμη τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐτσι στὰ νεότερα χρόνια δὲν ἔλειψαν οἱ προσπάθειες πού κατοχύρωναν τὴν ὑπαρξὴ τοῦ Θεοῦ μὲ ἀποκλειστικὸ ὄργανο τὴ σκεπτικὴ ἰκανότητα τοῦ ἀνθρώπου². Συστηματοποίησαν τὶς λεγόμενες ἀποδείξεις τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ, θεμελιώνοντας τὸ σύστημα τῆς ἀναγωγῆς τῶν φυσικῶν τελειοτήτων στὸ Θεό³, ἐνώ-

* Ὁμιλία πού ἐκφωνήθηκε στὸν Ἱερὸ Βράχο τῆς Ἀκροπόλεως στὴν ἐπέτειο τῆς ἐλευθέρως τοῦ Ἀπ. Παύλου στὴν Ἀθήνα (29.6.1988).

1. Πράξ. 17, 27-29.

2. R. DESCARTES, Λόγος περὶ μεθόδου 1637, κεφ. 4.

3. LEIBNIZ, Περὶ Θεοδειξίας 1710.

Μητροπολίτου Γαλλίας κ. Μελετίου, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τὸν ἐξέλεξε Βοηθὸν Ἐπίσκοπον μὲ τὸν τίτλον τῆς Ἐπισκοπῆς τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, τὰ Σάσιμα. Ἡ εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία του ἔλαβε χώραν, προεξάρχοντος τοῦ Μητροπολίτου Γαλλίας, τὴν Κυριακὴν 31ην Ἰανουαρίου 1971. Ἐκτοτε ἀέλλαβε καὶ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Ἑλληνογαλλικοῦ Ἐκπαιδευτηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως εἰς CHARENTENAY - MALABRY.

Ὡς Ἐπίσκοπος Σασιμῶν ὑπηρέτησε τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν, καλύπτων πολλὰς αὐτῆς ἀνάγκας καὶ πολλὰκις ἐξ-προσώπησε αὐτὴν καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον εἰς διαφόρους ἐπισήμους ἀποστολάς, κυρίως ἐντὸς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ χώρου.

Ἐκφρασθεῖσης δι' ἐπιστολῆς πρὸς τὴν Α.Θ. Παναγιώτητα, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κύριον Δημήτριον τῆς ἐπιθυμίας τοῦ Σ. βασιμωτάτου Μητροπολίτου Γαλλίας κ. Μελετίου ὅπως ἀποσυρθῆ τῆς ἐνεργοῦ αὐτοῦ θέσεως, λόγω κλονισμοῦ τῆς υγείας αὐτοῦ, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν τῇ Συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς Πέμπτης 9ης Ἰουνίου 1988 ἐξέλεξε παμψηφεί τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Σασιμῶν Ἱερῶν εἰς Μητροπολίτην Γαλλίας καὶ Ἐξαρχον πάσης Ἰβηρίας.

Πρωτοπρ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΙΜΙΓΙΑΤΟΣ
Πρωτοσύγκελλος Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γαλλίας

σὲ ἄλλο ἐπίπεδο κινεῖται ἢ ἄποψη ποὺ θεμελιώνει τὴν ὑπαρξὴ τοῦ Θεοῦ στὶς ἀπαιτήσεις τῆς ἠθικῆς σκοπιμότητος⁴.

Ἡ σύντομη αὐτὴ ἀναφορὰ στὴν ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ ὁδηγεῖ στὴν θέση, ὅτι ἡ φιλοσοφία, ὅταν στοχάζεται γιὰ τὸ Θεό, ξεκινᾷ ἀπὸ διαφορετικὲς ἀφετηρίες ἀπ' ὅτι ἡ χριστιανικὴ σκέψη. Στους περισσότερους φιλοσόφους ἡ ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ ἀνταποκρίνεται σὲ μιὰ ἐσωτερικὴ νομοτέλεια τῆς κοσμοθεωρίας τους. Πρέπει νὰ ὑπάρχει Θεός, γιὰτὶ διαφορετικὰ τὸ φιλοσοφικὸ τους σύστημα παραμένει ἀνολοκλήρωτο. Ἔτσι ἀρχίζει ἡ προσπάθεια ἀνευρέσεως ἐπιχειρημάτων, ποὺ θὰ ἀποδεικνύουν τὴν ὑπαρξὴ αὐτοῦ τοῦ ἀναγκαίου Θεοῦ. Ἐνα ὅμως τέτοιο ὄν, ἀκόμα καὶ ἂν ἡ ὑπαρξὴ τοῦ μποροῦσε νὰ ἀποδειχθεῖ ἀδιαμφισβήτητα, δὲν θὰ ἦταν ὁ Θεός. Θὰ ἦταν ἓνα πλάσμα κοντὰ σὲ ἄλλα. Ὁ Θεός ποὺ νοεῖται μὲ ἀφετηρία τίς ἀξίες τοῦ κόσμου μας, δὲν εἶναι ὁ Θεός, ἀλλὰ μιὰ προβολὴ τοῦ αἰσθητοῦ στὸ ὑπεραισθητό, τοῦ λογικοῦ στὸ ὑπέρολογο.

«Τὸ σκληρότερο χτύπημα ἐναντίον τοῦ Θεοῦ δὲν ἦταν ἡ ἀναγνώριση, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γνωσθεῖ... ἀλλὰ τὸ γεγονός, ὅτι ὑψώθηκε σὲ ἀνώτατη ἀξία» λέγει χαρακτηριστικὰ σύγχρονος φιλόσοφος⁵.

Σύμφωνα μὲ τὴ χριστιανικὴ σκέψη ἡ γνώση τοῦ Θεοῦ εἶναι μοναδικὴ στὸ εἶδος τῆς. Ὁ Θεός εἶναι μιὰ πραγματικὴτητα διαφορετικὴ ἀπὸ τὸν κόσμον μας. Ἡ φυσικὴ γνώση τοῦ Θεοῦ, ποὺ φαίνεται νὰ ὑπονοεῖ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὴν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολὴ του⁶, δὲν ἀναφέρεται στὴ γνώση τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ στὰ ἴχνη τῆς θείας σοφίας στὴ δημιουργία τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ καὶ ὁ Θεός ποὺ περιγράφουν οἱ φιλόσοφοι δὲν εἶναι παρὰ ἀνταύγεια τοῦ ζῶντος Θεοῦ στὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ ἔννοιες καὶ οἱ ἰδέες ποὺ σχηματίζουμε γιὰ τὸ Θεὸ δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ εἶναι ἐπαρκεῖς, ἀντίθετα, ἂν προσκολληθούμε σ' αὐτὲς ὑπάρχει κίνδυνος νὰ μεταβληθῶν σὲ διανοητικὰ εἶδωλα. Εἶναι λοιπὸν ἀδύνατο νὰ ἀναπαρασταθεῖ μὲ ἀφηρημένα καὶ ἀπρόσωπα σχήματα ἢ κατ' ἐξοχὴν Ζωή, τὸ κατ' ἐξοχὴν Πρόσωπο.

Στὴ φράση τοῦ Ἰωάννη Δαμασκηνοῦ «Ἄρρητον οὖν τὸ Θεῖον καὶ ἀκατάληπτον...»⁷ συνοψίζεται ἡ βασικὴ θέση τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ὁ Θεός ἀποτελεῖ μιὰ πραγματικὴτητα ἀνώτερη τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε εἶ-

ναι ἀδύνατον νὰ πεῖ ὁ ἄνθρωπος γι' αὐτὸν κάτι τὸ συγκεκριμένο. Ὅταν ὁ Θεός ἀπαντᾷ στὴν ἐρώτηση τοῦ Μωϋσῆ στὸ ὄρος Σινᾶ «Ἐγὼ εἰμι ὁ Ὡν»⁸ εἶναι προφανὲς ὅτι ἀρνεῖται νὰ αὐτοπεριορισθεῖ γιὰτὶ «κάθε ὄρισμός εἶναι ἓνας περιορισμός».

Ἡ γνώση τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον θὰ εἶναι πάντοτε κατώτερη τῆς θείας πραγματικότητος, θὰ ἔχει καθαρὰ συμβολικὸ χαρακτῆρα. Εἶναι λοιπὸν ἀδύνατο νὰ φθάσουμε μέσῳ τοῦ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ στὴ γνώση τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἴδια μάλιστα ἡ φιλοσοφία πολλὰς φορὲς, ἐνῶ ἀναζητεῖ τὸ Θεό, φτάνει στὸ σημεῖο νὰ ὁμολογεῖ τὴν ἀποτυχία τῆς ἀνθρώπινης σκέψεως νὰ φθάσει μόνη τῆς τὴν Ἀλήθεια.

Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἡ φιλοσοφία μεταβάλλεται σὲ ἐμπειρία τοῦ ἄγνωστο Θεοῦ, τὸν ὁποῖον ἀδυνατεῖ ἀκόμα καὶ νὰ ὀνομάσει. Αὐτὸν τὸν ἄγνωστο Θεὸ ἤλθε νὰ κηρύξει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὸν Ἄρειον Πάγο: «ὄν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν»⁹. Πρέπει νὰ λεχθῆ ὅτι ὁ φιλοσοφικὸς νοῦς ὑψώθηκε μέχρις αὐτῆς τῆς «ἀποτυχίας» μέσα στὴν Πλατωνικὴ παράδοση. Στὸν Παρμενίδην ἀναφέρεται, ὅτι τὸ Ἐν καταχρηστικὰ λέγεται ἓν, γιὰτὶ ἀναιρεῖ τὴν ἀριθμητικὴ κατηγορία τοῦ ἑνός, εἶναι ἀνόνημο καὶ ἀδιανόητο καὶ ἄγνωστο «οὐδ' ἄρα ὄνομά ἐστι αὐτῷ, οὐδὲ λόγος, οὐδὲ τίς ἐπιστήμη, οὐδὲ αἴσθησις, οὐδὲ δόξα. Οὐ φαίνεται. Οὐδὲ ὀνομάζεται ἄρα οὐδὲ λέγεται, οὐδὲ δοξάζεται οὐδὲ γινώσκεται, οὐδέ τι τῶν ὄντων αὐτοῦ αἰσθάνεται»¹⁰. Ἡ ἀποφατικὴ αὐτὴ θέση βρίσκει τὴν ἔκφρασή της στὸν Νεοπλατωνισμὸ καὶ μάλιστα στὸν Πλωτῖνο καὶ Πρόκλο. Ὁ Θεός στὴν Πλατωνικὴ φιλοσοφία εἶναι «τὸ πρῶτον ἐπέκεινα ὄντος», «ἐπέκεινα οὐσίας», «ἐπέκεινα αὐταρκειας», «ἐπέκεινα ἐνεργείας», «ζωῆς», «κινήσεως», «λόγου», «ἐπέκεινα νοῦ καὶ νοήσεως», «ἐπέκεινα ἀπάντων», «διὸ καὶ ἄρρητος τῇ ἀληθείᾳ»¹¹. Οἱ Χριστιανοὶ υἰοθέτησαν τὴν ἀποφατικὴ ὁδὸ γνώσεως τοῦ Θεοῦ, ποὺ βρῆκε τὴν τελειότερη ἔκφρασή της στὸν συγγραφέα τὸν κρυπτόμενον ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγ. Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, ὁ ὁποῖος στὸ ἔργο του «Περὶ μυστικῆς Θεολογίας» ἔγραψε ὅτι, γιὰ τὸ Θεὸ ἀπαιτεῖται ἡ ἐγκατάλειψη κάθε ὀνόματος καὶ λογικῆς κατηγορίας ἀπὸ τὸν αἰσθητὸν κόσμον.

«Οὔτε ψυχὴ ἐστὶν ὁ Θεός, οὔτε νοῦς, οὔτε φαντα-

4. I. KANT, Ἡ θρησκεία μέσα στὰ ὅρια τῆς ἀπλῆς λογικῆς, 1793.

5. M. HEIDEGGER, HOLZWEGE, FRANKFURT 1963, σελ. 239, 240.

6. Ρωμ. 1, 19-20 «... Τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς... τὰ γὰρ ἄβρατα κτιστοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται...».

7. Ἐκδ. Ὁρθ. Πιστ. 1. 1 MIGNE P.G. 94, 789,

8. Ἐξ. 3,14.

9. Πράξ. 17, 24.

10. Παρμενίδην XII, 142 A.

11. Ἐννεάδων III 8, II V4, 2, V3, 7. 17, I V3, 16 V 17, 35 V 19, 6 V 3, 14,

σίαν ἢ δόξαν ἢ λόγον ἢ νόησιν ἔχει· οὐδὲ λόγος ἐστίν, οὔτε νόησις· οὐδὲ λέγεται, οὔτε νοεῖται· οὔτε ἀριθμὸς ἐστίν, οὔτε τάξις, οὔτε μέγεθος, οὔτε σμικρότης, οὔτε ἰσότης, οὔτε ἀνισότης, οὔτε ὁμοιότης, οὔτε ἀνομοιότης, οὔτε ἔστηκεν, οὔτε κινεῖται, οὔτε ἡσυχίαν ἄγει, οὔτε ἔχει δύναμιν, οὔτε δύναμις ἐστίν, οὔτε φῶς, οὔτε ζῆ, οὔτε ζωή ἐστίν, οὐδὲ οὐσία ἐστίν, οὔτε αἰών, οὔτε χρόνος, οὔτε ἐπιστήμη, οὔτε ἀλήθειά ἐστίν, οὐδὲ βασιλεία, οὔτε σοφία, οὐδὲ Ἔν, οὐδὲ Θεότης ἢ ἀγαθότης, οὐδὲ πνεῦμά ἐστίν ὡς εἰς ἡμᾶς εἰδέναι, οὔτε υἰότης, οὔτε πατρότης, οὐδὲ ἄλλο τι τῶν ἡμῖν ἢ ἄλλο τι τῶν ὄντων συνεγνωσμένων... ἐπεὶ καὶ ὑπὲρ πᾶσαν θεσίαν ἐστίν ἢ παντελὴς καὶ ἐνιαία τῶν πάντων αἰτία καὶ ὑπὲρ πᾶσαν ἀφαιρέσιν ἢ ὑπεροχή τοῦ πάντων ἀπολελυμένου καὶ ἐπέκεινα ὄλων»¹².

Οἱ πατέρες χρησιμοποιοῦν τὴ φιλοσοφικὴ τεχνικὴ τῆς ἀποφάσεως ὄχι γιὰ νὰ μνηθοῦν τοὺς φιλοσόφους, ἀλλὰ γιὰ νὰ καταστήσουν νοητὴ τὴν οὐσιαστικὴ ὑπερβατικότητα τοῦ ζῶντος Θεοῦ, στοιχεῖο πού διαφοροποιεῖ τὸ χριστιανικὸ ἀπὸ τὸ φιλοσοφικὸ ἀποφασισμό. Ἡ ἀποφατικὴ ὁδὸς εἶναι ἡ σοφὴ ἄγνοια τοῦ ὀρθᾶ σκεπτόμενου ἀνθρώπου, πού ὀδηγεῖ στὴν προσκύνηση τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, τοῦ Ἀσύλληπτου, Ἀπερίγραπτου καὶ Ἀκατάληπτου, πού ὁμως αὐτοβούλως ἀποκαλύπτεται στὴν πεπερασμένη διάνοια καὶ τίς αἰσθήσεις τοῦ ἀνθρώπου καὶ γίνεται μεθεκτός. Ὁ Θεὸς ἔχει τὴν πρωτοβουλία. Ἐκεῖνος πρῶτος μᾶς ἀναζήτησε καὶ ἔστειλε τὸν Υἱὸ του στὸν κόσμο «οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ...»¹³. Μόνο ὅταν γνωστοῦμε ἀπὸ τὸν Θεὸ μπορεῖ νὰ τὸν γνωρίσουμε. Αὐτὴ ἡ θέση ἀποτελεῖ βασικὴ ἀποψη τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὁ ὁποῖος ὁμολογεῖ αὐτὴ τὴν ἀλήθεια «γνόντες Θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ»¹⁴. Αὐτὴ εἶναι ἡ νέα διάσταση πού εἰσάγει στὴν ἀνθρώπινη σκέψη ἢ ἀποκάλυψη. Ἡ ὑπερβατικὴ ἀλήθεια ἀποκαλύπτεται στὸν ἀνθρώπο μὲ τὸ μοναδικὸ γεγονός τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Τὸ δεύτερο πρόσωπο τῆς Τριαδικῆς Θεότητος ἀποκαλύπτεται ὄχι μόνο ὡς δημιουργικὸς Λόγος στὴν κτίση ἀλλὰ καὶ ὡς σαρκωμένος Λόγος στὸ ἱστορικὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἄγνωστος καὶ ἀπρόσιτος στὴν οὐσία του Θεὸς γίνεται προσίτος καὶ μεθεκτός μὲ τίς ἐνεργειές του. «Ἡμεῖς δ' ἐκ τῶν ἐνεργειῶν

γνωρίζειν λέγομεν τὸν Θεὸν ἡμῶν, τῇ δὲ οὐσίᾳ αὐτοῦ προσεγγίζειν οὐκ ὑπισχνούμεθα. Αἱ μὲν γὰρ ἐνεργεῖαι αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς καταβαίνουσιν, ἡ δὲ οὐσία αὐτοῦ μένει ἀπρόσιτος»¹⁵ λέγει χαρακτηριστικὰ ὁ Μ. Βασίλειος.

Αὐτὴ ἡ διάκριση οὐσίας καὶ ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ τονίζεται στὴν Ὀρθόδοξη Θεολογία γιὰ νὰ διατυπώσῃ τὴν ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴ συμμετοχὴ τοῦ ἀνθρώπου στὴ δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ γεφυρώσῃ τὴν ὑπερβατικότητα καὶ ἐνδοκοσμιότητα τοῦ χριστιανικοῦ Θεοῦ. Τὸ γεγονός ὁμως τῆς Θεογνωσίας εἶναι ἔργο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ χορηγοῦ τῶν θείων ἐνεργειῶν στὴν ἱστορία τῆς Θείας οἰκονομίας. Μὲ τὴν ἐπέλευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πραγματοποιεῖται ἡ σάρκωση τοῦ Λόγου, μὲ τὴν κάθοδο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος συγκροτεῖται ἡ καινὴ κτίση, ἡ Ἐκκλησία, μὲ τὴν χορήγηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λαμβάνει χώρα ἡ ἀνακαίνιση τῶν προσώπων στὴν μυστηριακὴ κοινωνία τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ γνώση τοῦ Θεοῦ εἶναι καρπὸς μιᾶς ἔλλαμψης τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία μεταμορφώνει τὴ διάνοιά του. Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ ἀνθρώπου ἀπαιτεῖται ριζικὴ μεταμόρφωση τῶν γνωστικῶν ἱκανοτήτων του. Δὲν ἀρκεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ βρεθῆ μπροστὰ στὴν ἀλήθεια γιὰ νὰ τὴν ἀποδεχτεῖ. Πολὺ συχνὰ σχηματίζεται ἓνα φράγμα πού μᾶς ἐμποδίζει νὰ ἀναγνωρίσουμε τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ εἶναι τὸ «κάλυμμα»¹⁶ ὅπως γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος πού ἐξακολουθεῖ νὰ πωρώνει τὰ νοήματα τῆς καρδιᾶς μας. Γι' αὐτὸ ἀπαιτεῖται μετάνοια. «... Ὁ Θεὸς τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν...»¹⁷ ἀλλὰ καὶ κάθαρση τοῦ ἑαυτοῦ μας, γιὰ νὰ ὀδηγηθῶμε στὴ Θεογνωσία, ὅπως λέγει ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς «Μέγα τὸ περὶ Θεοῦ λαλεῖν. Ἀλλὰ μείζον τὸ ἑαυτὸν καθαίρειν Θεῷ ἐπειδὴ εἰς κακότεχνον ψυχὴν σοφία οὐκ εἰσελεύσεται»¹⁸.

Ἡ γνώση ὁμως τοῦ Θεοῦ ταυτίζεται μὲ τὴν ἐμπειρία τῆς ἔνωσης μὲ τὸ Θεό, γιατί γνωρίζουμε αὐτὸ στό ὁποῖο μετέχουμε. Τὰ λόγια τοῦ Ἀπ. Παύλου «ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην»¹⁹ προσλαμβάνουν τὴν ἔννοια μιᾶς προσωπικῆς κοινωνίας μὲ τὸ ζωντανὸ Θεό.

Ὁ Ἁγιος Συμεών, ὁ Νέος Θεολόγος, ἀποκαλύ-

12. Περὶ Μυστικῆς Θεολογίας V MIGNE PG 3, 1045 D - 1048 AB.

13. Α' Ἰωάν. 4, 10.

14. Γαλ. 4, 9.

15. Ἐπιστολὴ 234 MIGNE P.G. 32, 869 Aδ.

16. Β' Κορ. 3, 13.

17. Πράξ. 17, 30.

18. Λόγος περὶ τῆς ἐν διαλέξεσιν εὐταξίας, 12 MIGNE P.G. 36, 188 C.

19. Α' Κορ. 13, 12.

ππει με τον πιο έκφραστικό τρόπο αυτή την εμπειρία της συνάντησης του ανθρώπου με τον Θεό: «... Έβλεπα συχνότερα φως, και άλλες φορές έφαινετο μέσα μου, όπότε η ψυχή μου είχε ειρήνη και γαλήνη, και άλλες φορές πάλιν έφαινετο έξω μακράν ή και έκρύπτετο τελείως» και όταν έκρύπτετο, μου έπροξενούσε θλίψιν υπέρμετρον ότι έσυλλογιζόμουν, πώς έξάπαντος δέν θέλει φανή πλέον' εκεί που έθρηνούσα και έκλαια και έδειχνα κάθε ξηνητείαν και ύπακοήν και ταπεινώσιν, έφαινετο πάλιν ώσαν Ήλιος, που διασκορπίζει τό πάχος της νεφέλης και κατ' όλίγον όλίγον δείχνεται γλυκός, λαμπρότατος και σφαιροειδής. Έτσι λοιπόν σύ ό άφραστος, ό άόρατος, ό άναφής, ό άεικίνητος, ό πανταχού πάντοτε και έν πᾶσι παρών και τά πάντα πληρών... άπεδίωξες τό σκότος, που ήτον εις εμέ, και άφάνισες τό σύγνεφον... έξέφραξες την άκοήν της διανοίας μου... και έξώρισες άπό εμέ τελείως κάθε πάθος. Και λοιπόν... έκαθάρισες... την καθαρθείσαν ψυχήν, εις την όποιαν έρχόμενος άοράτως —δέν ήξεύρω με τί τρόπον ή άπό ποϋ— σύ ό όποιος είσαι πανταχού παρών, εύρίσκεσαι έξαφνα και δείχνεσαι ώσαν άλλος ήλιος»²⁰.

Σελτέ της Έκκλησίας Προκαθήμενε,

Η τεχνολογική έποχή μας ζητεί μυστικώς, διτι επιφανειακά φαίνεται να έχει γίνει άδιάφορο. Στην έποχή του διαστήματος και της ψυχής στο σύμπαν, δημιουργείται μία αντίρροπος κίνηση, μία προσπάθεια άνίχνευσης της εμπειρίας του μυστηρίου του Θεού. Είναι βέβαιο, ότι η κρίση που διέρχεται η ανθρωπότητα συνδέεται άρρηκτα με τη στάση μας στο θεμελιώδες ερώτημα της ανθρωπίνης ύπαρξης, που είναι ό Θεός.

Πολλοί άνθρωποι σήμερα ισχυρίζονται, ότι έχουν άπελευθερωθεί άπό κάθε θρησκευτική πίστη. Αναρωτιέται όμως κανείς με πόση υπευθυνότητα άντιμετώπισαν ένα θέμα, που γέννησε τόσους στοχασμούς και άνησυχίες στον άνθρωπο. Φαίνεται ότι οι περισσότεροι χωρίς κόπο και όδύνη άκολουθούν επιπόλαια την εύκολη λύση του άγνωστικισμού ή και της άρνησης, που όμως δέν προσφέρει μια θετική θεώρηση του κόσμου και της ζωής, αλλά οδηγεί με βεβαιότητα στο παράλογο και την έλλειψη σκοπού.

Η πνευματική αυτή κρίση της έποχής μας θέτει

20. Συμείων του Νέου Θεολόγου. Τά Άπαντα, Θεολογική 1969, μετάφρ. Διονυσίου Ζαχοραίου, Λόγος 90, σελ. 515-516.

έπικαιρα ερωτήματα στις χριστιανικές συνειδήσεις. Είναι δυνατόν να κάνουμε έναν άθεο να αισθανθεί την παρουσία του Θεού; Πώς θα τον βοηθήσουμε να την ανακαλύψει; Μήπως πολλές φορές έμεις οι χριστιανοί είμαστε η διάψευση αυτής της πίστης; Σε αυτά τα άμείλικτα ερωτήματα μόνο με υπευθυνότητα και αυθεντικά βιώματα μπορούν να άπαντήσουν μέσα άπ την καθημερινή πραγματικότητα, όσοι είναι ένθεοι. Η πρόσκληση του Άπ. Παύλου στο συμπόσιο της πίστεως, που σήμερα εορτάζουμε με την επέτειο της έλευσής του στην Άθήνα, παραμένει σε κάθε έποχή πνευματική διεξοδος άπό τό χάος του μηδενισμού.

Εύχηθήτε Μακαριώτατε Δέσποτα, ή μαρτυρία της Έκκλησίας του Χριστού να είναι ή μόνη έλπίδα της ανθρωπότητας στην κρίσιμη φάση που διέρχεται για να δοξάξεται τό Πανάγιον όνομα του Πατρός και του Υιού και του Άγίου Πνεύματος. Άμήν.

Άρχιμ. ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΣ ΠΟΛΥΤΖΩΓΟΠΟΥΛΟΣ

Δρ. Φιλ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Μητροπολίτου Πατρών

ΝΙΚΟΛΑΗΜΟΥ ΒΑΛΛΗΝΑΡΑ

Θ Ε Ο Μ Η Τ Ο Ρ Ι Κ Α Μ Η Ν Υ Μ Α Τ Α
ΤΟΜΟΣ Α'

Άκάθιστος Ύμνος· Η Ώδή της Θεοτόκου· Θεομητορικόν Έορτολόγιον (Γενέσιον, Εισόδια, Εθαγγελισμός, Κοίμησις, Α' Απόδοσις, Σύναξις, Υπαπαντή, Ζωοδ. Πηγή, Άγία Σκέπη, Τιμία Έσθής, Άγία Ζώνη, Έορταί θανμάτων και Ειμόνων Της).

Ένας άνεκτίμητος «πανδέκτης», πραγματικό θησαύρισμα κηρυγμάτων έποικοδομητικού περιεχομένου, που άνταποκρίνεται στις λειτουργικές και έορτολογικές άπαιτήσεις της Όρθοδόξου Έκκλησίας.

Σελίδες 516, δρχ. 800.

Γράφατε: Άποστολική Διακονία, Γασίου 1 — 115 21 Άθήνα (τηλ. 722.8008).

Βιβλιοπωλείο: Δραγασανίου 2, Πλατ. Κλαυθμώνος, τηλ. 322.8637.

Η ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑΕΤΙΑ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ (1948 - 1988)

Στις 23 Αυγούστου 1988 συμπληρώθηκε τεσσαρακονταετία από την σύσταση του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών, κατά την πρώτη ιδρυτική του Γενική Συνέλευση στον Άμστερνταμ. Η Γενική αυτή Συνέλευση υιοθετώντας το Καταστατικό, που είχε έγκληση το 1938 στην Ουτρέχτη από την Έπιτροπή των Τριανταπέντε, προέβαινε στην συγχώνευση των Κινήσεων (Πίστις και Τάξις) και «Ζωή και Έργασία» σε ένα Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών, το οποίο θα απέβλεπε στην συνέχιση του έργου των παραπάνω δύο Κινήσεων, την ενθάρρυνση της συνεργασίας των Εκκλησιών στον κοινωνικό και ποιμαντικό τομέα και την προώθηση της Χριστιανικής Ένότητας, μέσω ενός πολυμερούς διαλόγου¹.

Πρός επίσημανση του γεγονότος αυτού, αλλά και προς απότιση φόρου τιμής στους πρωτεργάτες του ΠΣΕ, η Γενική Γραμματεία του προγραμματίσει σειρά εκδηλώσεων, αποκορύφωμα των οποίων θ' αποτελέσουν ειδικές τελετές που πραγματοποιήθηκαν τον Αυγούστο στο Άμστερνταμ και στο Άννόβερο, σε συνάφεια προς την συνεδρία της Κεντρικής Έπιτροπής του Συμβουλίου.

Μεταξύ των εκδηλώσεων αυτών συμπεριλαμβάνεται και η έκδοση ενός διπλού πανηγυρικού τεύχους του περιοδικού The Ecumenical Review, στο οποίο δημοσιεύεται η παρούσα εργασία στο αγγλικό πρωτότυπο, και με μικρές μόνο παραλλαγές, υπό τον τίτλο «Amsterdam 1948, The meaning of the Orthodox presence»².

Σε πολλούς εκκλησιαστικούς κύκλους, ορθόδοξους τε και μή, επικρατεί η έντύπωση ότι η σύγχρονη Οικουμενική Κίνηση ξεπήδησε στις αρχές του αιώνα μας, μέσα από τα σπλάγχνα της Διαμαρτυρήσεως, ως συνέπεια της εσωτερικής κρίσεως του προτεσταντικού κόσμου, με σκοπό να βρεθούν λύσεις στα πολυποίκιλα ύπαρξιακά προβλήματα που αντιμετώπιζαν στην καθημερινή τους ζωή και δράση οι Εκκλησίες

και Όμολογίες, οι οποίες πρέκυψαν από την Μεταρρύθμιση. Έτσι, πολλοί ορθόδοξοι αμφιβάλλουν ως προς το σκόπιμο της ορθόδοξης παρουσίας στην Οικουμενική Κίνηση και το φρόνιμο της ένεργου συμμετοχής των κατά τόπους Ορθόδοξων Εκκλησιών στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών, ενώ από την άλλη πλευρά ούκ όλιγοι διαμαρτυρόμενοι, που προσχώρησαν στην Οικουμενική Κίνηση πρόσφατα και που δεν είναι εξοικειωμένοι με την Ορθόδοξη Αποτολή, θεωρούν τους ορθόδοξους ως ένα σώμα το οποίο ανήκει σ' ένα άλλο κόσμο και σ' ένα διαφορετικό πολιτισμό, ένα σώμα ξένο προς τους προβληματισμούς της Κινήσεως και που πολύ συχνά αποτελεί εμπόδιο στην πορεία προς την Χριστιανική Ένότητα.

Μολαταύτα, είναι γεγονός ότι η ιστορία της Οικουμενικής Κινήσεως και του ΠΣΕ ειδικότερα, είναι στενά συνυφασμένη με την Ορθόδοξη Εκκλησία. Διότι η αχώρα προηγούμενο στην ιστορία της Εκκλησίας³ πρωτοβουλία να ιδρυθεί μια «Κοινωνία Εκκλησιών», της οποίας ενσάρκωση αποτελεί σήμερα το ΠΣΕ, προήλθε από μια Ορθόδοξη Εκκλησία, το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Είναι γνωστό ότι με την περιώνυμη Έγκύκλιο του 1920⁴, η Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, διατυπώνοντας την πεποίθηση ότι η προσέγγιση και συνεργασία των Εκκλησιών δεν αποκλειόταν από τις τυχόν θεολογικές διαφορές που είχαν αυτές μεταξύ τους, τασσόταν υπέρ της θεσμικής έκφράσεως της συνεργασίας αυτής. Όπως εύστοχα παρατήρησε κάποτε ο μακαριστός W. A. Visser't Hooft «η Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως υπήρξε εν των πρώτων εν τῇ νεωτέρῃ ιστορίᾳ εἰς ὑπόμνησιν πρὸς τὴν Χριστιανωσύνην ὅτι θὰ ἀπειθῆς εἰς τὸ θέλημα τοῦ Διδασκόλου καὶ Σωτήρος αὐτῆς, ἐὰν δὲν ἐπεζῆται νὰ δείξῃ ἐν τῷ κόσμῳ τὴν ἐνότητα τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ (...). Ἡ Κωνσταντινούπολις ἐξήγγειλε τὴν συνάξιν»⁵.

¹ Από μια ορθόδοξη λοιπόν σκοπιά, η ίδρυση του ΠΣΕ, τον Αυγούστο του 1948 στο Άμστερνταμ,

1. Σχετικά με την ίδρυση του ΠΣΕ βλ. Ά. Άλιβιζάτου, Ἡ Οἰκουμένη Κίνηση καὶ ἡ προσπάθεια τοῦ Ἄμστερνταμ, ἐν Μυτιλήνῃ 1950. Γερμανοῦ Θυατσερών, Ἐγγραφοὶ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν Ἄμστερνταμ, ἐν Ἀθήναις 1949. Β. Ἰωαννίδου, Τὸ ἐν Ἄμστερλοδάμῳ πρῶτον Συνέδριον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐν Θεσσαλονίκῃ 1949. Β. Σταυρίδου, Ἱστορία τῆς Οἰκουμένης Κινήσεως, Β' ἔκδοσις, Θεσσαλονίκη 1984. Γ. Γσέτσῃ, Ἡ εἰκοσιπενταετηρίς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἐν Ἐκκλησία Ν' (1973) σελ. 429-434, 485-487, 527-529 καὶ ἀνάτυπο καὶ τοῦ ἴδίου, Οἰκουμηνικά Ἀνάλεκτα, Συμβολὴ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, Τέριος 1987.

2. The Ecumenical Review, vol. XL, July-October 1988, pp. 440-445.

3. W. A. Visser't Hooft, The Genesis and Formation of the World Council of Churches, Geneva, WCC 1982, p. 1.

4. Ἐγκύκλιος Συνοδικῆ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, Κωνσταντινούπολις 1920, βλ. Ἰ. Καρμίρη, Τὰ Συμβολικά καὶ Δογματικά Μνημεῖα τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας, Τόμος II, Β' ἔκδοσις, Γκράτς, 1968, σελ. 1055-1058 καὶ Β. Σταυρίδου, Ἱστορία τῆς Οἰκουμένης Κινήσεως, σελ. 332-336.

5. W. A. Visser't Hooft, Ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκοπεῖται, ἐν Στάχυς, Ἰανουάριος-Ἰούνιος 1969, σελ. 19.

μπορεί να θεωρηθεί κατά κάποιο τρόπο, ως η εκπλήρωση της προτάσεως που είχε γίνει από την Έκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, 28 χρόνια ενωρίτερα, έφ' όσον μάλιστα οι περισσότεροι από τους ένδεκα τρόπους συνεργασίας που πρότεινε ή παραπάνω Έγκύκλιος, αποτέλεσαν την βάση της δραστηριότητας του ΠΣΕ, τουλάχιστον κατά την πρώτη δεκαετία της ζωής και δράσεώς του.

Είναι αλήθεια ότι κατά την ιδρυτική Γενική Συνέλευση του Άμστερνταμ συμμετείχαν τρεις μόνο κατά τόπους Όρθόδοξες Έκκλησίες, τούτέστι το Οικουμενικό Πατριαρχείο και οι Έκκλησίες Κύπρου και Ελλάδος, καθώς και η Ρουμανική Όρθόδοξος Έπισκοπή των ΗΠΑ. Οι λοιπές Όρθόδοξες Έκκλησίες που είχαν συμμετάσχει ένεργά στις Κινήσεις «Πίστις και Τάξις» και «Ζωή και Έργασία» μεταξύ των ετών 1920-1938 (με μοναδική εξαίρεση την εμπειριστάτη, λόγω της Όκτωβριανής Έπαναστάσεως, Έκκλησία της Ρωσσίας), δέν παραβρέθηκαν στην Συνέλευση αυτή, ακολουθώντας τις αποφάσεις του ούτω καλουμένου Συνεδρίου της Μόσχας που, με την ευκαιρία των έορταστικών εκδηλώσεων για τα πεντακάσια χρόνια της Αυτόκεφαλίας της Ρωσικής Έκκλησίας, είχε συνέλθει ένα άκριβώς μήνα πριν την Συνέλευση και είχε αποφασίσει, περισσότερο για πολιτικούς παρά για εκκλησιαστικούς λόγους, την άποχή των Όρθόδοξων Έκκλησιών από την εκδήλωση του Άμστερνταμ, και γενικά την μη συμμετοχή τους στην Οικουμενική Κίνηση⁶. Είναι γνωστό ότι οι έπιφυλάξεις που είχαν έκφρασει στο Συνέδριο της Μόσχας κατά της Οικουμενικής Κινήσεως, γρήγορα διασκεδάστηκαν, και έτσι, μεταξύ των ετών 1961-1966 όλες οι κατά τόπους Αυτόκεφαλες και Αυτόνομες Έκκλησίες (με μόνη εξαίρεση, αυτή την φορά, την έν διωγμώ Έκκλησία της Άλβανίας), προσχώρησαν στο ΠΣΕ⁷.

Καθώς δήλωσε η Γ' Προσυνοδική Πανορθόδοξος Διάσκεψις (Chambésy, Νοέμβριος 1986), αή όρθόδοξος μετοχή είς την Οικουμενικήν Κίνησιν ούδώς τυγχάνει ξένη προς την φύσιν και την ιστορίαν της Όρθοδόξου Έκκλησίας, άλλ' άποτελεεί συνεπή έκφρασιν της άποστολικής πίστεως έντός νέων ιστορικών συνθηκών και προς άντιμετώπισιν νέων ύπαρξιακών αίτημάτων⁸. Πρέπει όμως να προστεθεί ότι εκείνο το όποιο είναι νέο στην προκειμένη περίπτωση, είναι ότι η προσπάθεια αυτή γίνεται τώρα από κοινού με Έκκλησίες και Όμολογίες, με τις όποιες η Όρθόδοξος Έκκλησία δέν βρίσκεται σε μυστηριακή κοινονία. Αυτό φυσικά δημιουργεί άνυπέρβλητες δυσκολίες. Ταυτόχρονα όμως άνοίγει νέες προοπτικές

για μια μείζονα άμοιβαία κατανόηση και συνεργασία⁹.

Τα σαράντα χρόνια που κύλησαν στη ζωή του ΠΣΕ έπειτα από την Συνέλευση του Άμστερνταμ, απέδειξαν ότι η Όρθόδοξος Έκκλησία στο σύνολό της, συνεπής προς την στάση που τήρησε εϋθως έξ αρχής, έργάσθηκε πολυμερώς και πολυτρόπως για την προώθηση των σκοπών της Οικουμενικής Κινήσεως και του ΠΣΕ, τόσο στον κοινωνικό όσο και στον θεολογικό τομέα, κομίζοντας μια μοναδική συμβολή κυρίως όσον άφορά στο θέμα της ένότητος της Έκκλησίας, έτσι όπως έρμηνεύεται τούτο από την Όρθόδοξο Έκκλησία, θεολογικά και ιστορικά¹⁰. Δέν ήταν δέ ύπερβολή αυτό που παρατήρησε κάποτε ο άείμνηστος πρωτοπρεσβύτερος-καθηγητής Γεώργιος Φλωρόφσκυ ότι «ο ρόλος της Όρθοδοξίας στην διαμόρφωση της Οικουμενικής Κινήσεως ύπέρξε σημαντικός, ένιοτε δέ και άποφασιστικός»¹¹.

Πρέπει όμως να υπογραμμισθεί ότι η Όρθόδοξος παρουσία και συμμετοχή στο ΠΣΕ πάντοτε ύπέρξε προβληματική, τόσο για το ΠΣΕ, όσο και για αυτές τις Όρθόδοξες Έκκλησίες μέλη του. Η ιδιαίτερότητα της Όρθοδόξου θεολογίας και εκκλησιολογίας, καθώς και η όρθόδοξη θεώρηση του κόσμου, ύπέρξαν άνένανθεν οι παράγοντες εκείνοι που συνετέλεσαν και συντελούν άκόμη στο να δίνεται η έντύπωση ότι η Όρθοδοξία παραμένει στο περιθώριο των δραστηριοτήτων του ΠΣΕ, που συνήθως έμφανίζονται να έχουν δυτικό χρώμα και προτεσταντική έμφαση.

Άν η παραπάνω έντύπωση είναι κατά κανόνα όρθη, είναι έξ ίσου όμως όρθη και η διαπίστωση ότι κατά την τεσσαρακονταετία που διέρρευσε, οι Όρθόδοξες Έκκλησίες συχνά ταυτίστηκαν με το ΠΣΕ, σε μια κοινή προσπάθεια έξευρέσεως τρόπων θεραπείας των πολυποίκιλων ύπαρξιακών άναγκών του άνθρώπου της σήμερα. Και τούτο διότι ύπέρχε και ύπάρχει διάχυτη η άκλόνητη πεποίθηση ότι η Έκκλησία, που πάνω άπ' όλα είναι η φανέρωση της παρουσίας του Θεού στον κόσμο και το μέσο της μεταδόσεως της θείας χάριτος στον άνθρωπο, καλείται να κομίσει την λυτρωτική ένέργεια του Θεού στον μαστιζόμενο από τον φθόνο και την διχόνοια, την ύλικη και πνευματική πτωχεία, σημερινό κόσμο.

Με βάση λοιπόν την παραπάνω θεμελιώδη άρχή, κατά την τεσσαρακονταετία αυτή, οι Έκκλησίες και Όμολογίες που συμμετέχουν στο ΠΣΕ διαβουλεύθηκαν και έδρασαν από κοινού, έχοντας την βεβαιότητα ότι το Συμβούλιο αώς όργανον Έκκλησιών όχι

6. Actes de la Conférence des Eglises autocéphales orthodoxes, Vol. II, Moscou 1952, pp. 450.

7. Βλ. περισσότερα έν Γ. Τσέτση, Οικουμενικά Άνάλεκτα, σελ. 28-30.

8. Βλ. Έπισκεψις, άριθ. 369, Δεκέμβριος 1986, σελ. 14.

9. The Ecumenical Nature of the Orthodox Witness, report of the New Valamo Consultation, WCC, Geneva 1977, p. 19.

10. Archbishop Iakovos, The Contribution of Eastern Orthodoxy to the Ecumenical Movement, in the Ecumenical Review, Vol. XXI, July 1959, pp. 394-404.

11. C. Patelos (ed.), The Orthodox Church in the Ecumenical Movement, Geneva, WCC, 1978, p. 213.

μόνον ἐν θεολογία διαλεγομένων, ἀλλὰ καὶ ἐν ἀγάπῃ καὶ συναλληλία συναπτομένων πρὸς ἀλλήλας, καὶ οὕτω διὰ τῆς ἀλληλοβοηθείας καὶ τῆς ἀλληλοστηρίξεως παρεχουσῶν μαρτυρίαν καὶ διακονίαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὸν κόσμον, ὀφείλει ἵνα συνεχίσῃ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὰς προσπάθειας αὐτοῦ πρὸς μείζονα καὶ θετικωτέραν πάντοτε συνάντησιν τοῦ παντοκράτους δυνάστητος ἀνθρώπου, ὥστε καὶ δι' ὁραμένων καὶ δι' ἀοράτων, διὰ λόγων καὶ διὰ πράξεων, δι' ἀποφάσεων καὶ δι' ἐνεργειῶν, παρ' οἷς δεῖ καὶ ὅταν δεῖ, καταγγέλλεται ὁ Χριστὸς (...)¹².

Δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι τὰ πολύπτυχα προγράμματα ποὺ ἀναπτύχθηκαν ἀπὸ τὸ ΠΣΕ κατὰ τὴν τελευταία τεσσαρακονταετία στὸν χῶρο τῆς διακονίας, τῆς θεολογικῆς μερφώσεως, τοῦ εὐαγγελισμοῦ, τῆς ἀναπτύξεως, τῆς υγείας, τῆς εἰρήνης, τῆς δικαιοσύνης, τοῦ διαθρησκειακοῦ διαλόγου, (καλύπτουν εἰδικὰς ἀνάγκας τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ κόσμου σήμερον καὶ παρέχουν εὐκαιρίαν κοινῆς μαρτυρίας καὶ δράσεως)¹³. Ἔτσι ἡ ὅλη δραστηριότητα τοῦ ΠΣΕ, καθὼς καὶ ἡ, ἀπὸ Συνέλευση σὲ Συνέλευση, περιοδικὴ ἀναπροσαρμογὴ τῶν προγραμμάτων του, ἀποτελοῦν ἀπόδειξιν ὅτι ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις δὲν εἶναι μόνον ἓνα διαρκὲς κέντροισμα τοῦ κόσμου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ ἀποτελεῖ ἓνα καθρέπτη, πάνω στὸν ὁποῖο ἀντικατοπτρίζονται οἱ καταστάσεις μέσα στίς ὁποῖες ζοῦν καὶ κινεῖνται οἱ Ἐκκλησίες.

Ἐνα ἀπὸ τὰ ἀξιολογώτερα ἐπιτεύγματα τοῦ ΠΣΕ κατὰ τὴν διατρεξάσα τεσσαρακονταετία ὑπῆρξε ἡ ὑπερπήδηση πολλῶν ἐμποδίων στὸν δρόμο ποὺ ὁδηγεῖ πρὸς τὴν Χριστιανικὴ Ἐνότητα. Πράγμα τὸ ὁποῖο δὲν μποροῦσε νὰ ἐκτελεσθῆ καλεῖς πρὶν μερικὰς δεκαετίες. Δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι τὸ κείμενο (Βάπτισμα, Εὐχαριστία, Λειτουργία) (BEM), γνωστὸ ὡς κείμενο τῆς Λίμα, ποὺ ἐκπονήθηκε στὰ πλαίσια τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστις καὶ Τάξις», μὲ τὴν ἐνεργὸ συμμετοχὴ πολλῶν ὀρθοδόξων θεολόγων, εἶναι ἡ μέχρι τώρα σημαντικώτερη προσφορά τοῦ ΠΣΕ στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησις καὶ ἀναμφίβητα ἀποτελεῖ ἓνα οὐσιαστικὸ βῆμα πρὸς τὴν Χριστιανικὴ Ἐνότητα. Καὶ τοῦτο, παρὰ τὴν ἐκδηλῆ ἀντιφάσεις του καὶ τὴν ἀδιαμφισβήτητες, ἀπὸ ὀρθόδοξην ἔποψιν, ἀτέλειές του. Μπορεῖ δὲ νὰ λεχθῆ ὅτι, θεωρούμενο ἀπὸ ὀρθόδοξην σκοπιά, τὸ κείμενο BEM ἀποτελεῖ ἓνα ἐπὶ πλέον βῆμα προσεγγίσεως τῶν ἑτεροδόξων στὴν Ἀποστολικὴ Παράδοση, στὴν Πίστη καὶ τὴν Πράξιν τῆς Ἀδαιρέτου Ἐκκλησίας¹⁴.

Ἡ τελευταία αὐτὴ παρατήρησις ἐρμηνεύει, νομίζω, ὅσο γίνεται πιὸ ξεκάθαρα, τὰ οἰκουμενικὰ

ἐλατήρια τῶν ὀρθοδόξων, καθὼς καὶ τὴν σημασία τῆς συμμετοχῆς καὶ συνεργασίας τῶν κατὰ τόπους ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στὸ ΠΣΕ. Μᾶς τὸ ὑπέμνησε, χωρὶς περιστροφές καὶ κατὰ τὸν σαφέστερο, δυνατὸν, τρόπο ἡ Γ' Προσυνοδικὴ Πανορθόδοξος Διάσκεψις, στὸ προοίμιο τοῦ κειμένου τῆς «Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ Οἰκουμενικὴ Κίνησις» τονίζοντας ὅτι «ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν τῇ βαθεῖα πεποιθήσει καὶ ἐκκλησιαστικῇ αὐτοσυνειδησίᾳ ὅτι ἀποτελεῖ τὸν φορέα καὶ δίδει τὴν μαρτυρίαν τῆς πίστεως καὶ τῆς παραδόσεως τῆς Μᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἀκραδάντως πιστεύει ὅτι κατέχει κεντρικὴν θέσιν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς προωθήσεως τῆς ἐνόητος τῶν Χριστιανῶν ἐντὸς τοῦ συγχρόνου κόσμου»¹⁵.

Μὲ βάση λοιπὸν τὴν παραπάνω ἀντίληψη, ἡ ὀρθόδοξος παρουσία τοῦ ΠΣΕ ἀλλὰ καὶ σὲ ὅποιονδήποτε ἄλλο Διεκκλησιαστικὸ Ὄργανισμὸ ἦταν, εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι, μιὰ συνεχῆς ὑπόμνησις, ὅτι, πέρα ἀπὸ κάθε κοινὴ πράξιν καὶ μαρτυρίαν ποὺ μᾶς ὑπαγορεύει ἡ κοινὴ τῆς σήμερον, ὁ κύριος στόχος τῶν Ἐκκλησιῶν, στὴν οἰκουμενικὴ τους συνοδοποιία, πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐπανανακάλυψις τῆς Ἀποστολικῆς Παραδόσεως καὶ ἡ ἐπάνοδος ὅλων στὴν πληρότητα τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς ὅτι πανταχοῦ, πάντοτε καὶ παρὰ πάντων ἐπιστεῦθη. Νομίζω ὅτι οἱ ὀρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι στὴν Γ' Γενικὴ Συνέλευση τοῦ Νέου Δελχί (1961), δὲν μποροῦσαν νὰ εἶναι σαφέστεροι ὅταν συνηγοροῦσαν γιὰ ἓνα «οἰκουμενισμὸ ἐν χρόνῳ». «Τὸ κοινὸ βῆμα», ἔλεγαν, «ἢ μᾶλλον τὸ κοινὸ ὑπόβαθρο τῶν ὑφισταμένων χριστιανικῶν ὁμολογιῶν μπορεῖ νὰ βρεθῆ καὶ πρέπει νὰ ἀναζητηθῆ στὸ παρελθόν, στὴν κοινὴ τους ἱστορία, σ' ἐκείνη τὴν ἀρχαία καὶ Ἀποστολικὴ Παράδοσις ἀπὸ τὴν ὁποία πηγάζει αὐτὸ τὸ εἶναι ἡμεῶν»¹⁶. Αὐτὴ ἦταν ἡ στάσις τῶν ὀρθοδόξων ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν, στὸ Α' Παγκόσμιον Συνέδριον «Πίστις καὶ Τάξις» (Λωζάννη, 1927), ὅταν δήλωναν ἀπερίφραστα ὅτι «κάθε ἔνωσις πρέπει νὰ στηρίζεται πάνω στὴν κοινὴ πίστη καὶ ὁμολογία τῆς ἀρχαίας ἀδαιρέτου Ἐκκλησίας τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῶν ὀκτώ πρώτων αἰώνων»¹⁷.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πρεσβεύει ὅτι ἡ χριστιανικὴ πίστη ἀποτελεῖ ἓνα ἐνιαῖο καὶ ἀδιάσπαστο σύνολο. Κατὰ συνέπεια, τὰ δόγματα ποὺ θέσπισαν αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, καθὼς καὶ τὸ σύνολο τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς πράξεως τῆς ἀδαιρέτου Ἐκκλησίας, πρέπει νὰ γίνονται παραδεκτὰ ἀπὸ ὅλους, δοθέντος ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξουν διδασκαλίαι καὶ δόγματα, ἀποκομμένα ἀπὸ τὴν ζωὴ, τὴν μαρτυρίαν καὶ τὴν πράξιν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας. Ὅπως δήλωναν οἱ ὀρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι στὴν Β' Γενικὴ Συνέλευση τοῦ ΠΣΕ (Ἐβανστον, 1954), «ἡ Ἐκκλησία

12. Διάγγελμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἐκδ. Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν, Θεσσαλονίκη 1973, σελ. 18.

13. Βλ. Ἐπίσκοπος, ἀριθ. 369, σελ. 15.

14. Γ. Τσέτση, Μιὰ σύνθεσις τῶν ἀπαντήσεων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στὸ «Κείμενο τῆς Λίμα», ἐν Ἐκκλησία, ΕΔ' (1987), σελ. 657, βλ. καὶ Γ. Τσέτση, Οἰκουμενικὰ Ἀνάλεκτα, σελ. 107.

15. Βλ. Ἐπίσκοπος, ἀριθ. 369, σελ. 14.

16. Βλ. Δήλωσις Ὁρθοδόξων, ἐν Β. Σταυρίδου, ἐν. ἀν. σελ. 363.

17. Βλ. Δήλωσις Ὁρθοδόξων, ἐν Β. Σταυρίδου, ἐν. ἀν. σελ. 347.

είναι ένα Σώμα του οποίου η ιστορική συνέχιση και ενότητα περισώζεται μέσα στην κοινή πίστη, που πηγάζει αὐθόρμητα μέσα ἀπὸ τὴν πληρότητα τῆς Ἐκκλησίας¹⁸.

Εἶναι ἀδιαμφισβήτητο ὅτι ὡς πρὸς τὸ θεμελιώδες αὐτὸ σημεῖο οἱ ὀρθόδοξοι διαλεγόμενοι μὲ τοὺς ἑτεροδόξους, ὑπῆρξαν πάντοτε συνεπεῖς καὶ δὲν ἄλλαξαν ἴωτα ἐν ἡ μίαν κεραίαν στὴν θέση τους ὡς πρὸς τὴν φύση τῆς ἐνότητος ποὺ ἀναζητεῖται μέσα στὰ πλαίσια τοῦ ΠΣΕ. Ἡ Γ' Προσυνοδικὴ Πανορθόδοξος Διάσκεψις ἦταν ξεκάθαρη ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅταν δήλωνε ὅτι «ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, πιστὴ εἰς τὴν ἐκκλησιολογίαν αὐτῆς, εἰς τὴν ταυτότητα τῆς ἑσωτερικῆς αὐτῆς δομῆς, καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας, συμμετέχουσα ἐν τῷ Ὄργανισμῷ τοῦ ΠΣΕ, οὐδόλως παραδέχεται τὴν ἰδέαν τῆς ἰσότητος τῶν Ὁμολογιῶν καὶ οὐδόλως δύναται νὰ δεχθῇ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ὡς τινα διομολογιακὴν προσαρμογὴν. Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, ἡ ἐνότης ἡ ὁποία ἀναζητεῖται ἐν τῷ ΠΣΕ δὲν δύναται νὰ εἶναι προῖον μόνον θεολογικῶν συμφωνιῶν. Ὁ Θεὸς καλεῖ πάντα χριστιανὸν εἰς τὴν ἐν τῷ μυστηρίῳ καὶ τῇ παραδόσει βιουμένην ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἐνότητα τῆς πίστεως»¹⁹.

Εἶναι φυσικὸ μὴ παρόμοια δήλωσις νὰ ἐκπλήσσει τὸν ἑτεροδόξο συνομιλητὴ μας. Ἀποτελεῖ μοταταῦτα μὴ ὑπόμνησις ὅτι ὁ οἰκουμενισμὸς δὲν πρέπει νὰ ταυτίζεται μὲ τὸν δογματικὸ σχετικισμὸ. Ὅπως ἔλεγε κάποτε ὁ μακαριστὸς Visser't Hooft ἀπευθυνόμενος στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, «ὁ οἰκουμενικὸς διάλογος ποὺ γιὰ λόγους εὐγένειας ἢ καιροσκοπίας παρασιωπᾷ τὰ πραγματικὰ προβλήματα, ἀποφέρει περισσότερη ζημία παρά ὠφέλεια (...). Ἐχομε ἀνάγκη ἐνὸς οἰκουμενισμοῦ στὸν ὑπέρτατο βαθμὸ, στὸν ὁποῖο κάθε Ἐκκλησία κομίζει τὴν πληρότητα τῆς πίστεώς της, ὅχι δὲ ἐνὸς οἰκουμενισμοῦ στὸν ἐλάχιστο βαθμὸ, ὁ ὁποῖος δὲν ἀφήνει παρά ἓνα ἰσχνὸ κοινὸ παρονομοστήν»²⁰. Στὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει κανεὶς νὰ ἀναφέρει ἐκεῖνα ποὺ ἔλεγε ὁ ἀείμνηστος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ὁ Α' κατὰ τὴν ἐπίσκεψή του στὸ ΠΣΕ τὸν Νοέμβριο τοῦ 1967, σχετικὰ μὲ τὴν ὀρθόδοξο παρουσία στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησις, ὅτι, ὅσο μὴ Ἐκκλησία ἔχει συνείδηση ὅτι κατέχει τὴν ἀλήθεια καὶ μένει πιστὴ στὸν λόγο τοῦ Χριστοῦ, τὴν παράδοση καὶ τὴν ἀποστολὴ τῆς ἀρχαίας ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας, τόσο ὀφείλει καὶ ἔχει εὐθύνη ὅπως, ἐν πνεύματι ἀγάπης, ταπεινώσεως καὶ διακονίας, κατὰ τὸ πρότυπο τοῦ Χριστοῦ, συνδιαλέγεται καὶ συνεργάζεται μὲ τίς ἄλλες Ἐκκλησίες, γιὰ τὸν θρίαμβο

τῆς ἀληθείας καὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ²¹.

Οἱ παραπάνω σκέψεις βοηθοῦν νομίζω στὸ νὰ συνειδητοποιήσουμε τὴν σπουδαιότητα ποὺ ἀποκτᾷ γιὰ τὸ μέλλον τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καὶ τοῦ ΠΣΕ εἰδικώτερα, ὁ διάλογος ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενο τῆς Ἀποστολικῆς Πίστεως καὶ τὴν σημασία ποὺ ἔχει αὐτὴ γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Χωρὶς ἀμφιβολία, ἡ προσεχὴς δεκαετία ποὺ θὰ μᾶς ὀδηγήσει στὴν πεντηκονταετηρίδα τοῦ ΠΣΕ, δύο χρόνια προτοῦ ἐγκαινιασθεῖ ἡ τρίτη μετὰ Χριστὸν χιλιετία, θὰ εἶναι κρίσιμη. Συνεπῶς ἡ καταβαλλόμενη ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ «Πίστις καὶ Τάξις» ἀπροσπάθεια ἐρμηνείας τῆς ἀποστολικῆς πίστεως, ὡς αὐτὴ ἐκφράζεται ἐν τῷ Συμβόλῳ Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως, εἶναι ἀπολύτως σημαντικὴ καὶ θετικὴ, ὡς τείνουσα ἵνα τεῦτο μὲν ἐξηγήσῃ, θετικῶς ὡς ἐπιζόμεν, πολλὰ βασικὰ στοιχεῖα τῆς μιᾶς διὰ μέσου τῶν αἰώνων διηκούσης πίστεως τῆς Ἐκκλησίας, τοῦτο δὲ δώσῃ ἀπάντησιν τινα εἰς τὸ ἐρώτημα: Πῶς ἡ εἰς τὴν ἀδιαιρέτον Ἐκκλησίαν ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων παραδοθεῖσα πίστις δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ σήμερον ἐντὸς τῶν προβλημάτων καὶ τῶν ἀγχῶν τοῦ ἀνθρώπου τῆς συγχρόνου ἐποχῆς»²². Ἡ ἐρμηνεία ὅμως αὐτὴ προϋποθέτει πρώτιστα μὴ πιστότητα στὶς κοινὲς χριστιανικὲς καταβολές μας. Κάθε ἀπόπειρα ἀπορρίψεως ἢ ἀκόμη ὑποτιμῆσεως τοῦ κοινῶς χριστιανικοῦ παρελθόντος, γιὰ ἰδεολογικοῦς, πολιτιστικοῦς ἢ ἔθνικο-φυλετικούς λόγους, ὅπως συμβαίνει πρόσφατα σὲ πολλὰς τριτοκοσμικὲς Ἐκκλησίες, ἀπὸ ἀντίδραση πρὸς τὴν Δύση, θὰ εἶναι ἐπιζήμια, τόσο γιὰ τὴν οἰκουμενικὴ ἰδέα, ὅσο καὶ γι' αὐτὸ τὸ ΠΣΕ.

Ὁ Philip Potter, κάποτε ἔλεγε ὅτι «τὸ ΠΣΕ δὲν εἶναι αὐτσκοπὸς, ἀλλ' ἀποτελεῖ μὴ κοινωνία τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος βρίσκεται σὲ μὴ ὀδοιπορία ποὺ ὀδηγεῖ πρὸς τὴν ὁρατὴ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ (...). Τὸ μέλλον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπὸ τὴν δικὴ μας κοινὴ ὑπακοὴ στὸ κάλεσμα τοῦ Χριστοῦ γιὰ ἐνότητα»²³. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, προσευχόμενη ἀδιάκοπα ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως» ὑπῆρξε πάντα ὑπάκουη στὴν κλήσις αὐτῆς τοῦ Κυρίου. Ἐποὶ μόνον ἐρμηνεύεται ἡ συμμετοχὴ τῆς στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησις καὶ ἡ συνοδοιπορία τῆς, ἐπὶ μὴ τεσσαρακονταετία, σὲ κάθε ἀγῶνα τοῦ ΠΣΕ ὑπὲρ τῆς Χριστιανικῆς Ἐνότητος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΕΤΣΗΣ

Μ. Πρωτοπρεσβύτερος

18. Βλ. Δήλωσις Ὀρθοδόξων, ἐν Β. Σ τ α υ ρ ῖ δ ο υ, ἐν. ἐλ. 357.

19. Βλ. Ἐπίσκεψις, ἀριθ. 369, σελ. 15.

20. W. Visser't Hooft, Ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις ἀπὸ τὸ Ἄμστερνταμ μέχρι τῆς Γενεύης, 1948-1966, ἐν Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον, Ἡ ὑπόδοξή ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν τῶν Δρ. W. A. Visser't Hooft καὶ E. C. Blake, ἐν Ἀθήναις 1967, σελ. 34.

21. Ἀθηναγόρου Α' Κωνσταντινουπόλεως, Λόγος πρὸς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν (6 Νοεμβρίου 1967), ἐν Στάχυς, τεύχος 14-15 (Ἰούλιος-Δεκέμβριος 1968), σελ. 15.

22. Βλ. Ἐ ν η μ έ ρ ω σ ι ς, Γ—1987/12, σελ. 12.

23. Philip Potter, A World Council response, in T. Sabev (ed.), The Sofia Consultation, Geneva, WCC, 1982, p. 41.

ΑΙ ΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ ΝΕΚΡΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΙΒΛΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΙΚΟΝ ΧΩΡΟΝ*

‘Ο ‘Ασκληπιός και οι συγγενείς του δὲν ἦσαν ἠθικὰ προσωπικότητες. ‘Ο ‘Ασκληπιός δὲν ἦτο ἀπρη-
σιμένη προσωπικότης, ὥστε πέραν τῶν ἰάσεων τῶν
ἀσθενῶν νὰ πραγματώνη καὶ ἀναστάσεις νεκρῶν.
Κληρονομικῶς βαρύνεται μὲ πολλὰ ἐλαττώματα, ὥστε
νὰ μὴ ἀξιῶται μιᾶς παρομοίας εὐνοίας. Κατὰ πρόωτον
μὲν λέγεται ὅτι ἡ θανάτωσίς του, διὰ κεραυνῶ ὑπὸ
τοῦ Διὸς εἶχεν ὡς κυρίαν ἀφορμὴν τὴν ἀπαίτησιν
χρημάτων διὰ τὴν ἀνάστασιν νεκρῶν. ‘Αλλ’ ἐρωτᾶται
πόσα χρήματα εἶναι ἱκανὰ νὰ ἰσοσταθμίσουν τὸ βάρος
μιάς ἀναστάσεως νεκροῦ; Συνεπῶς εἰσπεῖν, ἐκ προσι-
μίας, ἐκ τοῦ ‘Ασκληπιῦ ἡ ἠθικὴ. Ὑπάρχει ἐδῶ ἡ
μετριότης καὶ ἡ δουλεία εἰς τὸ χρῆμα. Τὸ δωρεὰν
ἐλάβετε καὶ τὸ δωρεὰν δότε τῶν ἰατρῶν τῆς πίστεώς
μας δὲν ἦτο βασικὸν θεώρημα. Πέραν τούτων ὁ ‘Α-
σκληπιός κατηγορεῖται ὅτι (ἐρᾷ τοῦ ‘Ιππολύτου)⁸⁵.

‘Αλλὰ καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ ‘Ασκληπιῦ πατὴρ
καὶ πάππος, ‘Απόλλων καὶ Ζεὺς δὲν εἶχεν τὰ ἀνα-
γκαῖα ἠθικὰ ἐρείσματα, ὥστε νὰ μεταδώσουν αὐτὰ εἰς
τὸν κατιόντα συγγενῆ των. ‘Ο Ζεὺς γέμει κακῶν καὶ
ἠθικῶν ἀταξιῶν καὶ ἐγωισμῶν καὶ μικροτήτων. ‘Ο
Θεόφιλος ‘Αντισχεῖας γράφει περὶ τοῦ Διὸς: «Τὰς τε
λοιπὰς πράξεις αὐτοῦ, περὶ ἀδελφοφιλίας καὶ μοι-
χειρίας καὶ παιδοφθορίας, ἄμεινον ‘Ομηροῦ καὶ οἱ λοιποὶ
ποιηταὶ περὶ αὐτοῦ ἐξηγοῦνται»⁸⁶. Καὶ ὁ ‘Ιουστίνος
διασαλπίζει: «Ὡς καὶ αὐτὸν τὸν ἡγεμόνα καὶ γεννῆ-
τορα πάντων κατ’ αὐτοὺς Δία πατροφόντην τε καὶ
πατρός τοιοῦτου γεγονέναι, ἔρωτί τε κακῶν καὶ
αἰσχρῶν ἡδονῶν ἤττω γενόμενον ἐπὶ Γαυμήδην καὶ
τὰς πολλὰς μαιχευθείσας γυναῖκας ἐλθεῖν καὶ τοὺς
αὐτοῦ παῖδας τὰ ἕμοια πράξαντας παραδέξασθαι»⁸⁷.
‘Αλλὰ αἱ ἐκφάνσεις καὶ κατηγορίαι ἐναντίον τοῦ ὑπά-
του τῶν θεῶν τοῦ ‘Ολύμπου εἶναι τόσων ὡμαί, ὥστε
δὲν θὰ ἐχώρει οὐδεμίαν ἀντιλεγίαν. ‘Ο ‘Αριστοεῖδης,
λέγει, προσέτι, διὰ τὸν Δία: «Δεύτερος παρεισάγεται
ὁ Ζεὺς, ὃν φασὶν βασιλεῦσαι τῶν θεῶν αὐτῶν καὶ
μεταμορφοῦσθαι εἰς ζῶα ὅπως μαιχεύσῃ θνητὰς γυ-
ναῖκας. Παρεισάγουσι γὰρ τοῦτον μεταμορφούμενον
εἰς ταῦρον πρὸς Εὐρώπην καὶ Πασιφάην καὶ εἰς
χρυσὸν πρὸς Δανάην καὶ εἰς κύκνον πρὸς Αἴδαν καὶ
σάτυρον πρὸς Ἀντιόπην καὶ εἰς κεραυνὸν πρὸς Σεμέ-
λην». Τέλος δὲ μεταμορφώθη καὶ ἔλαβε μορφήν ἀε-
τοῦ ἕνεκα τοῦ ἐρωτῆς του πρὸς τὸν ποιμένα Γαυ-

μήδην⁸⁸. ‘Εξ ἄλλου ὁ Τατιανὸς κατηγορεῖ τοῦ Διὸς
ὅτι (καὶ θυγατρὶ συγγίνεται, καὶ ἡ θυγάτηρ ἀπ’ αὐτοῦ
κουεῖ)⁸⁹.

Τέλος, διὰ νὰ περιορισθῶ εἰς ταύτας τὰς ἐνδει-
κτικὰς καὶ μόνον περιπτώσεις, ἀναφέρω ὅτι ὑπὸ τοῦ
Κλήμεντος Ρώμης κατηγορεῖται ὅτι «κατέπιε τὴν
Μῆτιν», καὶ «χείρων γενόμενος, μαγείας δυνάμει
κοσμοκράτωρ ἀφανεῖς πολλοὺς διαλύει γάμους, καὶ
τὸν πατέρα σὺν τοῖς θεοῖς κολάζει...»⁹⁰.

Καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς ‘Απόλλων δὲν ἐφάνη καλύ-
τερος τοῦ πατρός. Παρουσιάζεται παρὰ τῶν πατέρων
τῆς ‘Εκκλησίας ὡς «ζηλωτὴς καὶ μεταβλητὸς καὶ ὅτε
μὲν τόξον καὶ φαρέτραν κρατῶν, ποτὲ δὲ καὶ κιθάραν
καὶ ἐπαυθίδα καὶ μαντευόμενος τοῖς ἀνθρώποις χάριν
μισθοῦ»⁹¹. ‘Ο ‘Ιουστίνος δὲν τολμᾷ νὰ εἴπῃ τὰ ἠθικὰ
αἰσχρὰ τούτου τὰ ἀναφερόμενα εἰς τοὺς ἐρωτῆς του
μετ’ ἄρρένων⁹². ‘Αλλὰ καὶ ὑπ’ ἄλλων φησὶται ὁ ‘Α-
πόλλων νὰ ἐράται τοῦ Κινύρου, τοῦ Ζακύνθου, τοῦ ‘Υα-
κίνθου, τοῦ Φόρβαντος, τοῦ ‘Υλα, τοῦ ‘Αδμήτου, τοῦ
Κυπαρίσσου, τοῦ Ἀμύκλα, τοῦ Τρωίλου, τοῦ Βράγχου
Τυμναίου, τοῦ Πάρου Ποτνιέως, τοῦ ‘Ορφείως...»⁹³.

Καὶ εἶναι ἀπόφανσις σταθερὰ τῶν ἀρχαίων ὅτι:
«εἰ θεοὶ τι δρῶσι κακῶν, οὐκ εἰσι θεοὶ»⁹⁴. Συνεπῶς τὰ
μύρια κακὰ τῶν θεῶν τὰ ὅποια πληροῦν τὰς καθη-
μερινὰς ἐκδηλώσεις αὐτῶν καὶ γενικώτερον τὴν ζωὴν
δὲν βοηθοῦν καθόλου νὰ θεωρήσωμεν τούτους ὡς θεοὺς
ἢ θεοὺς ἔχοντας δυνάμειν καὶ ὑπερβολὴν πέραν τῆς ἀν-
θρωπίνης, ὥστε νὰ νικοῦν τῆς φύσεως τὴν τάξιν.

‘Η γενικώτερον μὴ καλὴ μαρτυ-
ρία τῶν θεῶν.

‘Υπὸ τὴν σιάν τῶν ἀρχαίων παρανομιῶν τῶν

88. ‘Αριστοεῖδου ‘Απολογία 9 1-7, ΒΕΠ τόμ. 3, σελ. 140.
Κλήμεντος Ρώμης ‘Ομιλία Ε’, XV ΒΕΠ τόμ. 4 σελ. 110.
Τατιανὸς πρὸς ‘Ελληνας 10, σελ. 248 ΒΕΠ τόμ. 4, σελ. 248.
Λουκιανὸς περὶ ἀρχήσεως 59 ἢ Ρ. 300.

89. Τατιανὸς πρὸς ‘Ελληνας 8, σελ. 247, ΒΕΠ
τόμ. 4.

90. Κλήμεντος Ρώμης, Κλημέντια, ‘Ομιλία Ε’,
XXIII, ‘Ομιλία ΣΤ’ XX, XXI σελ. 112, 120, 121. ΒΕΠ τόμ.
I. ‘Αθηναγόρου Πρεσβεία περὶ Χριστιανῶν 20 σελ.
295. ΒΕΠ τόμ. 4. ‘Ορα, ἐπίσης καὶ τοὺς ‘Ελληνας συγγρα-
φεῖς περὶ τῆς τοῦ Διὸς διαγωγῆς Αἰσχ. Εὐμενίδες στίχ. 641.
Εὐρ. Τρωάδες στίχ. 948-950. Εὐρ. ‘Ιππ. στίχ. 436-455.
‘Αριστ. Νεφέλει στίχ. 904-906 καὶ 1080-1082. Πλάτ. Νόμοι
I 636 C. ‘Ησ. Θεογ. 73, 496, 729-730, 714.

91. ‘Αριστ. ‘Απολογία II, I σελ. 142 ΒΕΠ τόμ. 3.

92. ‘Ιουστ. μάρτυρος ‘Απολογία Α’, 25, I σελ. 174,
ΒΕΠ τόμ. 3.

93. Κλήμ. Ρώμης, Κλημέντια ‘Ομιλία Ε’ XV σελ.
110. τόμ. I. ‘Ιουστ. ‘Αμφιβολούμενα, Περὶ Μοναρχίας 5,
ΒΕΠ τόμ. 4, σελ. 48, 49, 50.

94. Στίχος τῆς τοῦ Βελλεροφόντου τραγωδίας, μὴ δια-
σωθείσης.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 453 τοῦ ὑπ’ ἀριθ. 12 τεύχους.

85. Κλήμεντος Ρώμης, Κλημέντια ‘Ομιλία Ε’,
XV ΒΕΠ τόμ. I, σελ. 110.

86. Θεοφίλου ‘Αντισχεῖας, πρὸς Αὐτόλογον
Α’, ΒΕΠ τόμ. 5, σελ. 17.

87. ‘Ιουστίνου μάρτυρος, ‘Απολογία Α’, 21, 5
ΒΕΠ τόμ. 3, σελ. 173.

θεῶν τόσον τῶν καθημερινῶν, ὅσον καὶ τῶν περιοδικῶς ἐπαναλαμβανομένων, δὲν δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν μεταξὺ αὐτῶν τὸν ἥλιον λάμποντα. Δὲν δημιουργοῦνται αἱ ἀληθεῖς προσωπικότητες καὶ τὰ ἠθικὰ ἀναστήματα εἰς ἀκατονόμαστον περιβάλλον καὶ μεταξὺ ἀνθρώπων ἔνθα ἐφαρμόζονται καὶ τελοῦνται συνήθειαι κακαί. Ὡς ἐκ τούτου δὲν θεωρῶ τὸν Ἀσκληπιόν, ὅτι ἦτο ἱκανὸς νὰ ἐπαναφέρῃ ἀνθρώπους εἰς τὴν ζωὴν. Ἡ δύναμις καὶ ἡ δυνατότης αὐτῆ ἐπεφυλάχθη μόνον εἰς τὸν ἀληθῆ Θεὸν καὶ κατὰ χάριν εἰς ὀρισμένους ἀνθρώπους. Αἱ ἀναφοραὶ τῶν συγγραφέων εἰς ἀναστάσεις νεκρῶν ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ εἶναι μῦθοι, πόθοι εὐσεβεῖς, προσοικειώσεις τῆς διαδεδομένης πίστεως πρὸς τοὺς θύραθεν φιλοσόφους καὶ ἱστορικούς, ἀλλεπαλλήλως, ἐκ τῆς Ἀνατολῆς.

Γενικῶς, θὰ ἐλέγομεν ὅτι ὀρισμένοι ἰδιότητες προσαγορευόμεναι εἰς τοὺς θεοὺς δὲν ὑπάρχουν ἢ ὑπάρχουν ὑποτυπωδῶς. Καὶ ἀποδεικνύεται μὲν ὅτι ὁ Σωκράτης ἐπίστευεν ὅτι οἱ θεοὶ τῶν ἀρχαίων ἦσαν παντογνώσται· αἰδέναί, τὰ τε λεγόμενα καὶ πραττόμενα καὶ τὰ σιγῆ βουλευόμενα, πανταχοῦ δὲ παρεῖναι καὶ σημαίνει τοῖς ἀνθρώποις πέραν τῶν ἀνθρωπείων πάντων, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐπίστευον ὅτι οἱ θεοὶ «τὰ μὲν εἰδέναί, τὰ δὲ οὐκ εἰδέναί»⁹⁵.

Ὁ Ὅμηρος, ὅπως παραδόξως, καίτοι ἔχεται εὐμενῶς πρὸς τοὺς θεοὺς ἐκφέρεται ἀντιθέτως, ὅτι δηλαδὴ ἡ παγγνωσία τοῦ θεοῦ ἐξαρτᾶται μᾶλλον ἐκ τῆς ἀποφάσεως τῆς μοίρας καὶ ὅπωςδήποτε εἶναι ἀτελής. Οὕτως, ὁ Ποσειδῶν ἀγνοεῖ, ὅταν ἀπωθῆ τὸν Ὀδυσσεά εἰς τὴν γῆν τῶν Κυκλώπων, ἔνθα τελικῶς θὰ τυφλωθῆ ὁ υἱὸς τοῦ Πολύφημος⁹⁶. Περαιτέρω ἡ Ἡρα γνωρίζει μὲν ὅτι ὁ Ζεὺς συναμίλησε μὲ τὴν Θέτιδα, ἀγνοεῖ ὅμως ποῖον εἶναι τοῦτο⁹⁷. Κατὰ ταῦτα οἱ θεοὶ ἀδυνατοῦν, πολλακίς, νὰ διακρίνουν ποῖον εἶναι τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ πρέπον καὶ ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐπιρροὴν τῆς ἀτης⁹⁸, καὶ ἐνῶ ἐξευρίσκουν ποῖον εἶναι τὸ πρέπον ἀπατώνται ὡς καὶ οἱ ἀνθρώποι εἰς τὴν κρίσιν αὐτῶν⁹⁹.

Ἡ παντοδυναμία τῶν θεῶν τούτων εἶναι τρωτή. Ὁ Ξενοφῶν διδάσκει, βεβαίως, ὅτι οἱ θεοὶ ἔχουν τὴν ἱκανότητα «πάντα ἐφορῶντες καὶ πάντα δυνάμενοι»¹⁰⁰, συχνάκις ὅμως πάσχουν καὶ οὗτοι δεινὰ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων¹⁰¹.

Ἐκ τῶν θεῶν δὲν ἐλλείπει ὁ φθόνος· ὀρθώτερον ἢ χειροτέρα ἀδυναμία αὐτῶν. Ὁ Ἡρόδοτος ἀποφαίνεται σοφῶς διὰ τοῦ Σόλωνος, λέγοντος πρὸς τὸν Κροῖσον: «ἜΩ Κροῖσε, ἐπιστάμενόν με τὸ θεῖον πᾶν ἐόν τε φθονερὸν καὶ ταραχῶδες»¹⁰². Ἀλλαχοῦ, ἐπίσης, ὁ

πατὴρ τῆς ἱστορίας ἀποδίδει τὴν νίκην τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν εἰς τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῖνος εἰς τὸν φθόνον τῶν θεῶν καὶ τῶν ἥρώων, «οἱ ἐφθόνησαν ἄνδρα ἓνα τῆς τε Ἀσίης καὶ τῆς Εὐρώπης βασιλευῖσαι, ἐόντα ἀνόσιόν τε καὶ ἀτάσθαλον»¹⁰³. Εἰς τὴν ἐτέραν πλευρᾶν καὶ ὁ Νικίας, παραμυθῶν τοὺς στρατιώτας, τόσον καταβληθέντας κατὰ τὴν πολιορκίαν τῶν Συρακουσῶν, ἔλεγεν ὅτι: «Καὶ εἴ των θεῶν ἐπιφθονοὶ ἐστρατεύσαμεν ἀποχρώντως ἤδη τιτιμωρήμεθα. Ἦλθον γάρ που καὶ ἄλλοι τινες ἤδη ἐφ' ἐτέρου, καὶ ἀνθρώπεια δράσαντες ἀνεκτὰ ἐπάθον. Καὶ ἡμᾶς εἰκὸς νῦν τὰ τε ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐπιζέειν ἠπιώτερα ἔξειν (οἴκτου γὰρ ἀπ' αὐτῶν ἀξιώτεροι ἤδη ἐσμέν ἢ φθόνου)»¹⁰⁴. Ὁ Πλάτων, ὅπως ἀντιθέτως ἐκφερόμενος, ἀποκλείει πᾶσαν ἰδέαν φθόνου τοῦ θείου χροῦ¹⁰⁵.

Οἱ ὀλύμπιοι θεοὶ παρὰ πᾶσαν προσοκίαν δέχονται τὰς ἀρὰς τῶν ἀνθρώπων ὑπὲρ τιμωρίας τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, ἢ ομάδος αὐτοῦ, ἢ ἀτόμου ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ χριστιανικὸν πλήρωμα ἐκ τοῦ ὁποῦ δὲν ἠκούσθη τοιαύτη εὐχὴ-προσευχὴ. Καὶ αἱ εὐχαὶ αὗται τῶν ἐθνικῶν, εἶναι δι' ἡμᾶς κατάραι. Οὕτως ὁ Οἰδίππους τύραννος εὐχεται πρὸς τοὺς θεοὺς δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δὲν ἤθελον βοηθήσει αὐτὸν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῶν φονέων τοῦ Λαίου· «μὴτ' ἄροτον αὐτοῖς γῆς ἀνιέναι τινὰ μῆτ' οὐν γυναικῶν παιῖδας, ἀλλὰ τῷ πότμῳ τῷ νῦν φθηρεῖσθαι κατὰ τοῦδ' ἐχθίονι»¹⁰⁶.

Οἱ θεοὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων δὲν εἶναι φιλόφθοροι καὶ μακρόθυμοι, οὔτε πολυέλεοι καὶ πολυεὐσπλαγχνοί. Δὲν παρέχουν καιρὸν μετανόιας εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ Θάμυρις τυφλοῦται παραχρήμα, διότι ἐκαυχῆθη ὅτι ἠδύνατο νὰ κινήσῃ τὰς μούσας εἰς μουσικὸν ἀγῶνα¹⁰⁷, καὶ ἀπώλεσε συγχρόνως τὴν ἱκανότητα νὰ ἄδῃ θεῖα¹⁰⁷. Τὴν ἰδίαν βλάβην ὑπέστη, ἦτοι ἐτυφλώθη καὶ ὁ Λυκούργος ἐναντιωθεὶς πρὸς τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου¹⁰⁸.

Ὁ Ζεὺς τιμωρεῖ ἢ μᾶλλον θανατοῖ τὸν Καπανέα διότι ὑπερηφανεύθη, εἰδὼν ὅτι οὔτε ὁ πυρφόρος κεραινὸς αὐτοῦ θὰ ἐμποδίσῃ τοῦτον νὰ ἐκπορθῆσῃ τὰ τείχη τῶν Θηβῶν¹⁰⁹. Ὁ στρατηγὸς τῶν Φωκέων Φάυλος ἐτελεύτησεν ὑπὸ τῆς φθινάδος, ἐπιπόνου νόσου, διότι κατελήστευσε τὸν ναὸν τῶν Δελφῶν¹¹⁰, γενικώτερον δὲ οἱ χλευασταὶ τῆς θρησκείας ἐκεραυνοῦντο

103. Ἡροδ. Η' 109.

104. Θουκ. Η, 77. "Ὁρα καὶ Αἰσχ. Πέρσαι στίχ. 362. Προμ. Δεσμ. στίχ. 859. Ἄγαμ. στίχ. 947. Πινδ. Πυθ. 10, 20. Ὀλυμπ. 13, 25. Εὐρ. Ἄλκ. στίχ. 1135. Αἰσχ. Ἰκέτ. στίχ. 348. Ἰφιγ. Αὐλ. στίχ. 1096. Σοφ. Φιλ. στίχ. 776. Πλουτ. Ἡθικὰ 254 Β-Ε.

105. Πλάτ. Φαῖδρος 247 Α. "Ὁρα καὶ Πλάτ. Τιμ. 29Ε.

106. Σοφ. Οἰδ. Τύρ. στίχ. 269-272. "Ὁρα καὶ Ἡροδ. Γ' 65. Δημ. περὶ Παραπροσεβείας 71. Ἀριστοφ. Θεσμ. στίχ. 249. Πλουτ. Βίοι Ἀριστείδης 10.

107. Ὁμ. Ἰλιάς Β 599.

108. Ὁμ. Ἰλιάς Ζ 134-139. Πλάτ. Πολιτ. (Γ) 620 Α.

109. Αἰσχ. Ἐπτά ἐπὶ Θήβ. στίχ. 423-430, Εὐρ. Φοίν. στίχ. 1172-1198.

110. Διοδ. Σικελ. ΙΣΤ' 38.

95. Ξενοφ. Ἀπομν. Α' 1,19.

96. Ὁμ. Ὀδ. ι 526-536.

97. Ὁμ. Ἰλιάς Α 536.

98. Ὁμ. Ἰλιάς Τ 91, 129.

99. Ὁμ. Ἰλιάς Ι 112. Υ' 133. Ε 761.

100. Ξενοφ. Κύρου Παιδεία Η', VII, 22.

101. Ὁμ. Ἰλιάς Ε' Ἀπολλοδώρου Βιβλιοθήκη Α', VII, 4.

102. Ἡροδ. Α' 32. "Ὁρα καὶ Γ' 40. Ζ' 10, 46.

ὑπὸ τοῦ Διός¹¹¹. Ὑπὸ τῶν θεῶν ἡ τιμωρία ἦτο, οὐχὶ σπανίως, καὶ συλλογικῆ. Οἱ Πέρσαι ἐπνίγησαν, ὅταν ἠσέβησαν εἰς τὸν ναὸν καὶ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ποσειδῶνος εἰς τὴν Ποσειδαιαν¹¹².

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι ἡ ποινὴ δὲν ἦτο πάντοτε ἄμεσος. Γράφει ὁ Λυσίας: «Οὐδὲ γὰρ ὁ θεὸς παραχρῆμα κολάζει, ἀλλ' αὕτη μὲν ἐστὶν ἀνθρωπίνη δίκη»¹¹³. Κατὰ τὸν μεσολαβῶντα, ὅμως, χρόνον μέχρι τῆς ἐπιβολῆς τῆς ποινῆς δὲν παρείχετο ἡ εὐχέρεια μετανοίας εἴτε ἐκ τῆς ἐλλείψεως κανόνος τιμῆς, εἴτε διότι οἱ θεοὶ ἦσαν ἄτρεπτοι πρὸ τῶν ἁμαρτημάτων τῶν ἀνθρώπων. Οὕτω δὲ ἐὰν ὁ παραβάτης ἀπέθνησκεν ἐν τῷ μεταξύ ἡ ποινὴ θὰ ἐπεβάλετο, ἀναποφεύκτως, εἰς τοὺς ἀπογόνους. «Ὡστε ἡ δικαιολογία ὅτι ἡ ἄμεσος ἐπιβολὴ τῆς ποινῆς θὰ εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν ἐκ τοῦ φόβου ἀναφορὰν τῶν ἀνθρώπων εἰς τοὺς θεοὺς, ἐνῶ ἡ βραδεῖα καὶ μελλοντικὴ ποινὴ θὰ συνετέλει, μακρὰν παντὸς φόβου, εἰς τὴν φυσιολογικὴν προσέγγισιν τοῦ θεοῦ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, δὲν εὐρίσκει οὐδὲν ἔρεισμα.

Ὅταν ἐλλείπουν ἐκ τῶν θεῶν τὰ στοιχειώδη ἰδιώματα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθοῦν οὗτοι ὡς θεοί, ἀλλὰ μόνον πλασματικαὶ δυνάμεις τῶν ἀνθρώπων, περὶ τὰς ὁποίας οὗτοι συνεκέντρωνον τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν καὶ τὴν πίστιν. Ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις δὲ ταύτας συμπεραίνει κανεῖς, ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συγκροτηθοῦν ὠλοκληρωμέναι προσωπικότητες διὰ νὰ παίζουσαν εἰς τὸ κοινωνικὸν σύνολον τὸν πρῶτον ρόλον. Πολὺ περισσότερο αἱ προσωπικότητες ἐκεῖναι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀνέλθουν ὑπεράνω καὶ πέραν τῆς φύσεως καὶ νὰ δημιουργήσουν ὑπερφυσικά γεγονότα, ὡς εἶναι αἱ ἐγέρσεις τῶν νεκρῶν.

Ἡ μὴ παραδοχὴ τῆς ἀναστάσεως ὑπὸ συγγραφέων.

Καίτοι οἱ διάφοροι συγγραφεῖς τῆς ἐλληνικῆς γραμματείας ἄπτονται καὶ σαφῶς αἰνίσσονται τῶν ἀναστάσεων τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἐν τούτοις φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι ἀποδεκτὴ, καθόλου, ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. Ὁ Αἰσχύλος δὲν διστάζει νὰ εἴπῃ:

«Πέδας μὲν ἂν λύσειεν, ἔστι τοῦδ' ἄκος,
καὶ κάρτα πολλὴ μηχανὴ λυτήριος·
ἀνδρὸς δ' ἐπειδὴν αἷμ' ἀνασπάσῃ κόνις
ἄπαξ θάνατος, οὔτις ἔστ' ἀνάστασις»¹¹⁴

Ἄλλαχοῦ ὁ Αἰσχύλος¹¹⁵ ὁμολογεῖ ὅτι ὁ Ἀσκλη-

111. Ὡς οἱ Ταραντῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἐμίαναν τὸν ναὸν τῆς Καρβίνης, πόλεως τῆς Ἰαπυγίας. Ἀθήναιος 12, 522 E.

112. Ἡροδ. Η' 129.

113. Λυσίου VI Κατὰ Ἀνδοκίδου ἀσεβείας 20. «Ὅρα καὶ Ὀμ. Ἰλιάς Δ 160-162. Σοφ. Οἰκ. Κολ. στίχ. 1536. Πλουτ. Ἡθικά 549 D. Ὀριγ. κατὰ Κέλσου 8,40 τόμ. 10 σελ. 203. Εὐρ. Ἴων στίχ. 1615. Βάκχ 882 - 890.

114. Αἰσχ. Εὐμ. 645-648. Μετάφρασις: «Τὰ δεσμὰ νὰ λύσει μορεῖ ὁ Δίας γιατρεῖα σ' αὐτὸ ὑπάρχει. Κι' εἶν' πολλὰ παρὰ πολλὰ τὰ μέσα ποῦ γλυτώνουν. Μὰ σὰ ρουφήξει ἡ γῆ τὸ αἷμα τ' ἀνθρώπου ἀφοῦ πεθάνει ἀνάστασι δὲ γίνεται κομμία».

115. Αἰσχ. Ἀγαμ. 1017-1021.

πιὸς ἠδύνατο νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν ζωὴν νεκροὺς ἀνθρώπους.

Ὁ Ζεὺς, δυνάμενος ὅλα τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ νὰ δημιουργήσῃ ἐπὶ τῆς γῆς, δὲν κατορθώνει, ὅμως, νὰ σώσῃ τὸν υἱὸν του Σαρπηδόνα ἐκ τοῦ θανάτου, κατὰ τὸν Ὀμηρον:

«Διτὰ δέ μοι κραδίη μέμονε φρεσὶν ὀρμαίνοντι,
ἢ μιν ζῶν ἐόντα μάχης ἀπο δακρυόεσης
θείῳ ἀναρπάξας Λυκίης ἐν πίονι δήμῳ
ἢ ἤδη ὑπὸ χερσὶ Μενoitιάδαο δαμάσσω»¹¹⁶.

Ἄλλος πάλιν, συγγραφεὺς, ὁ βουκολικὸς Μόσχος δέχεται ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀνάστασις τῶν νεκρῶν, ὅταν διυσιχρίζεται, ὅτι:

Αἰαῖ, ταὶ μαλάχαι μὲν ἐπὶν κατὰ κᾶπον ὄλωνται,
ἠδὲ τὰ χλωρὰ σέλινα τὸ τ' εὐθαλὲς οὖλον ἀνηθον,
ἕστερον αὖ ζῶντι καὶ εἰς ἔτος ἄλλο φύονται·
ἄμμες δ' οἱ μεγάλοι καὶ καρτεροί, οἱ σοφοὶ ἀν-
[δρες,
ὁππότε πρᾶτα θάνωμες, ἀνάκοι ἐν χθονὶ κούλα
εὐδομες εὖ μάλα μακρὸν ἀτέρμονα νήγρετον
[ὑπνον»¹¹⁷.

Αἱ ἀναστάσεις νεκρῶν εἰς τὴν Κ. Δ.

Ἐπανερχόμενοι ἤδη εἰς τὸν βιβλικὸν χῶρον λέγομεν, ὅτι ἡ ἐν σπέρματι καὶ θεωρίᾳ ἰδέα τῆς ἀναστάσεως τῆς Π. Δ. τεκμηριούται καὶ λαμβάνει ὑπόστασιν εἰς τὴν Καινὴν τοιαύτην. Ὁ σαρκωθεὶς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἔχει τὴν δύναμιν τοῦ Πατρὸς νὰ ἐπιτελῇ τὰ μικρότερα καὶ μεγαλύτερα θαύματα. Εἶναι ὁ καλύτερος ὑπογραμμὸς ἠθικοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων. Ἐκφέρει τὴν ἀρτιωτέραν διδασκαλίαν. Οὕτως:

Ὁ Ἰησοῦς ἔχων τὴν θεότητα κηρύττει: «ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ». Προσέτι «ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ»¹¹⁸. Ἀκόμη ὡς ὁ Πατὴρ «ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ Υἱὸς οὗς θέλει ζωοποιεῖ»¹¹⁹, ἐπιβεβαιουμένου τούτου καὶ ὑπὸ τοῦ Παύλου λέγοντος: «ὡσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδάμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται»¹²⁰. Περὶ τούτου, ἄλλωστε, δὲν πρέπει νὰ μὲνη οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ Θεὸς τῆς

116. Ὀμ. Ἰλιάς II 435-438 καὶ Ψ' 800. B 876. E 658. M 392. Ἡ μετάφρασις: «ἡ καρδιά μου παλεύει ἀνάμεσα στὰ δύο, ἢ νὰ τὸν ἀρπάξω ζωντανὸ μακριὰ ἀπὸ τὴ μάχη ποῦ εἶναι γεμάτη δάκρυα, καὶ νὰ τὸν πάω στὴν εὐφορὴ χώρα τῆς Λυκίας ἢ νὰ τὸν ἀφήσω νὰ σκοτωθῇ κάτω ἀπ' τὰ χέρια τοῦ γιου τοῦ Μενoitίου». Ἀνάγνωθι, ὅμως καὶ τοὺς στίχους 413-526. Ἀθηναγόρου, Πρεσβεία περὶ Χριστιανῶν, 21, σελ. 296 BEH τόμ. 4.

117. Μόσχος, Ἐπιτάφιος Βίωνος III στίχ. 99-104. Μετάφρασις: «Ἀλλοίμονο οἱ μολόχες ἅμα ξεραθοῦν στὸν κῆπο καὶ τὰ πράσινα τὰ σέλινα καὶ τὸ θαλερὸ κατσαρὸ ἀνηθο, ἕστερα πάλι ξεαναζοῦν καὶ ξεφυτρώνουν τὴν ἄλλη χρονιά. Ἐμεῖς δὲ οἱ μεγάλοι καὶ οἱ δυνατοί, ἀλλὰ καὶ σοφοὶ ἄνδρες ἅμα πεθάνουμε μιά φορὰ κουφοὶ στὴν κούφια γῆ κοιμόμαστε πολὺ μακρὸ καὶ ἀτελεύτητο ἀξύπνητο ὑπνο».

118. Ἰω. ιδ' 16. ια 25.

119. Ἰω. ε 21.

120. Α' Κορ. ιε' 22.

ἀποκαλύψεως καὶ τῆς ἀληθείας εἶναι Θεὸς ζώντων καὶ οὐχὶ νεκρῶν¹²¹.

Κατὰ τὸ λόγιόν του ὁ Κύριος, ἀεγὼ εἰμι ἢ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καὶ ἀποθάνῃ ζήσεται¹²², προέβη, ρητῶς, εἰς τὴν πραγματοποίησιν τριῶν ἀναστάσεων νεκρῶν κατὰ τὴν δημοσίαν δρᾶσιν Του:

— Ἀνέστησε τὴν θυγατέρα τοῦ ἀρχισυναγώγου Ἰαίριου. Ὁ Ματθαῖος παρουσιάζει τὸν ἀρχισυναγώγον πρὸ τοῦ Κυρίου, ἀνακοινῶντα Αὐτῷ, ὅτι ἡ θυγάτηρ του «ἄρτι ἐτελεύτησεν»¹²³. Ὁ Μάρκος ὀμιλεῖ, λέγων, ὅτι τὸ θυγάτριον τοῦ Ἰαίριου «ἐσχάτως ἔχει»¹²⁴, ὁ δὲ Λουκᾶς, παρέχων περισσώτερας πληροφορίες, ἐξιστορεῖ ὅτι ἡ θυγάτηρ ἦτο μονογενὴς θυγάτηρ, ἑτῶν δώδεκα καὶ ὅτι αὐτὴ ἀπέθνησκεν¹²⁵. Ὁ Ἰαίριος παρακαλεῖ τὸν Ἰησοῦν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν, νὰ ἐπιθέσῃ τὴν χεῖρά Του ἐπὶ τὴν νεκρὰν καὶ αὕτη θὰ ζήσῃ. Μεγάλῃ, πράγματι, ἡ πίστις τοῦ ἀρχισυναγώγου. Ὁ Ἰησοῦς ἔλθων εἰς τὴν οἰκίαν ἔπου ἡ νεκρά, δὲν ἐπέθεσε μὲν τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς θανούσης, ἐκράτησεν, ὅμως, «τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον»¹²⁶.

Ἡ δωδεκαετής θυγάτηρ τοῦ ἀρχισυναγώγου ἀπέθανε πράγματι. Αἱ πληροφορίες τοῦ Μάρκου, ὅτι «ἐσχάτως ἔχει» καὶ τοῦ Λουκᾶ ὅτι «ἀπέθνησκεν»¹²⁷ ὀριστικοποιοῦνται μὲ τὸν θάνατον πλέον αὐτῆς, δι' ὧν λέγονται εἰς τὴν συνέχειαν ὑπὸ τῶν δύο εὐαγγελιστῶν. Συνεπῶς ἡ ἀνάστασις αὐτῆς καὶ ἐπάνοδος εἰς τὴν ζωὴν δὲν ὠφείλετο εἰς νεκροφάνειαν, ἀλλὰ ὅτι ἦτο πραγματικὴ ἀνάστασις ἐκ νεκρῶν. Ἐξ ἄλλου τὴν πληροφορίαν παρέχουν περισσώτεροι εὐαγγελισταί, οἱ ὁποῖοι δὲν φαίνεται, ἔστω καὶ πόρρωθεν, πιθανὸν ὅτι ἤθελον νὰ συμπράξουν εἰς μίαν συμπαιγνίαν ἐγέρσεως. Ὁ Μάρκος, παρέχων τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχισυναγώγου καὶ τὴν ιδιότητά αὐτοῦ, θὰ προσκάλει τὰς ἀντιδράσεις καὶ τὰ σχόλια τοῦ Ἰαίριου ἢ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἐὰν ἡ ἀνάστασις αὕτη δὲν ἐπραγματοποιήθη.

— Ἀνέστησε τὸν υἱὸν τῆς χήρας τῆς πόλεως Ναῖν. Ὁ νεκρὸς υἱὸς τῆς χήρας δὲν εἶχεν ἀποθάνει προσφάτως. Ὄταν ἐπραγματοποιήθη ἡ ἀνάστασις του, ἦδη οὗτος ἐξεφέρετο. Λέγει, ρητῶς ὁ Λουκᾶς «Ὡς δὲ — ὁ Ἰησοῦς — ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς υἱὸς μονογενῆς τῆ μητρὶ αὐτοῦ καὶ αὕτη ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ»¹²⁸. Εἰς τὸ θαῦμα τοῦτο ὁ Ἰησοῦς ἄπτεται τῆς σοροῦ μόνον καὶ οὐχὶ τοῦ νεκροῦ. Προέτρεψε τὸν νεκρὸν διὰ τῆς λέξεως «ἐγέρθητι» ὅτε ἀνεκάνθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ¹²⁹.

Ἡ ὑπὸ μόνου τοῦ Λουκᾶ ἀναφορά τοῦ θαύματος δὲν δύναται ν' ἀντικρουσθῇ δι' ἔλλειψιν μαρτύρων. Ὁ ἀκολουθῶν τὴν ἐκφορὰν ὄχλος ἦτο καὶ ὁ κυριώτερος μάρτυς ἀλλὰ καὶ ὁ ἀψευδέστερος, διότι πάντες οἱ ἀποτελοῦντες αὐτόν, μετὰ τὸ θαῦμα ἀεφοβήθησαν καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες, ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν¹³⁰. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἱκανοποιητικὰ προσδιοριστικὰ στοιχεῖα, ὡς ἡ ιδιότης τῆς μητρὸς—χήρα— καὶ ἡ πόλις καθιστοῦν τὴν ἀνάστασιν συγκεκριμένην καὶ φανεράν διὰ τοὺς προκατειλημμένους καὶ τοὺς ἀπίστους, ὥστε οἰαδῆποτε ἀντίρρησίς των νὰ καταπίπτῃ ἀφ' ἑαυτῆς.

— Ἀνέστησε τὸν Λάζαρον εἰς τὴν Βηθανίαν. Ὁ Λάζαρος ἦτο φίλος τοῦ Ἰησοῦ. Ἡσθνήσέ ποτε καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ Μαρία καὶ Μάρθα ἀνῆγγειλαν εἰς τὸν Ἰησοῦν τὴν ἀσθένειάν του. Ὁ Ἰησοῦς εὗρίσκετο μακρὰν τῆς Βηθανίας δύο ἡμερῶν πορείας. Ἀφοῦ παρέμεινεν εἰς τὸν τόπον τοῦτον, μετὰ δύο ἡμέρας λέγει εἰς τοὺς μαθητὰς Του νὰ ἐκκινήσουν διὰ τὴν Βηθανίαν, διότι ὁ Λάζαρος ἀπέθανεν¹³¹. Ὄταν ἔφθασεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Βηθανίαν ὁ Λάζαρος ἦτο ἤδη νεκρὸς ἀπὸ τετραήμερου καὶ εἶχεν ἐνταφιασθῆ. Ἔρχεται, λοιπόν, εἰς τὸ μνημα, προστάσσει νὰ ἄρουν τὸν λίθον τοῦτου, ὅτε ὁ Ἰησοῦς «ἔρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπε: Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. Ἐγὼ δὲ ἤδην ὅτι πάντοτέ μοι ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν παρεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σὺ μὲν ἀπέστειλας. Καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε: Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς: λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε ὑπάγειν»¹³².

Τὸ θαῦμα τοῦτο δὲν προβάλλεται δι' οὐδεμίαν ἔνστασιν. Ὁ Ἰωάννης, λεπτολόγος ἀφηγητῆς, δὲν ἀφήνει κενὰ καὶ περιθώρια. Ὁ Λάζαρος ἀναστὰς παρέχειν ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ἀπάντησιν εἰς τυχόν ἐνστάσεις, μάλιστα, συνεπεία τοῦ θαύματος τοῦτου πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

Ἄλλ' ὁ Κύριος τὸ δικαίωμα τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν ἔδωκεν καὶ εἰς τοὺς μαθητὰς Του κατὰ τὸ «ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρῖζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε»¹³³. Τὴν τοιαύτην δικαιοδοσίαν ἔχοντες οἱ Μαθηταὶ προσέβησαν εἰς ἀναστάσεις νεκρῶν.

Ὁ Πέτρος, εὐρισκόμενος εἰς Λύδδαν, προσεκλήθη, ἐσπευσμένος, νὰ ἔλθῃ εἰς Ἰόππην, ἔνθα αμαθῆ-τρια ὀνόματι Ταβιθά ἢ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς... Ἐγένετο ἀσθενήσασαν ἀποθανεῖν. Ἦλθε, κατεπιγιγόντως, ὁ Πέτρος καὶ «ἐκβαλὼν ἔξω πάντας θείας τὰ γόνατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπε· Ταβιθά ἀνάστηθι. Ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάνθισε. Δούς δὲ

121. Ἐξ. γ' 2. Μάρκ. ιβ' 24-27. Λουκ. κ' 37-38.

122. Ἰω. ια' 25, 26.

123. Μκθ. θ' 18.

124. Μάρκ. ε' 23.

125. Λουκ. η' 42.

126. Ματθ. θ' 25. Μάρκ. ε' 42. Λουκ. η' 54, 55.

127. Μάρκ. ε' 23. Λουκ. η' 42.

128. Λουκ. ζ' 12.

129. Λουκ. ζ' 14-17.

130. Λουκ. ζ' 16.

131. Ἰω. ια' 1-16.

132. Ἰω. ια' 38-44.

133. Μκθ. ι' 8.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

**Ἐπὶ τῇ ἐπικειμένη ἐλεύσει
τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.**

Οἱ ἐπικείμενοι ἑορτασμοὶ τῆς 900ετηρίδος τῆς ἐν Πάτμῳ ἰδρύσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου, Θεολόγου καὶ Ἐδαγγελιστοῦ Ἰωάννου θὰ λαμπρυνθοῦν διὰ τῆς εἰς τὴν Ἱερὰν Νῆσον καὶ τὰς Ἀθήνας ἐλεύσεως τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Δημητρίου καὶ τῆς ἐκ διακεκοιμένων Ἀρχιερέων καὶ ἄλλων Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν Συνοδείας Αὐτοῦ.

Οὕτως οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἑορτασμοί, περὶ τῆς σημασίας τῶν ὁποίων γίνεται λόγος ἐν τῷ κυρίῳ ἄρθρῳ τοῦ παρόντος τεύχους τῆς (Ἐκκλησίας), θὰ συντελέσουν εἰς τὸ νὰ ὑποδεχθῇ ὁ ἐλληνικὸς λαὸς διὰ μίαν ἀκόμη φοράν τὸν Προκαθήμενον τῆς Πρωτοθρόνου ἐν τῇ καθ' ὄλου Ὁρθοδοξίᾳ Ἐκκλησίας τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων.

Τὸ ὅτι εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τῶν ἑορτασμῶν τοῦ ἰωβηλαίου θὰ παραστοῦν καὶ ἄλλοι Προκαθήμενοι ἢ διακεκοιμένοι ἐκπρόσωποι διαφόρων Ὁρθοδόξων καὶ λοιπῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν θὰ εἶναι σημαντικὴ ἠθικὴ ἐνίσχυσις τόσοσ τῆς Πατριαρχικῆς Ἐξουσίας Πάτμου, ὅσον καὶ τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν ἄλλων ἀγωνιστῶν τοῦ Φαναρίου, οἵτινες παλαίουν κυριολεκτικῶς, ἵνα κρατοῦν ἄσβεστον τὸ ἱερόν πῦρ καὶ τὴν φλόγα τῆς ἐλληνορθοδόξου παραδόσεως καὶ τῆς οἰκουμενικότητος τῆς Ὁρθοδοξίας.

αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτήν ζῶσαν»¹³⁴.

Παρατηροῦμεν εἰς τὸ θαῦμα τοῦτο ὅτι καὶ ὁ Πέτρος προσηυχῆθη ὡς ἔπραξεν ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Λαζάρου, χωρὶς ὁ Ἰησοῦς νὰ κλίνη τὸ γόνα. Ὁ Πέτρος, θέλων νὰ καταστήσῃ τὴν ἀνάστασιν φανεράν καὶ δημοσίαν πρὸ τῶν «χριστιανῶν». «ἀέστησεν αὐτήν»¹³⁵.

Καὶ ὁ Παῦλος ἀνέστησεν τὸν νεανίαν Εὐτυχὸν εἰς τὴν Τρωάδα. Ὁ Παῦλος, ὡς ἔπραττε πάντοτε, ἐδίδασκεν εἰς συγκέντρωσιν μαθητῶν του καὶ πιστῶν. Εἰς οἶκον τῆς Τρωάδος παρηκολούθει τὴν ἀνάπτυξιν τῶν θεμάτων ὁ Εὐτυχὸς καθήμενος ἐπὶ θυρίδος. Ἐπειδὴ τὸ κήρυγμα παρετείνετο ὁ Εὐτυχὸς «καταφερόμενος ὑπὸ βαθεῖ διαλεγόμενος τοῦ Παύλου, ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὑπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριπέτου κάτω καὶ ἤρθη νεκρός. Καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συμπεριλαβὼν εἶπε· μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. Ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας ἄρτον καὶ γευσάμενος ἐφ' ἱκανόν τε διμήλησας ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. Ἦγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα,

134. Πράξ. θ' 36-42.

135. Πράξ. θ' 41.

Ἐξ ἄλλου ἢ ἐν Ἑλλάδι νέα παρουσία τοῦ σημεῖοιοῦ συνεχιστοῦ τοῦ ἔργου τῶν ἀειμνήστων Πατριαρχῶν τοῦ Βυζαντίου θὰ ὑποδαλίσῃ εἰς τὰς ψυχὰς πάντων τῶν Ἑλλήνων ἱεράς μνήμας καὶ θὰ ἀναθερμάνῃ τὴν ἔμφυτον ἀγάπην των πρὸς τὴν Μητέρα καὶ Τροφὸν τοῦ Γένους Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Τὸ ἔργον τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων.

Ἡ Α.Θ. Μακαριότης, ὁ Πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης κ. κ. Διόδωρος, ἐν συνεντεύξει μετὰ συνερογῶτον ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδος, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἐτόνισεν, ὅτι τοῦτο «δὲν εἶναι μόνον Ἐκκλησία. Εἶναι ἐθνικὴ ἐπαλξίς. Οἱ ἁγιοταφίται εἶναι φύλακες καὶ ὑπηρέται τῶν ἁγίων Προσκνημάτων, τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς τὸ γένος μας καὶ εἶναι ἐλληνικά». («Ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας — προσέθεσεν — οἱ Πατέρες μας τὰ διεφύλαξαν. Τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡμεῖς φιλοδοξοῦμεν, μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, νὰ τὰ παραδώσωμεν εἰς ἐλληνικὰ χεῖρα»).

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης, ἐξαιρων τὸ κοινωνικὸν ἔργον τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, προσέθεσε: «Συντηροῦμεν καὶ διατηροῦμεν 46 σχολεῖα (λύκεια, γυμνάσια καὶ δημοτικά), εἰς τὰ ὁποῖα γίνονται δεκτοὶ μαθηταί, ἀνεξαρτήτως τοῦ θρησκευτικοῦ των πιστεύω. Ἐχομεν ὁμως καὶ σχολεῖα,

καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως»¹³⁶.

Ἐν προκειμένῳ ὁ Παῦλος διὰ ν' ἀναστήσῃ τὸν νεκρὸν («πέπεσεν αὐτῷ καὶ συμπεριλαβὼν») ἤτοι ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν καὶ πλήρως περιεπτύχθη. Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι σχεδὸν καθ' ὅμοιον τρόπον ἐνήργησαν καὶ ὁ Ἡλίας καὶ ὁ Ἐλισσαῖος εἰς τὰ ἀντίστοιχα θαύματα αὐτῶν¹³⁷, ἀσφαλῶς καὶ ὁ Παῦλος προσηυχῆθη θερωῶς διὰ νὰ ἐπανέλθῃ ἡ ψυχὴ τοῦ νεκροῦ.

Νομίζω ὅτι αἱ περιγραφαὶ τῶν ἀναστάσεων τῆς Καινῆς Διαθήκης ὑπερτεροῦν ἢ μάλλον δὲν ὑπάρχει οὐδεμία σύγκρισις ἐκείνων τῶν θύραθεν συγγραφέων. Ἐὰν ληφθῇ δὲ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐνιοὶ ἐκ τούτων δὲν ἀπέχουν πολὺ ἐκ τῶν γεγονότων τῆς Κ.Δ. δύνανται νὰ κατηγορηθοῦν δι' ἐλλιπῆ περιγραφὴν ἐπὶ ἀξιοσημάντων γεγονότων. Καὶ εἶναι περίεργον πῶς οἱ τόσοσ φιλοσοφῆσαντες καὶ ἐμβαθύναντες ἐπὶ ἄλλων ἐπουσιωδωτέρων γεγονότων, δὲν πράττουν τὰ ὅμοια καὶ προκειμένου περὶ τῶν ἀναστάσεων τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

(Συνεχίζεται)

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Π. ΤΙΓΚΑΣ

Θεολόγος - Ἀρχαιολόγος - Ἱστορικός

136. Πράξ. κ' 7-12.

137. Δ' Βασ. δ' 34, Γ' Βασ. ιζ' 17, 21.

εἰς τὰ ὅποια ὅλα τὰ μαθήματα γίνονται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν. Ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ ἀναφερθῆ ἡ Πρότυπος Πατριαρχικὴ Ἱερατικὴ Σχολὴ καὶ τὸ Λύκειον («Ἄγιος Δημήτριος»). Ἐκ τοῦ πλουσίου φιλανθρωπικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῶν Ἑβραίων καὶ τῶν Ἀράβων, ἀναφέρομεν τὸ Θεραπευτήριον καὶ τὴν Πολυκλινικὴν, πὸν λειτουργοῦν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ συντηροῦνται ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου. Γενικῶς ὡς Πατριαρχεῖον ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν εἴμεθα δίπλα εἰς τὸ ποίμνιόν μας, τὸ ὁποῖον ἀριθμεῖ 320 χιλιάδας πιστῶν».

Ἐκ τούτων γίνεται φανερόν, ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, ὑπὸ τὴν προὐχὴν τοῦ Μακαριωτάτου Προκαθημένου του, εἶναι ἄριστος φορεὺς καὶ συνεχιστὴς τῆς μακραίωνος ἑλληνορθοδόξου παραδόσεως.

Ἄσεβεστάτη ταινία.

Εἰς τὰ ἐν ἄλλῃ σελίδι τοῦ παρόντος τεύχους τῆς Ἐκκλησίας δημοσιευόμενα Χρονικά τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καταχωρεῖται τὸ ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφείμ σταλὲν πρὸς τὰ ἀρμόδια μέλη τῆς Κυβερνήσεως ἔγγραφον, διὰ τοῦ ὁποῖου ὑποδεικνύεται, ὅτι ταῦτα δέον νὰ μεριμνήσουν διὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς προωθήσεως τῆς προβολῆς τῆς ἀσεβεστάτης ταινίας τοῦ ἀμερικανοῦ σκηνοθέτου Μάρτιν Σκορτσέζε «Ὁ τελευταῖος πειρασμός».

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο, διὰ τὸ ὁποῖον ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐξέφρασε τὴν πλήρη ἱκανοποίησίν της, τονίζει ὅτι «ἐνδεχομένη προβολὴ τῆς ὡς ἄνω ταινίας καὶ στὴν Ἑλλάδα, θὰ προσκρούσῃ εὐθέως εἰς τὴν θρησκευτικὰ ὁμοιογενῆ εὐαισθησίαν τοῦ λαοῦ μας πάνω εἰς τὸ θέμα τῆς ταινίας (καὶ δὴ ὄχι μόνον τῶν Ὀρθοδόξων, ἀλλὰ καὶ τῶν περισσοτέρων ἐτεροδόξων Χριστιανῶν πὸν κατοικοῦν ἐδῶ), διότι ἡ ταινία ἐπιχειρεῖ τὴν φοικιστικώτερη χυδαιοποίησιν τοῦ Προσώπου τοῦ ἴδιου τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ, γεγονός πὸν δὲν ἔχει τὸ ὅμοιόν του ὡς πρὸς τὸ «σχολιασμό» ὁποιοδήποτε ἄλλου μεγάλου θρησκευτικοῦ διδασκάλου».

Αἱ διατυπώσεις αὗται εἶναι κατὰ πάντα σύμφωνοι πρὸς τὰς ἀντιλήψεις τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Εὐρώπης, οἵτινες διαμαρτύρονται διὰ τὴν ἀσεβῆ ταινίαν, ἡ ὁποία οὐ μόνον ἐξ ἐπόψεως θρησκευτικῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τῆς Ψυχολογίας εἶναι τελείως ἀπαράδεκτος.

Ἐλευθερία καὶ Τέχνη.

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ σημειωθῆ, ὅτι αἱ ἀντιδράσεις («προοδευτικῶν») τινῶν κύκλων ἢ δημοσιογράφων ἐναντίον τοῦ ἐν τῇ προηγουμένῃ παρατηρήσει μνημονευθέντος ἔγγραφου εἶναι τελείως ἀδικαιολόγητοι. Ὅδοι, ἐπικαλούμενοι τὸ αἷτημα περὶ ἐλευθερίας τῆς Τέχνης, παραγνωρίζουν ὅτι ἡ ἐλευθερία δὲν πρέπει νὰ εἰσέρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς ἀσυνδοσίας. Ἡ

καλλιτεχνικὴ δημιουργία πρέπει νὰ εἶναι αὐτοελεγχόμενη καὶ νὰ ἔχη συναίσθησιν τῆς κοινωνικῆς της εὐθύνης.

Παράλληλως εἶναι αὐτονόητα τὸ συνταγματικὸν δικαίωμα καὶ ἡ ἠθικὴ ὑποχρέωσις τῆς προστατευτικῆς κρατικῆς ποινικῆς νομοθεσίας, τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας καὶ γενικῶς τῶν ἀρχῶν νὰ προστατεύουν διὰ κατασταλατικῶν μέτρων ἰδίως τοὺς ἀνωρίμους πολίτας καὶ τὴν νεολαίαν ἐκ τῆς καλλιτεχνικῆς καθαρῶν. Τὸ δημοκρατικὸν κράτος, ὡς κατ' ἐπανάληφιν ἔχομεν τονίσει, ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ πράττῃ αὐτό, ὡς ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ περιορίσῃ τὸσον τὴν ἐλευθερίαν διὰ τὴν διάδοσιν τῶν ναρκωτικῶν ἢ τῶν μεταδοτικῶν νοσημάτων, ὅσον καὶ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τῆς πανουργίας τῆς ἐκ τῆς ἀρετῆς χωριζομένης ἐπιστήμης ἢ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀδικίαν ἢ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἰδιοτελῶν σκοπῶν τῆς οικονομικῆς ὀλιγαρχίας κ.τ.τ.

Εἶναι ἐπὶ τέλους καιρὸς νὰ κατανοηθῆ, ὅτι ἡ στάσις ἡμῶν ἐναντι τῶν διαφορῶν τομέων τοῦ πολιτισμοῦ (ἐπιστημονικοῦ, οικονομικοῦ, καλλιτεχνικοῦ κ.λπ) πρέπει νὰ διέπεται ὑπὸ τῆς ἰδίας λογικῆς καὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἠθικῆς νομοτελείας καὶ συνεπειᾶς.

Ἐκκλησιαστικὸς Ὑμνωδός.

Αἱ εἰς ἄλλην σελίδα τοῦ παρόντος τεύχους δημοσιευόμεναι ἐπιστολαὶ τοῦ ἀειμνήστου Ἰω. Σακελλαρίδου, αἵτινες προβάλλονται ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λεοντοπόλεως κ. Τίτου, δίδουν νέαν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ φέρωμεν εἰς τὴν μνήμην μας τὸν μέγαν τοῦτον ὕμνωδόν, τὸν ὁποῖον ἐσχάτως τὰ περιοδικὰ «Θεολογία» καὶ «Ἐκκλησία» προέβαλον δι' εἰδικῶν μελετῶν τῶν καθηγητῶν Κωνστ. Καλοκύρη καὶ Νικ. Μπρατσιώτου ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἐορτασμοῦ τῆς 50ετηρίδος τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας του. Διὰ τῶν μελετῶν τούτων γίνεται φανερὰ ἡ ἀλήθεια τῶν λόγων τοῦ διακεκομμένου Διευθυντοῦ τοῦ Ἰδρυματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας Σεβ. Μητροπολίτου Κοζάνης κ. Διονυσίου, ὅστις ἐτόνισεν, ὅτι «ἡ συμβολὴ τοῦ Ἰωάννου Σακελλαρίδου πρὸς προαγωγήν τῆς βυζαντινῆς Ψαλμωδίας, ἐξαιρέσει ἀκροτήτων τινῶν, ὑπήρξε μεγάλη, ἡ δὲ ἀξία τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τε τῶν θαυμαστῶν καὶ τῶν πολεμίων αὐτοῦ». Ὁ ἀειμνήστος καθηγητὴς Παναγιώτης Ἰ. Μπρατσιώτης εἶχε χαρακτηρίσει τὸν Ἰω. Σακελλαρίδον ὡς «Ἐκκλησιαστικὸν καὶ Ἐθνικὸν ἡμῶν Ὑμνωδόν».

Ἔθεν δέον νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν καὶ ἐξετασθῆ σοβαρῶς ἡ κατακλείουσα τὴν μελέτην τοῦ καθηγητοῦ κ. Νικολάου Π. Μπρατσιώτου πρότασις καθ' ἣν «ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς φροντίδος διὰ τὴν μελέτην καὶ διαφύλαξιν τῆς ἱερᾶς πατρογονικῆς παρακαταθήκης τῆς Βυζαντινῆς μας Μουσικῆς», στραφῆ τὸ ἐνδιαφέρον πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἰω. Σακελλαρίδου, ἵνα τοῦτο συγκεντρωθῆ, μελετηθῆ καὶ διαφυλαχθῆ «ὡς ἱερά καὶ αὐτὸ παρακαταθήκη τῆς νεωτέρας ἱστορίας» τῆς Ἐκκλησίας, «ἀφοῦ ὁ πάντοτε παραμείνας εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν δὴλην πολιτείαν του γνήσιος ἱερόπαις Ἰ. Θ. Σακελλαρίδης

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ, ἐξ ἀφορμῆς τῶν προσφάτως ἐκδηλωθεισῶν πυρκαϊῶν εἰς διάφορα σημεία τῆς Ἑλληνικῆς ἐπικρατείας ἀπέστειλεν τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα συμπαθείας πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας, τῶν ὁποίων αἱ ἐπαρχίαι ἐπλήγησαν ἐκ τῆς θεομηνίας τοῦ πυρός:

«ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΘΕΝΤΕΣ ΕΝΣΚΥΨΑΣΑΝ ΕΚ ΠΥΡΚΑΪΑΣ ΘΕΟΜΗΝΙΑΝ ΕΝ ΤΗ ΚΑΘ' ΥΜΑΣ ΘΕΟΣΩΣΤΩ ΕΠΑΡΧΙΑ, ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΕΙ ΕΚΦΡΑΖΟΜΕΝ ΗΜΕΤΕΡΑΝ ΣΥΜΠΑΘΕΙΑΝ ΠΡΟΣ ΥΜΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΣ ΚΑΙ ΔΟΚΙΜΑΖΟΜΕΝΟΝ ΠΟΙΜΝΙΟΝ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΥΜΩΝ ΣΤΟΠ. ΔΙΑΤΕΛΟΥΜΕΝ ΕΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ ΣΤΟΠ. ΔΕΟΜΕΘΑ ΟΠΩΣ ΚΥΡΙΟΣ ΦΩΤΙΣΗ ΑΠΑΝΤΑΣ ΙΝΑ ΜΗ ΠΡΟΒΑΙΝΩΣΙΝ ΕΙΣ ΕΠΙΖΗΜΙΟΥΣ ΔΙΑ ΤΟ ΕΘΝΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ».

(12.7.88)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱ. Συνόδου)

Ἐπὶ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ὡς προέδρου τῆς Ἱ. Συνόδου, ἀπεστάλη πρὸς τὰ ἀρμόδια μέλη τῆς Κυβερνήσεως τὸ κάτωθι ἔγγραφο, διὰ τὸ ὁποῖον ἡ Δ. Ἱερά Σύνοδος, ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 25ης Αὐγούστου 1988, ἐξέφρασε τὴν πλήρη ἱκανοποίησίν της:

Ἄριθ. Πρωτ. 2481

Διεκτ. 1200

Ἀθήνησι τῇ 17.8.1988

Ἐντιμότατον κ. Ἀγαμέμνονα Κουτσόγκωργα,

Ἀντιπρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως

Ἐντιμότατον κ. Ἀπόστολον Κακλαμάνη

Ἐπιτετραμένον τῆς Κυβερνήσεως

Ἐπίτιμον κ. Μελίαν Μερκούρη,

Ἐπιτετραμένον Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν

Περιήλθε σὲ γνώση ἡμῶν ἡ πληροφορία ὅτι ἡ ἐδρεύουσα στὴν Ἀθήνα καὶ στὴν ὁδὸ Γαμβέττα 4,

εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἐγεννήθη, ἐγαλονχήθη, ἠνδρώθη καὶ ἐμεγαλοῦργησε καὶ αὐτὴν μέχρι καὶ τῆς τελευταίας του ἀναπνοῆς ὡς ὁ Ἐκκλησιαστικὸς τῆς Ἑμμοδὸς ἐδόξασεν».

Ἡ 50ετηρὶς

τῶν «Μικρασιατικῶν Χρονικῶν».

Κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὀγκώδους καὶ καλλιτεχνικοῦ 18ου τόμου τῶν «Μικρασιατικῶν Χρονικῶν», συμπληροῦνται 50 ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ πρώτου τόμου τῆς λαμπρᾶς ταύτης ἐκδοτικῆς σειρᾶς, ἡ ὁποία ἔχει τιμηθῆ διὰ βραβείων τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καὶ διὰ τοῦ βραβείου Ζάπκα.

Ἐν εἰδικῇ συνεντεύξει Τύπου ὁ Πρόεδρος τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀκαδημαϊκὸς κ. Γ. Τενεκίδης καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς «Ἐνώσεως Σμυρναίων»

3ος ὄροφος, Τ.Κ. 10678 εἰσέφερε μετὰ τὴν ἐπωνυμία UNITED INTERNATIONAL PICTURES Ε.Π.Ε. (τηλ. 3611.472 - 3600.382) εἰσήγαγε στὴν Ἑλλάδα καὶ ἐτοιμάζεται τὶς ἡμέρες αὐτὲς νὰ προβάλει τὴν γνωστὴ ἤδη ἀπὸ ἐπανειλημμένα δημοσιεύματα τοῦ ζένου καὶ τοῦ ἐδῶ τύπου ταινία τοῦ Ἀμερικανοῦ σκηνοθέτου Μάρτιν Σκορτσέζε «Ὁ τελευταῖος πειρασμός». Μ' αὐτὴν, ὅπως εἶναι γνωστόν, γίνεται προσπάθεια μεταφοράς στὴν ὁθόνη τοῦ ὁμωνύμου πεζογραφήματος τοῦ Ἑλληνα συγγραφέα Νικολάου Καζαντζάκη.

Ἡ ταινία αὕτη ἔχει προκαλέσει ἤδη ἀπὸ τὶς πρώτες προβολές της στὸ ἐξωτερικόν, ὀργανωμένες καὶ μὴ, μαζικὲς ἀντιδράσεις. Μάλιστα, δημοσιεύθηκε —ἴδετε «24 Ὁρες» Σάββατο 13 Αὐγούστου 1988, σελ. 6, ἀκροτελεῦτια παράγραφο σχετικοῦ ὁλοσέλιδου κειμένου— ὅτι ἐξ αἰτίας τῆς προεκλήθη στὴ Δύση «ἡ μεγαλύτερη ἀναταραχὴ τῶν τελευταίων χρόνων».

Πιστεύομεν, ὅτι ἐνδεχόμενη προβολὴ τῆς ὡς ἄνω ταινίας καὶ στὴν Ἑλλάδα, εἰς προσκρούσει εὐθέως στὴ θρησκευτικὴ ὁμοιογενῆ εὐαισθησίαν τοῦ Λαοῦ μας πᾶνω στὸ θέμα τῆς ταινίας (καὶ δὴ ὄχι μόνο τῶν Ὀρθόδοξων ἀλλὰ καὶ τῶν περισσοτέρων ἑτεροδόξων χριστιανῶν ποὺ κατοικοῦν ἐδῶ) διότι ἡ ταινία ἐπιχειρεῖ τὴ φρικιαστικώτερη χυδαιοποίησιν τοῦ Προσώπου τοῦ ἴδιου τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, Θεοανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ, γεγονός πού δὲν ἔχει τὸ ὅμοιόν του ὡς πρὸς τὸ «σχολιασμό» ὁποιουδήποτε ἄλλου μεγάλου θρησκευτικοῦ διδασκάλου.

Ἄλλωστε, ἀπὸ τὸ συνδυασμὸ τῶν διατάξεων τῶν ἀρθρῶν τοῦ Συντάγματος 5 παρ. 1, 15, παρ. 1 (ἀναλογικὴ κατάσχεση τοῦ ἀρθρ. 14 παρ. 3 ἐδάφ. α'), ὡς πρὸς τὶς κινηματογραφικὰς ταινίας διότι αὐτὲς δὲν τυχάνουν τῆς εἰδικῆς προστασίας τοῦ τύπου ποὺ προβλέπει τὸ ἀρθρ. 14), προκύπτει ὅτι καμμία κοινὴ νομοθετικὴ διάταξις δὲν μποροῦν νὰ ἐπικαλεσθοῦν οἱ εἰσαγωγεῖς τῆς ταινίας γὰρ νὰ κατοχυρώσουν τὸ ἀκόλυτο τῆς προβολῆς της, λόγω τῆς ἀντισυνταγματικότητος τοῦ ἐγχειρήματος. Θὰ παρακαλοῦσα ἐξ ἄλλου νὰ ληφθῆ ὑπόψη καὶ τὸ Προοίμιον τοῦ Συντάγματος τοῦ 1975 ποὺ ἔχει ἐπανειλημμένως κριθῆ ὡς συνταγματικὴ θέσις, μετὰ τὴν ἔννοια ὅτι ἀπαγγέλει τὸν εἰδικώτερον σεβασμὸ τοῦ συνταγματικοῦ Νομοθέτου στὸ Πρόσωπον τοῦ Κυρίου ὡς Δευτέρου Προσώπου τῆς θεότητος, γεγονός πού συνιστᾷ μείζον τεκμήριον ἀντισυν-

κ. Τ. Βεζυργιάννης παρουσίασαν τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος 18ον τόμον καὶ ἐξήραν τὴν ποιικιλίαν καὶ τὴν ἀνωτέραν ποιτικὴν στάθμην τῆς ἕλης του. Εἰδικώτερον ἐν τῷ τόμῳ περιλαμβάνονται μελέται ἀναφερόμεναι εἰς πρωτεργάτας καὶ ἐπιτεύγματα τῶν Ἑλλήνων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, οἱ ὁποῖοι διεκρίθησαν διὰ τὸν δημιουργικὸν δυναμισμόν των ἐν τῇ ἀναπτύξει πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν ἐπὶ μέρος τομέων τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ πολιτιστικὴ αὐτὴ ἄνθησις καὶ δημιουργία συνετελεῖτο ὑπὸ τὴν ἐνοποιὸν πνοὴν τῆς ἑλληνορθόδοξου παραδόσεως, πρὸς προβολὴν τῆς ὁποίας καὶ ἐν τῷ 18ῳ τόμῳ, ὅπως καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις τόμοις, τῶν «Μικρασιατικῶν Χρονικῶν», ὑπάρχον ἐξαιρετοὶ εἰδικαὶ μελέται.

Ἐνδεχόμεθα, ὅπως συνεχισθῆ ἀπροσκόπτως ἡ ἐγγενὴς προσπάθεια, ἥτις ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀναζωπύρωσιν τῆς αὐτοσυνειδήσεως οὐ μόνον τοῦ Μικρασιατικοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ καθ' ὅλον Ἑλληνισμοῦ.

ταγματικότητα της προβολής Του. (Ανάλογη, ειρήσθω, επίκληση στον Τριαδικό Θεό της Χριστιανικής Θρησκείας υπάρχει και στο Σύνταγμα της Όμοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, άλλου δέ τύπου σχετικές επίκλησεις του θείου σε πλείστες άλλες συνταγματικές νομοθεσίες). Τέλος, παρακαλώ να ληφθούν υπόψη και οι προβλέψεις του άρθρου 281 του Άστικού Κώδικος, περί καταχρήσεως της άσκήσεως των δικαιωμάτων, καθώς και η πρόσφατη, καθολικής ήδη άποψης στο νομικό κόσμο της Δύσεως, διδασκαλία περί τριτερευίας της άσκήσεως κάθε δικαιώματος, προς κατοχύρωση του αϊτήματος της Έκκλησίας να μη έπιτραπεί η προβολή της ταινίας.

Προσβλέπων στην γνωστή και ευρύτερα προσωπική σας προσήλωση στη λαϊκή και πνευματική μας Παράδοση ώστε να μεριμνήσετε για την άπαγόρευση προωθήσεως της προβολής της ταινίας.

διατελώ μετ' ευχών διαπύρων
† Ο Άθηνών ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

Ίερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Εϊδικό ένημερωτικό φυλλάδιο με τίτλο: «Μαγνησία: ή πνευματική της φυσιογνωμία» έξέδωσε το Γραφείο Ποιμαντικής Παραθεριστών της Ί. Μητροπόλεως, μέσα στα πλαίσια της ποιμαντικής της μέριμνας για τους παραθεριστές και τουρίστες της περιοχής μας. Το καλαίσθητο φυλλάδιο περιλαμβάνει ένημερωτικές πληροφορίες για τον τόπο, για την ιστορία και την πνευματική του παραγωγή και αποβλέπει στο να προκαλέσει το σεβασμό των έπισκεπτών του, ώστε να συμβάλουν και αυτοί στη διατήρηση της παραδοσιακής του ταυτότητας.

«Το όγκωδες ρεύμα του τουρισμού —τονίζεται στον πρόλογο— άπειλεί την ύπόστασή μας, αν δεν συνοδεύεται από τον άπαραίτητο σεβασμό των αυτόθωνων στοιχείων, των παραδόσεων και των βιωμάτων του λαού μας. Η άσυλλόγιστη έξ άλλου άποδοχή από πολλούς συμπατριώτες μας —νεοέλληνες— ξένων τρόπων ζωής και ξενότροπης κουλτούρας, συνιστά ένα κίνδυνο, που χρεωστάμε να άποδυναμώσουμε έγκαιρω».

Το φυλλάδιο χρηματοδότησε ή έταιρεία «INTER-AMERICAN» και έχει τοποθετηθ ή σε όλα τα ξενοδοχεία και τους ξενώνες της περιοχής μας, ώστε να θρίσκειται στη διάθεση των έπισκεπτών δωρεάν. Σε δεύτερη φάση πρόκειται να άρξει και άγγλική έκδοσή του, ώστε να είναι χρήσιμο και για τους άλλοδαπούς τουρίστες. Παράλληλα ή Ί. Μητρόπολη όργανωσε 3 καλλιτεχνικές έμφανίσεις της μεγάλης θυζαντινής χορωδίας των θολιωτών Ίεροσαλτών που παρουσίασαν ένα πλούσιο ρεπερτόριο θυζαντινών ύμνων στη διάρκεια έσπεριδών που έγιναν στον Άγιο Ίωάννη Πηλίου, στην Άφησσο και στην Πορταριά μέσα στον Αύγουστο.

—Άρχιερατικός έσπερινός τελέσθηκε το άπόγευμα της Κυριακής 31 Ίουλίου, επί τη μνήμη των άγιών 7 Μακκαβαίων Παίδων, προστατών των πολυτέκνων, στο ναύδριο της Άγ. Τριάδος, με τη συμμετοχή πολυτέκνων οικογενειών καθώς και των μελών του Δ.Σ. της Ένώσεως Πολυτέκνων νομού Μαγνησίας. Μιλώντας στο τέλος της άρτοκλασίας ο Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Χριστόδουλος τόνισε την ειδική ευλογία που άποτελούν τα παιδιά μέσα στην οικογένεια και άπέτισε φόρο τιμής προς τους πολυτέκνους γονείς, που έχουν αναλάβει ένα τιτάριο άγώνα για τη βιολογική επιβίωση των οικογενειών τους, καθώς και για την όρθη άνατροφή των παιδιών τους.

Θύγοντας το καιριο θέμα του δημογραφικού μας προβλήματος ο Σεβασμιώτατος έπεσήμανε τον κίνδυνο συρρικνώσεως του πληθυσμού μας, έξ αίτίας της

υπογεννητικότητα και κάλεσε τους άρμόδιους κυβερνητικούς φορείς να προσφέρουν κίνητρα υπέρ της πολυτέκνης οικογένειας, προς άποτροπή της όριστικής γήρασης του πληθυσμού και του άφανισμού του έθνους. «Κάθε θυσία —τόνισε— και κάθε προσφορά προς την πολυτέκνη οικογένεια είναι μια έπένδυση έθνικού χαρακτήρα και πρέπει χωρίς άναβολή να όρομολογηθεί, πριν είναι όριστικώς άργά». Τέλος ο Σεβ. υπεγράμμισε τη συμπαρατάση της Έκκλησίας μας υπέρ των πολυτέκνων, σε γενικό και σε τοπικό επίπεδο, και διεβεβαίωσε για το ένδιαφέρον του υπέρ αυτών και στο μέλλον. Μετά τον έσπερινό προσφέρθηκαν στους παρόντες άναμυκτικά.

(Έκ της Ίερας Μητροπόλεως)

Ίερά Μητρόπολις Θήρας

Στις 9 Μαΐου και στην αίθουσα της Έταιρείας Φίλων του Λαού πραγματοποιήθηκε έορταστική εκδήλωση για τα 900 χρόνια από της ίδρύσεως της Ί. Μονής Παναγίας Χοροβιώτισσας Άμοργού. Κατ' αυτήν, ο Σεβ. Μητροπολίτης Θήρας και Άμοργού κ. Παντελεήμονος, στην σύντομη χαιρετιστήρια προσφώνησή του, αναφέρθηκε σ' ένα θαύμα της Παναγίας της Χοροβιώτισσας και έτόνισε την άνάγκη καλλιέργειας της πίστεως των ευσεβών Άμοργίνων, και της άγάπης όλων πρό την Ί. Μονήν.

—Την Κυριακή 15 Μαΐου και στον Ί. Ναόν Άγ. Παντελεήμονος Ίλισσοϋ (Άθηνών) ο Σεβ. έτέλεσε, για τετάρτη χρονιά από της έκλογής και Χειροτονίας του σε Έπίσκοπο, την Θ. Λειτουργία προς ευλογία των πνευματικών του παιδιών των έκ της Μητροπολιτικής του περιφέρειας καταγομένων και στην περιφέρεια της Άττικής διαμενόντων. Μετά το τέλος της Θ. Λειτουργίας στην παρακείμενη του Ί. Ναού αίθουσα και σε μια όμορφη και ζεστή άτμόσφαιρα, έγινε έορταστική εκδήλωση κατά την όποία οι πρόεδροι και άλλοι εκπρόσωποι των Συλλόγων των ησιών προσφώνησαν τον Σεβ. τονίσαντες την προσφορά του στα ησιά και την Τοπική Έκκλησία. Την όλη εκδήλωση στην όποία πνεύμα ενότητας και άδελφούσύνης επικράτησε, έκλεισε ο Σεβ. ό όποιος άφοι ευχαρίστησε όλους θερμά για τις ευχές τους και την άγάπη τους, τους παρεκάλεσε να βοηθήσουν ώστε αυτή ή άγάπη να ένώσει τις καρδιές όλων και να πρυτανεύσει σε όλες τις εκδηλώσεις κατά την τόσο δύσκολη και προβληματική έποχή μας.

—Στις 22 Μαΐου έγινε ή καθιερωμένη από χρόνια έορτή των Κατηχητικών Σχολείων, επί τη λήξει των μαθημάτων της έφεταιίνης περιόδου. Η αίθουσα της «Χριστιανικής Έστίας» είχε υπερπληρωθεί. Οι μαθητές και οι μαθήτριες των Μέσων και του Άνωτέρου Κατηχ. Σχολείων παρουσίασαν ένα πλούσιο χριστιανικό πρόγραμμα. Τα τραγούδια, τα ποιήματα και οι ύμνοι που έψαλλαν, για πρώτη άσφαλώς φορά τόσοι, έκαναν όσους παρευρέθηκαν να νοιώσουν έντονα θρησκευτικά συναισθήματα. Παρά τις αντίδράσεις και τον πόλεμο νεύρων που πολλές φορές ή Έκκλησία δοκιμάζει, υπάρχουν πάρα πολλοί νέοι και νέες στην έποχή μας, που ή Έκκλησία μας εξακολουθεί να τους συγκινεί. Την έορταστική αυτή εκδήλωση την όποία τίμησε όπως πάντα ο Πρόεδρος της Κοινότητας Θήρας κ. Ίάκ. Κορωνιός, οί κ.κ. Δ)ντες και Καθηγητές των Σχολείων και πολλοί γονείς και που ή Κατηγήτρια δ. Γρακιώτου μίλησε σχετικά με τον θεσμό και το έργο του Κατηχητικού Σχολείου και που μερικοί Κατηχητόπαιδες διέτυπωσαν ωραίες σκέψεις, έκλεισε ο Σεβ. με λίγες λέξεις, έκφράζοντας την συγκίνησή του, τις ευχαριστίες του και τον ξέπαινο της Έκκλησίας σε όλους Κατηχητές και Κατηγήτριες και σ' όσους κατέθεσαν την προσφορά τους, στον Κατηχητικό τομέα της Μητροπόλεως. Στο τέλος μοιρά-

σθηκαν θιβλία, εικόνες και διάφορα «ένθymια» σέ δλους τούς μαθητές και τίς μαθήτριες.

—Τήν 18ην Ίουνίου έγένητο ή μετακομιδή τών δστών του μακαριστού Μητροπολίτου πρώην Θήρας κυρού Γαβριήλ, υπό τών Σεβ. Μητροπολιτών Κοζάνης κ. Διονυσίου, Αλεξανδρουπόλεως κ. Ανθίμου, Κιλκισίου κ. Αμβροσίου και Καρπενησίου κ. Νικολάου. Ο οικείος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων τούς υπεδέχθη εις τό Αεροδρόμιον. Τήν επομένην, έγένητο Αρχιερατικόν συλλείτουργον εις τόν Μητροπολιτικόν Ναόν της Υπαπαντής, προεάρχοντος του Γέροντος Μητροπολίτου Σερβίων και Κοζάνης κ. Διονυσίου παρισταμένου δλοκληρού του Ίεροϋ Κλήρου της Νήσου. Κατά τό τελεσθέν μνημόσυνον ώμίλησαν ο Σεβ. Αλεξανδρουπόλεως και ο Πρόεδρος της Κοινότητος Θήρας κ. Κορωνιός, έξάραντες την προσωπικότητα του άειμνήστου Μητροπολίτου, ποιόμαντος επί 25 έτη την Ί. Μητρόπολιν Θήρας. Τά όσα του άοιδίμου έναπετέθησαν εις τόν έν τω περιθώλῳ του Μητροπολιτικού Ναυ τάφον, που ο ίδιος είχε κατασκευάσει.

—Στις 20 και 21 Μαΐου ο Σεβ. έπεσκέφθη την νήσον Θρασία.

—Στις 10 Ίουνίου μετέθη στην Αμοργό και παρέστη στις έκδηλώσεις που έγιναν στην περιφέρεια της Αρκεσίνης για τά 900 χρόνια της Μονής Παναγίας Χοζοβιώτισσας. Κατά τό διάστημα αυτό έλειτούργησε και μίλησε στους Ένοριακούς Ναούς Αρκεσίνης, Βρούτση, Χώρας και Καταπόλων.

—Στις 6 Ίουλίου έπεσκέφθη πάλι την Αμοργό και παρέστη σέ παρόμοιες έκδηλώσεις στην περιφέρεια Αιγιαλής. Τις ήμέρες αυτές έλειτούργησε στους Ένοριακούς Ναούς Λαγκάδας και Ποταμού και έτέλεσε τόν Έσπερινό στις Ένορίες Λαγκάδας και Θολαρίων. Σέ όλες τις Ακολουθίες μίλησε κατάλληλα στους πιστούς. Στη συνέχεια έπεσκέφθη τά μικρά νησιά Κουφονησι, Σχοινούσα και Ηράκλεια, οι μόνιμοι κάτοικοι τών όποιων είναι περίπου τετρακόσιοι. Έλειτούργησε και μίλησε στους Ένοριακούς Ναούς και τών τριών νησιών, στους όποιους με συγκίνηση διεπίστωσε ότι προσήλθε τό σύνολο σχεδόν τών Ένοριτών.

—Με λαμπρότητα τελέσθηκαν οι έορταστικές έκδηλώσεις στο νησί της Αμοργού για τη συμπλήρωση 900 χρόνων ζωής της Μονής Παναγίας Χοζοβιώτισσας. Στις έορτές αυτές, τών όποιων προέστη ο Μακ. Πατριάρχης Αλεξανδρείας κ. Παρθένιος, έλαβε μέρος και ή 35μελής θυζαντινή χορωδία τών βολιωτών ιεροψαλτών.

Οι έκδηλώσεις περιελάμβαναν μεταφορά της θαυματουργού εικόνας της Παναγίας από τη μονή στη Χώρα Αμοργού, που έγινε τό Σάββατο 23 Ίουλίου με τη συμμετοχή του Πατριάρχη, Θεία Λειτουργία την επομένη ήμέρα Κυριακή 24 Ίουλίου, στην όποια συνελείτουργησαν μαζί με τόν Πατριάρχη οι Σεβ. Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος και Θήρας κ. Παντελεήμων, και έψαλεν ή θυζαντινή χορωδία Βόλου και συναυλία θυζ. μουσικής που δόθηκε από την ίδια χορωδία τις άπογευματινές ώρες της Κυριακής στην κεντρικά πλατεία της Χώρας, με παρουσία όλων τών κατοίκων και τών παρεπιδημούντων έπισκεπτών. Τό χορό διθύθυναν έκ περιτροπής οι χοράρχες Μιχ. Μελέτης και Κυρ. Νικολέρης, ενώ χαιρετισμούς άπηύθυαν ο Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος, ο Πρόεδρος του Συλλόγου Ίεροψαλτών Βόλου κ. Ίω. Σχώρης και ο άιδεσμι. π. Θωμάς Συνοδινός, Γεν. Αρχιερατικός Έπίτροπος της Μητροπόλεως Δημητριάδος, που κατάγεται από τη Χώρα Αμοργού. Τις εύχαριστίες του εξέφρασε προς όλους ο Πρόεδρος της Κοινότητος κ. Νικ. Συνοδινός, που προσέφερε και άναμνηστικά δώρα.

Η Θ. Λειτουργία μετεδόθη από τό δίκτυο της Έλληνικής Ραδιοφωνίας.

Ίερά Μητρόπολις Καλαβρύτων και Αιγιαλείας

Τήν 14ην Αυγούστου έξεδήμησεν εις Κύριον, μετά από μακροχρόνιον άσθένειαν ο πανοσ. άρχιμ. Νικηφόρος Πεζόπουλος, Ήγούμενος της Ί. Μονής Παμμ. Ταξιαρχών και Ίερακήρυξ της Ίερας Μητροπόλεως. Η έξόδιος Ακολουθία έτελέσθη εις τόν Μητροπολιτικόν Ναόν Φανερωμένης τη συμμετοχή τών Σεβ. Μητροπολιτών Πειραιώς κ. Καλλινίκου, Αργολίδος κ. Ίακώβου και Καλαβρύτων και Αιγιαλείας κ. Αμβροσίου, τών Κληρικών της Ίερας Μητροπόλεως και πλήθους πιστών. Έν συνεχεία έσχηματίσθη κοπή προς την Ί. Μονήν Ταξιαρχών, όπου εις τό Καθολικόν της έτελέσθη Τρισάγιον και έγένητο ή ταφή εις τό Κοιμητήριον της Ίερας Μονής.

—Ο Σεβ. Μητροπολίτης μας, εις τά πλαίσια της περιοδείας του ανά την Έπαρχίαν Καλαβρύτων, την 13ην Αυγούστου έπεσκέφθη και έτέλεσε την Θ. Λειτουργίαν εις την όρεινήν Κοινότητα Αρμυούνων, όπου έγένητο δεκτός με πηγαία αισθήματα σεβασμού και εύλαθείας υπό τών κατοίκων, οι όποιοι είχαν 50 χρόνια περίπου να παρακολουθήσουν Αρχιερατικόν Θ. Λειτουργίαν. Έν συνεχεία ο Σεβ. έπιβάνειν άγροτικού όχηματος έπεσκέφθη την Σκήτην του Παπουλάκου και έξεναγήθη εις τούς χώρους αυτής. Η ένέργεια αυτή έθεωρήθη υπό τών κατοίκων ως θεία παραχώρησις και προάγγελος τών προσπαθειών που καταβάλλονται διά την άγιοποίησιν του Παπουλάκου. (Έκ της Ίερας Μητροπόλεως)

Ίερά Μητρόπολις Μαρωνείας και Κομοτηνής

Οι κατασκηνώσεις της Ί. Μητροπόλεως Μαρωνείας και Κομοτηνής, όπως κάθε χρόνο, έτσι και έφέτος λειτούργησαν στην τοποθεσία Αγίου Χαραλάμπους Μαρωνείας κατά τρόπο άψογο, σέ δύο περιόδους.

Πρώτη περίοδος κοριτσιών από 5.7 - 22.7.88. Δύναμις κατασκηνωτριών και προσωπικού 70 άτομα.

Δευτέρα περίοδος άγοριών από 22.7 - 8.8.88. Δύναμις κατασκηνωτών και προσωπικού 70 άτομα.

Και στις δύο άποστολές συμμετείχαν στελέχη δοκιμασμένα και γεμάτα από φλογερή πίστη και άγάπη στο θεάρεστο και κοινωνικό έργο. Προσφέρθηκαν με ζήλο και άυταπάρνηση στην διάπλαση και ψυχαγωγία τών παιδικών ψυχών. Τό πρόγραμμα ήταν γεμάτο από κάθε άποψη. Η τροφή έκλεκτή και ίκανοποιητική. Η μελέτη και έμβάθυνσις στην Αγία Γραφή, ή πνευματική ένασχόλησις και έπισήμανσις μνυμάτων και διδαγμάτων σφυρηλάτησαν τούς χαρακτήρες τών παιδιών και τά έξόπλισαν με πολύτιμα πνευματικά έφόδια. Παράλληλα στον τομέα της άσκήσεως και της ψυχαγωγίας δόθηκε μεγάλη σημασία. Έκαναν δύο φορές την ήμέρα θαλασσινά μπάνια. Η σωματική άθλησις και γυμνασία ήταν τακτική. Χαιρούμενη πάντοτε άτμόσφαιρα, με τό τραγούδι, τά εύφυη χαριτολογήματα, τά άστεία, τά ανέκδοτα και τά παιχνίδια, μπάσκετ, βόλεϋ κ.λπ.

Στό τέλος κάθε περιόδου έγινε έπιτυχής έορταστική τελετή, ή όποια έντυπωσίασε όλους τούς παρισταμένους. Μάλιστα στην έορτή της πρώτης άποστολής παρέστησαν και οι 1. Γενικός Γραμματεύς της περιφερειακής διοικήσεως Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης κ. Ευάγγελος Ρογκάκης και 2. ο Νομάρχης Ροδόπης κ. Ζήσης Μπέκος.

Καθ' όλη την διάρκεια της λειτουργίας τών κατασκηνώσεων ο Σεβ. Μητροπολίτης κ. Δαμασκηνός διέμεινε μαζί με τούς κατασκηνωτάς, χωρίς να παραμελεί στο έλάχιστο τό ποιμαντορικό έργο της Μητροπόλεως, έπιδεικνύοντας άμέριστο στοργικό ένδιαφέρον, συντονίζοντας όλες τις ένέργειες, έξαντλώντας όλα τά μέσα της πατρικής άγάπης και έπιστασίας και συμμετέχοντας στις πνευματικούς περιεχομένου έκ-

δηλώσεις. Έπισημαίνεται με την ευκαιρία ότι όλοι οι κατασκηνωτάι διαμένουν, διατρέφονται και περιθάλπονται έντελως δωρεάν με ένα μέρος των εξόδων που καταβάλλει ή 'Ι. Μητρόπολις από το πτωχό της ταμείο, μία επιχορήγηση του Υπουργείου Προνοίας και του Υπουργείου Βορείου Ελλάδος. Για έπισκευές, άγορά συμπληρωματικού ύλικού και πλήρους εξοπλισμού δαπανήθηκε το ποσόν των πεντακοσίων (500.000) χιλιάδων δραχμών.

Για την κανονική λειτουργία των κατασκηνώσεων δαπανήθηκε το ποσόν του ενός έκατομμυρίου δραχμών (1.000.000) περίπου.

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Μαρωनीας και Κομοτηνής κ. Δαμασκηνός, με την ευκαιρία θά ήθελε να άπευθύνει θερμότερες ευχαριστίες στον Υπουργό Βορείου Ελλάδος κ. Στυλιανό Παπαθεμελή, για την επιχορήγηση, του ποσού των πεντακοσίων χιλιάδων ύπερ των Κατασκηνώσεων της 'Ι. Μητροπόλεως, το Υπουργείο Κοινωνικής Προνοίας, για την επιχορήγηση του ποσού των διακοσίων πενήντα χιλιάδων δραχμών, τον Γενικό Μακεδονίας και Θράκης κ. Εύάγγελο Ρογκάκο και τον Νομάρχη Ροδόπης κ. Ζήση Μπέκο, για το άμειωτο ένδιαφέρον και την συμπαραστάση τους στα έργα της Μητροπόλεως. Ευχαριστίες θερμότερες άπευθύνει ο Σεβ. και προς τον Ταξίαρχον κ. Παναγιώτην Χόχολην, άνωτερον Διοικητήν φρουράς Κομοτηνής, για την διάθεση φορητού αυτοκινήτου προς μεταφορά από Κομοτηνή στο χώρο των κατασκηνώσεων κατασκηνωτικού ύλικού, τον κ. Διοικητήν της Αεροπορικής Βάσεως 'Ισμάρου, για την διάθεση λεωφορείου προς μεταφοράν των κατασκηνωτών από Κομοτηνή στον Άγιο Χαράλαμπο Μαρωनीας και αντίστροφως, την Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Ν. Ροδόπης για την δωρεά - προσφοράν πέντε μεγάλων δοχείων τυροού, τους κ.κ. Μιχιούρη - Γιαμπούρη για την δωρεά - προσφορά έπίσης πέντε μεγάλων δοχείων τυροού, σε όλους τους συμμετέχοντας έπιχειρηματίες, βιομηχάνους και έμπόρους με σεβαστό χρηματικό ποσόν δωρεάς για την άγορά και τοποθέτηση ψυγείου έπαγγελματικού στον Κατασκηνωτικό χώρο άξίας διακοσίων εξήντα χιλιάδων δραχμών (260.000) στον κ. Κωνσταντίνο Δώδο για την έξέυρεση των δωρητών αυτών και την με κάθε τρόπο πολύτιμη συμπαραστάση του στο έργο της τοπικής Έκκλησίας.

Τέλος ο Σεβ. έκφράζει την ευάρεσκεια, τον δίκαιο έπαινο και τις έγκάρδιες ευχαριστίες στους δύο άρχηγούς των κατασκηνώσεων και όλα τα στελέχη που διακόνησαν με ύποδειγματικό τρόπο και πρόσφεραν τις πολύτιμες ύπηρεσίες τους, έκδωπανώντας κάθε ικμάδα των δυνάμεών τους. Ο Τριαδικός Θεός του άπειρου έλέους έιθε να τους εύλογει και να τους χαρίζει υγεία και κάθε προκοπή, να τους τά άνταποδίδει έκατονταπλάσια τόσο στην παρούσα όσο και στην μέλλουσα ζωή.

(Έκ της 'Ι. Μητροπόλεως)

Έγερ ά Μητρόπολις Νικοπόλεως

Υπό της 'Ι. Μητροπόλεως Νικοπόλεως άνεκοινώθη ότι έσχάτως έξεδόθησαν ύπ' αυτής τά έξής δύο βιβλία:

Μητροπολίτου Σηλυβρίας Αίμιλιανού

«Ορθόδοξοι προβληματισμοί στην Διασπορά»

Τί σχέση με την Έκκλησία διατηρούν οι Ορθόδοξοι άδελφοί μας που ζουν στη διασπορά, δηλ. στο έξωτερικό, μετανάστες, είτε είναι έργατες, είτε έπιστήμονες, είτε σπουδαστές; Πώς οι άνθρωποι αυτοί θά βοηθηθούν να γίνουν πραγματικά μέλη της ορθόδοξου Έκκλησίας μας; Τί πρέπει να έχουν ύπ' ύψη τους οι ύπεύθυνοι ποιμένες και οι ζηλωτές πιστοί;

Πάνω σ' αυτό το κρίσιμο θέμα έκθέτει τις σκέψεις του ο Σεβ. Μητροπολίτης Σηλυβρίας Αίμιλιανός, γνωστός για την σοφία του, την άνεκτίμητη πείρα του,

άπό την πολύχρονη διακονία του στη διασπορά, στην όποια εργάζεται με ύποδειγματικό ίεραποστολικό ζήλο. Οι προβληματισμοί του σεβασμιωτάτου συγγραφέως είναι πολύ χρήσιμοι για όλους τους κληρικούς, αλλά και για κάθε χριστιανό που άντιμετωπίζει τις σύγχρονες κοσμοπολιτικές συνθήκες ζωής, στις όποιες μοιραία μετά από λίγα χρόνια ίσως θρεθούν άκόμη και τά πιο μικρά χωριά μας. Στο βιβλίο αυτό ο άναγνώστης θά θρή όρθο προβληματισμό, όρθόδοξο φρόνημα, λειτουργικό και έκκλησιαστικό πνεύμα, άνοικτους όρίζοντες, και πολλή χάρη, που κάνουν το βιβλίο παρά το περιεχόμενό του ένα ευχάριστο άναγνωσμα.

«Σ τ ά ρ ε τ ς Σ α μ ψ ώ ν»

Βίος και διδασχές ένός ρώσου άγίου ίερομονάχου, που έκοιμήθη το 1979. Ο στάρης (γέροντας) Σαμψών έξησε σε έποχή διωγμών της Έκκλησίας και άνεδείχθη άληθινός όμολογητής της πίστεως. Στο Α' μέρος ο Στάρης Σαμψών διηγείται με άπλότητα ζωντανές έμπειρίες από τις περιπέτειες της ζωής του. Στο Β' μέρος περιλαμβάνονται μερικές όμιλίες - διδασχές του Στάρης, οι όποιες χαρακτηρίζονται πνευματικά άπλότητα και σαφήνεια αλλά και σπάνιο άναματικό θάθος. Βιβλίο που κυριολεκτικά συναρπάζει.

Μετέφρασε από τά ρωσικά ο Μητροπολίτης Νικοπόλεως Μελέτιος.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ά ν α κ ο ι ν ω θ έ ν

Διαπιστωθέντος ότι το φερόμενον ως Τάγμα του Άγίου 'Ιωάννου των 'Ιπποτών της Μάλτας, έχον επί κεφαλής αυτού τον δήθεν Πρίγκηπα JOHN DE MARI RIVELLES του Οίκου ANJOU, τυγχάνει έν τη ουσία άνύπαρκτον, ούδαμώς άναγνωρίζεται πλέον τουτο από μέρους του Οικουμενικού Πατριαρχείου, μηδεμίαν σχέση έχοντας προς το άναφερόμενον τουτο «Τάγμα» ή τά συγκροτούντα αυτό πρόσωπα.

Το Οικουμενικόν Πατριαρχείον κατόπιν της διαπιστώσεως ταύτης και των ιδιοτελών σκοπών τους όποιους επιδιώκουσιν οι φερόμενοι ως ήγήτορες του «Τάγματος» τουτου, αίρει την άπό τουτου, έν καιρῶ, λόγω άνεπαρκούς και έσφαλμένης πληροφορήσεως, διά του άπό της 10ης 'Ιουλίου 1985, άριθμ. Πρωτ. 547, σεπτού Πατριαρχικού Γράμματος, δοθείσαν τῶ «Τάγματι» τουτώ και τοίς ύπεύθυνοις αυτού πνευματικήν και ήθικην προστασίαν αυτού και δηλοί ότι ούδεμίαν εις το έξής έξάρτησιν έχει άπ' αυτού το έν λόγω «Τάγμα».

Έν τοίς Πατριαρχείοις, τη 2α Αύγουστου 1988 Ο Άρχιγραμματεύς της Άγίας και Έερας Συνόδου

† Άρχιμ. Μελίτων

'Ι. Άρχιεπισκοπή Θυατείρων και Μ. Βρεταννίας

Με Πατριαρχική έπιστολή που ύπογράφει ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Δημήτριος, με ήμερομηνία 21 'Ιουνίου 1988, άνατίθεται εις τον Σεβασμιωτάτον Άρχιεπίσκοπο Θυατείρων και Μ. Βρεταννίας κ. Γρηγόριο και εις τον Σεβ. Μητροπολίτη Περγάμου κ. 'Ιωάννη ή αντιπροσώπευση του Οικουμενικού Πατριαρχείου εις την Διάσκεψη Άγγλικανών Έπισκόπων του Λάμπεθ. Συμπληρωματικά όρίσθησαν σαν τρίτος εκπρόσωπος του Πατριαρχείου ο Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Ζηνουπόλεως κ. Άρίσταρχος.

Η γνωστή σαν «Διάσκεψη του Λάμπεθ», που διήρκεσε έφέτος από τις 16 'Ιουλίου μέχρι 7 Αύγουστου, συνέρχεται στο Λάμπεθ Λονδίνου κάθε δέκο χρόνια. Σ' αυτή μετέχουν ως Σύνεδροι Άγγλικανοί Έπίσκοποι από όλον τον κόσμο.

Οι πιο πάνω Ορθόδοξοι Έεράρχες μετέχουν, ύστε-

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Εὐσταθίου, Μητροπολίτου Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, Διδαχικά, ἐκδ. Ἴ. Μητροπόλεως, Σπάρτη 1987, σσ. 112.

Κατόπιν ἐπιμόνου ὑπαδείξεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου (Θέμελι), ὁ ὁποῖος καὶ προλογίζει τὴν ἐκδόση, ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Μητροπολίτης κ. Εὐστάθιος, ἐξέδωσε εὐσύννοπη συλλογὴ 21 ἐποικοδομητικῶν ἀρθρῶν, πρῶτοι εἶδαν τὸ φῶς τῆς δημοσίωτης στὸ περιοδικὸ «Διδαχὴ» (ἐξ οὗ καὶ ὁ τίτλος) τῆς Ἴ. Μητροπόλεως Μεσσηνίας, ὅταν ὁ συντάκτης τους ὑπηρετοῦσε σ' αὐτὴν ὡς ἱεροκλήρυξ, πρωτοσύγκελλος καὶ ἡγούμενος τῆς Ἴ. Μονῆς Βουλκάνου. Ἡ ὑπόδειξη τοῦ Σεβ. Μεσσηνίας γιὰ αὐτοτελὴ ἐκδόσή τους στηρίχθηκε στὴν ὀρθὴ σκέψη (ἀνὰ μὴ μείνουν μόνον εἰς τὰς σελίδας τῆς «Διδαχῆς» τὰ ἐν λόγῳ ἀρθρα, ἀλλὰ νὰ ἀποτελέσουν τὴν καλὴν ἀπαρχὴν ἐκδόσεως καὶ ἄλλων διδακτικῶν ἔργων τοῦ ἀριστα χειριζομένου τόν τε προφορικῶν καὶ τὸν γραπτῶν θεῖον λόγον λαμπροῦ τούτου ἱεράρχου) (σ. 5).

Ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενό τους τὰ ἀρθρα ταξινομοῦνται σὲ τρεῖς ἐπίβλητες: Ἐόρτια, Ἐπίκαιρα καὶ Σχολικά. Εἰδικότερα, στὴν πρώτη ἐνότητα περιλαμβάνονται 16 ἀρθρα ἀναφερόμενα σὲ ἐσρτές δεσποτικές, θεομητορικές καὶ ἀγίων. Στὴ δευτέρη, δύο ἀρθρα γιὰ τὴ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ καὶ στὴν τελευταία, τρία ἀρθρα ἀπευθυνόμενα στὴ μαθητιῶσα νεολαία.

Ἡ Ὁ Σεβασμιώτατος συγγραφεὺς σημειώνει (σ. 10), ὅτι «χωρὶς τὰ ἀρθρα ταῦτα νὰ διεκδικοῦν πρωτοτυπίαν, ἔχουν ὡς κοινὴν βάσιν, ἡ ὁποία δίδει καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ἐνότητα τῶν κειμένων, τὴν προσπάθειαν ν' ἀποκαλύψουν τὴν σώζουσαν ἀλήθειαν, τὴν ὁποίαν περικλείουν ἀνυπέβλητα καὶ ἀσύγκριτα γεγονότα ἐκ τῆς ἐπιγείου ζωῆς τοῦ Κυρίου μας, ἡ ἐκφράζουσαν πρόσωπα τῶν ἀγίων τῆς ἀνωμήτου πίστεως... προκειμένου αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν νὰ βιώσουν οἱ ἀγωνιζόμενοι τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως ἄνθρωποι, καὶ μάλιστα ἡ «σεισμικὴ» νεότης, ἡ ὁποία ἀναζητᾷ με λαχτάραν πρότυπα καὶ ἤρωας».

Χωρὶς δισταγμὸ θὰ σημειώναμε ὅτι ἡ προσπάθεια αὐτὴ ἐπιτυγχάνει τὸ στόχο της. Κάθε ἀρθρο καὶ ὅλα μαζί, δὲν φανερώνουν μόνον τὴ συγγραφικὴ ἱκανότητα τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ τὸν ἐθεο ζῆλο του γιὰ τὴ μετάδοσιν τοῦ εὐαγγελικοῦ μηνύματος, ἀλλ' ἀποκαλύπτουν καὶ τὴ θεολογικὴ κατάρτισή του, ἐνῶ ἡ γλαφυρότητα, τὸ ἀνεπιτήδευτο τοῦ ὕφους καὶ ἡ λιτότητα στὴν ἐκφραση τῶν ἀρθρῶν τῆς συλλογῆς, συντελοῦν ὥστε νὰ «ἐμπλουτίζεται ἡ περὶ τὸν ἱερὸν Ἄμβωνα εἰδικὴ βιβλιογραφία» (Πρόλογος, σ. 7). Στὰ θετικὰ τοῦ βιβλίου πρέπει, τέλος, νὰ προστεθῇ ἡ μὲ εὐανάγνωστα γράμματα φωτισοεισιοθεσία, ἡ καλὴ ἐκτύπωση καὶ ἡ καλαίσθητη βιβλιοδεσία του.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

Γεωργίου Ἀθ. Χώρα, Δρος Θ., Ἱστορία τῆς Μονῆς Καλαμίου - Ἀδάμι Ναυπλίας, Ἀθήναι 1988, σσ. 232 + 24 (πίνακας εἰκόνων).

Ὁ ἰδιαίτερα ἀσχολούμενος με θέματα ἱστορικοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς Ἀργοναυπλίας, ἀπ' ὅπου κατάγεται, Γεώργιος Χώρας, παρουσιάζει στὸ τελευταῖο αὐτὸ ἔργο του, με τρόπο ἐλκυστικὸ καὶ πλήρως τεκμηριωμένο βιβλιογραφικά, τὴν ἱστορία τῆς εὐφύμως γνωστῆς Ἴ. Μονῆς Καλαμίου. Ἡ Μονή, ἰδρυμένη κατὰ τὸν 17ο αἰῶνα, «διατρέχει ἤδη... τὴν τρίτην περίοδο τοῦ ἱστορικοῦ της βίου», μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν σ' αὐτὴν γυναικείας μοναχικῆς ἀδελφότητος (1971). Ὁ ἐπισκέπτης τῆς Μονῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀναγνώστης τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, ἀβίαστα διαπιστώνει ὅτι εἶναι «μεγάλα τὰ τῆς πίστεως κατορθώματα» καὶ ὅτι «τῶν δακρύων — καὶ τῶν ἰδρώτων — ταῖς ροαῖς, τῆς ἐρήμου τὸ ἄγονον» γεωργεῖται καὶ πλουσιῶς καρποφορεῖ: Γιατὶ ὄντως ἡ ἀδελφότης τῶν μοναζουσῶν (ἡγουμένη Μελάνη Φράγκου), με τὴν χάριν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, στὴν ὁποία εἶναι ἀφιερωμένο τὸ καθολικὸ, πέτυχε νὰ ἀνεγείρει τὸ ἐρειπωμένο μέχρι τὸ 1971 μοναστήρι καὶ νὰ προσελκύει ἤδη προσκυνητὲς ὄχι μόνον

ρα ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας ROBERT RUNCIE, ὡς παρατηρητὲς. Κατ' αὐτὴν συζητοῦνται ζωτικῆς σημασίας γιὰ τοὺς Ἀγγλικανοὺς θεολογικά καὶ ἄλλα παρεμφερῆ θέματα.

Ἡ Πατριαρχικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Ἅγιο Θουαίρων ἔχει ὡς ἀκολουθῶς:

«Ἱερώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Θουαίρων καὶ Μεγάλῃς Βρετανίας καὶ Ἑξάρχε Δυτικῆς Εὐρώπης, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφε καὶ συλλειτουργε τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Γρηγόριε, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρῃ Ἱερότητι καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ.

Τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας κυρίου ROBERT RUNCIE παρακαλέσαντος ὅπως ἀποστείλωμεν ἐπισημοὺς παρατηρητὰς πρὸς ἐκπροσώπων συνόλης

τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὸ συγκαλούμενον προσεχῶς, μεταξὺ ἰς Ἰουλίου καὶ Ἰ' Αὐγούστου ἐ.ἔ. Συνέδριον τῶν Ἀγγλικανῶν Ἐπισκόπων ἐν Λάμπει, ἡ ἐκπροσώπων αὐτῆ ἀνετέθη τῇ ὑμετέρῃ ἀγαπητῇ ἡμῖν Ἱερότητι καὶ τῷ Ἱερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Περγάμου κ. Ἰωάννῃ.

Ἀσμένως γνωρίζοντες τοῦτο τῇ ὑμετέρῃ Ἱερότητι διὰ τοῦ παρόντος, οὐδαμῶς ἀμφιβάλλομεν ὅτι αὐτὴ θέλει μετὰ πάσης εὐαισθησίας ἐκπληρῶσθαι τὴν ἀντιθεμένην αὐτῇ καὶ τῷ Ἱερωτάτῳ ἀδελφῷ τιμητικὴν ταύτην ἀποστολήν, ἐνημεροῦσα ἐν κοινῇ μετὰ τῆς αὐτοῦ Ἱερότητος ἐκθέσει ἐν συνεχείᾳ τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ τὰ κράτιστα αἰτούμεθα αὐτῇ παρὰ Θεοῦ, Ὡς ἡ χάρις καὶ τὸ ἀπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς ὑμετέρας Ἱερότητος».

ἐπειδὴ συντελεῖ σ' αὐτὸ καὶ τὸ θαυμάσιο φυσικὸ περιβάλλον, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ ἀδελφότης διακρίνεται γιὰ τὴν πνευματικότητά της.

Ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον, τὸ ἔργο — μετὰ τὸν Πρόλογο τοῦ Σεβ. Ἀργολίδος κ. Ἰακώβου καὶ τὴν Εἰσαγωγή τοῦ συγγραφέως, σσ. 15-18 — χωρίζεται σὲ ἑπτὰ κεφάλαια, ὡς ἐξῆς: Α' Τοπογραφία καὶ ὀνομασία τῆς Μονῆς. Β' Ἡ ἕδρα τῆς Μονῆς Καλαμίου. Γ' Τὸ καθολικόν, τὸ Σκευοφυλάκιον καὶ ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς. Δ' Ἡ Μονὴ κατὰ τοὺς μετέπειτα χρόνους. Ε' Ἡ Μονὴ κατὰ τὴν ἐθνικὴν παλιγγενεσίαν. ΣΤ' Ἡ Μονὴ ἐπὶ Ἀντιβασιλείας καὶ βασιλείας τοῦ Ὄθωνος. Ζ' Σύγχρονη ἱστορία τῆς Μονῆς. Στὶς σελίδες 181-256 καταχωρίζονται: Ἀναφεραλαίως καὶ Ἐπίλογος — Παράρτημα ἐγγράφων — Ἡ κοινωνικὴ προσφορὰ τῶν Μονῶν Ἀργοναυπλίας — Resume — Εὐρετήριο ὀνομάτων, πραγμάτων καὶ εἰκόνων καὶ πίνακες εἰκόνων ἐκτὸς κειμένου.

Σημειώσαμε ὅτι τὸ ἔργο τεκμηριώνεται πλήρως, γιὰτὶ ὁ συγγραφέας ἔκανε ἐξονυχιστικὴ μελέτη καὶ παράθεση ὅλων τῶν πηγῶν καὶ τῆς σχετικῆς βιβλιογραφίας, μὲ ἰδιαίτερη ἔμφαση κυρίως ἐκείνης τῶν χρόνων τῆς τουρκοκρατίας καὶ τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ. Σημειώνει ὁ ἴδιος (Εἰσαγωγή, σ. 17) ὅτι τὰ ὅσα ἱστοροῦνται στὸ βιβλίον ἀπεριλαμβάνονται εἰς πολλὰ ἔγγραφα ἀπὸ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους, τοῦ Μινιστηρίου τῆς Θρησκείας, τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας, τοῦ Ἀρχείου Ἀγωνιστῶν καὶ ἐκείνου τοῦ Δημοσίου Μνήμονος Ναυπλίου καὶ ἀκόμη εἰς ἐκτεταμένα ἔγγραφα ἐκ τῶν Ἑνετικῶν Κρατικῶν Ἀρχείων καὶ ἐκ τοῦ Σκευοφυλακίου τῆς Μονῆς τοῦ Θεσβαδίστου Ὀρους Σινᾶ». Εὐρεία χρῆσις ἔκανε ὁ σ. καὶ τῶν Ἀρχείων τῆς Ἱ. Συνόδου (Φάκελλος Ἱ. Μητρ. Ἀργολίδος) καὶ τοῦ Φακέλλου τῆς Ἱ. Μονῆς Καλαμίου (στὴν Ἱ. Μητρόπολη).

Συμφωνοῦμε ἀπόλυτα μὲ τὴ διαπίστωση τοῦ Σεβ. Ἀργολίδος κ. Ἰακώβου ὅτι τὸ ἔργο αὐτὸ τοῦ κ. Γ. Χώρα εἶναι γραμμὸ «μετ' ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας καὶ θαυμαστῆς καλλιτεχνίας», στὴν θετικότητι δὲ εἰκόνα ποὺ παρουσιάζει ἡ ἔκδοσις συντελοῦν τόσο ἡ χρῆσις εὐανάγνωστων στοιχείων, ὅσο καὶ ἡ σελιδοποίηση, ἐκτύπωση καὶ διακόσμηση τοῦ βιβλίου, ἐνῶ ἡ ἐντυπωσιακὴ φωτογραφία τοῦ συγκροτήματος τῆς Ἱ. Μονῆς στὸ ἐξώφυλλο (τετραχρωμία) καὶ οἱ ἐκτὸς κειμένου εἰκόνες, φωτογραφίες καὶ τὰ ἔγγραφα, συμπληρώνουν τὴν ἀριτιότητά του.

Ὡς πρὸς τὶς σημερινὲς δραστηριότητες τῆς ἀδελφότητος σημειώσαμε ὅτι, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν κατὰ τὰ καθιερωμένα ἀσκηση τῶν καθηκόντων τους, οἱ μονάζουσες διακρίνονται καὶ γιὰ τὶς ἐπιδόσεις τους στὴν ἀγιογραφία, τὴν ἱεροραπτικὴ καὶ τὴ χρυσοκεντητικὴ. Εἰκόνα τῆς φιλοξενίας τοῦ Ἀβραάμ (Ἁγίας Τριάδος), φιλοτεχνημένη στὸ ἀγιογραφεῖο τῆς Ἱ. Μονῆς, κοσμεῖ καὶ τὸ πλαίσιο τοῦ ἡμεροδείκτου (τοίχου) προσεχοῦς ἔτους 1989 τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἄριθμ. { Πρωτ. 1233/87 Ἀθήνησι τῆ 13-7-1988
Διεκπ. 1048

ΠΡΑΞΙΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 11 τοῦ Ν. 590) 1977.
2. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 115) 26.2.1987 συγκατάθεσιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας κ. Χρυσστόμου.
3. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 152) 20.5.1987 συγκατάθεσιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Παύλου.
4. Τὴν ἀπὸ 15.9.1987 ἀπόφασιν τῆ Διαρκοῦς Συνόδου.
5. Τὴν ἀπὸ 7.10.1987 ὁμόφωνον ἀπόφασιν Αὐτῆς,

Ἀποφασίζει

Ἡ ἐνορία τῆς Κοινότητος Πολυπλατάνου Νομοῦ Ἡμαθίας ἀνήκουσα ἄχρι τοῦδε ἐκκλησιαστικῶς εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, ὑπάγεται ἐκκλησιαστικῶς εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Βερροίας καὶ Ναούσης, διὰ λόγους καλλιτέρας διαποιμάνσεως καὶ γενικωτέρου συμφέροντος τῆς Ἐκκλησίας.

Διὰ τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀρχιμ. ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ - ΓΚΙΝΗΣ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις: α) τῶν ἀρθρων 38, πργρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590) 1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398) 1973, γ) τοῦ Ν. 673) 1977 ὡς καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2799) 16.12.1982 Ἀπόφασιν Ἡμῶν «Περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς Ἐνοριακοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν», καὶ προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Νικολάου - Καλλιθέας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 Κανονισμοῦ, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα καὶ τὰ ὑπὸ τῆς πργρ. 28 τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ Ν. Δ. 1398) 1973 τυπικὰ τοιαῦτα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 10ῃ Αὐγούστου 1988

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

***Ιερά Μητρόπολις Ν. Κρήνης και Καλαμαριάς**

«Έχοντες υπ' ὄψιν τὰς διατάξεις α) τῶν ἀρθρῶν 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590)1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398)1973, γ) τοῦ Ν. 673)1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερωῦ Ναῶ

Ἁγίας Παρασκευῆς Ν. Κρήνης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 34)β' τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Καλαμαριά τῇ 6ῃ Ἰουλίου 1988

† Ὁ Ν. Κρήνης καὶ Καλαμαριάς ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

***Ιερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας**

«Έχοντες υπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Αἰγίου, ὑπὸ ὑποψηφίου Πρώτης (Α') Κατηγορίας, 2) Ἁγ. Νικολάου Μαυρικίου Αἰγιαλείας καὶ 3) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Λαπάτας Καλαβρύτων,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Αἰγίῳ τῇ 18ῃ Ἰουλίου 1988

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

***Ιερά Μητρόπολις Χαλκίδος**

Προκειμένου νὰ πληρώσωμεν δι' ἐπιλογῆς μίαν θέσιν λαϊκοῦ ὑπαλλήλου Κλάδου ΔΕ Γραφῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ οὐσιαστικὰ καὶ τυπικὰ προσόντα ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ.

Ἐν Χαλκίδι τῇ 25ῃ Ἰουλίου 1988

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

***Ιερά Μητρόπολις Ἰωαννίνων**

«Έχοντες υπ' ὄψιν: 1. Τὰς διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», 2. Τοὺς Θεῖους καὶ Ἱεροῦς Κανόνας τῆς καθ' ἡμᾶς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. 3. Τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 817)1978, ἀρθρον 25, «Περὶ ὀργανικῶν θέσεων Ἱεροκηρύκων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν δύο ὀργανικῶν θέσεων Ἱεροκηρύκων τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ἐκ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων ὀριζόμενα προσόντα ὅπως υποβάλλωσι τὰ δικαιολογητικὰ τῶν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» πρὸς πλήρωσιν τούτων.

Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 1ῃ Αὐγούστου 1988

† Ὁ Ἰωαννίνων ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

***Ιερά Μητρόπολις Μεσσηνίας**

«Έχοντες υπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημε-

ρίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Ἄμμου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Καλαμάτῃ τῇ 3ῃ Αὐγούστου 1988

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

***Ιερά Μητρόπολις Δημητριάδος**

«Έχοντες υπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν α) Ἁγίας Παρασκευῆς Ζαγοράς, β) Ἁγ. Γεωργίου, εἰς Ἁγίον Γεώργιον Νηλείας, γ) Ἁγ. Τριάδος, εἰς Μούρеси καὶ δ) Εἰσοδίων Θεοτόκου, εἰς Ἄνω Βόλον, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Βόλῳ τῇ 19ῃ Αὐγούστου 1988

† Ὁ Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

***Ιερά Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν**

«Έχοντες υπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Διαλεκτοῦ,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Τρικάλαις τῇ 19ῃ Αὐγούστου 1988

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΑΛΕΞΙΟΣ

***Ιερά Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας**

«Έχοντες υπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Περδικόβρουσης Κυνουρίας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Τριπόλει τῇ 29ῃ Αὐγούστου 1988

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

***Ιερά Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας**

«Έχοντες υπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημε-

ρίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἡφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἁγ. Βαρθάρου Κακαλετρίου, 2) Μοναστηρίου Ἁγ. Ἀποστόλων, 3) Προφήτου Ἡλίου Μύρου, 4) Ἁγ. Νικολάου Νέδα, 5) Ἁγ. Γεωργίου Ροδιάς, 6) Κοιμ. Θεοτόκου Συρρίζου, 7) Κοιμ. Θεοτόκου Χαλκιάς, 8) Ἁγ. Γεωργίου Κρουνηρίου Τριφυλίας, 9) Ἁγ. Τριάδος Βασιλικῆς, 10) Ἁγ. Ἰωάννου Θεολόγου Περδικονερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Κυπαρισσίᾳ τῇ 29ῇ Αὐγούστου 1988

† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Πατρῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις: α) τῶν ἄρθρων 38, παραγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590)1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398)1973, γ) τοῦ Ν. 673)1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἱ. ναοῖς 1) Ἁγ. Δημητρίου Πατρῶν, 2) Ἁγ. Παρασκευῆς Πατρῶν, 3) Ἁγ. Τριάδος Πατρῶν καὶ 4) Παντοκράτορος Πατρῶν,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34)ἰβ' τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Πάτραις τῇ 25ῇ Αὐγούστου 1988

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 31)1988 Πράξεως ἡμῶν προκηρυσσομεν τὰς διακονικὰς θέσεις: α) «Ἁγίου Νικολάου» Βαῖμου Ἀποκορώνου καὶ β) «Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου» Κάμπων Κυδωνίας καὶ προσκαλοῦμε τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβωσιν αὐτάς ὅπως ἐνεργήσωσιν κατὰ Νόμον διὰ τὰ περαιτέρω.

Χανιά, 19 Ἰουλίου 1988

† Ὁ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

ΚΛΗΣΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ

Πρὸς
Τὸν Πρεσβύτερον
Χαράλαμπον Ι. Χιρμπάκην
τέως ἡφημερίων Ἀλικιανοῦ Κυδωνίας
καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς

Ἐνεργούντες κατὰ σοῦ τακτικὰς ἐνόρκους ἀνακρίσεις, συμφώνως πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 890)6.5.1988 ἐντολὴν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου κ. Εἰρηναίου, καλοῦμεν σε ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν ἐν Χανίοις καὶ ἐν τοῖς Γραφείοις τοῦ Ἱεροῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Εἰσοδίων Χανίων τὴν 5 τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου 1988 ἡμέραν Τετάρτην καὶ ὥραν 10 π.μ. προκειμένου ὅπως ἀπολογηθῆς ἐπὶ ἀποδιδόμενων σοι κατηγοριῶν καὶ ὑποδείξεις τοὺς, πρὸς ὑπεράσπισίν σου, μάρτυρας.

Ἐν Χανίοις τῇ 24.8.1988

Ὁ Ἀνακριτὴς

Πρωτ. Ἐμμαν. Παπαδοκωνσταντάκης

Ὁ Γραμματεὺς

Πρεσβύτ. Δημ. Ἀλεξανδράκης

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἐλασσώνος ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ

† Ὁ Θήρας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητὴς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἐσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἐτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 20 ἐτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ 900ετηρὴς τῆς ἐν Πάτραις Ἱεράς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Μητροπ. Μεσσηνίας Χρυσόστομου, Αἱ παιδαγωγικαὶ ἰδέαι τοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων.

Πίναξ ὑποψηφίων πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὸν κατὰλογὸν ἐκλογίμων Ἀρχιερέων.

Ἡ Δ. Ι. Σύνοδος τῆς 132ης Περιόδου.

Μητροπ. Γρεβενῶν Σεργίου, Ἡ Ἱ. Μονὴ τοῦ Ὁσίου Νικάνορος καὶ τὸ κειμηλιοφυλάκιον αὐτῆς.

Μητροπ. Κυθήρων Ἰακώβου, Ἐκκλησιαστικὴ ἀντιπροσωπεία εἰς Μ. Βρετανίαν.

Μητροπ. Κίτρους Ἀγαθονίκο, Ὁ Κίτρους Βαρνάβας (†).

Μητροπ. Λεοντοπόλεως Τίτου, Ἱστορικαὶ ἐπιστολαὶ Ἱω. Θ. Σακελλαρίδου πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας Φώτιον.

Πρωτοπρ. Παναγιώτου Σιμιγιάτου, Ἡ ἐκλογή καὶ ἐνθρόνισις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γαλιτίας κ. Ἱερεμίου.

Ἀρχιμ. Θεοδώρητου Πολυζωγοπούλου, Ἡ ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμον.

Μ. Πρωτοπρ. Γεωργ. Τσίτσου, Ἡ 40ετία τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (1948 - 1988).

Ἀναστασίου Τίγκα, Αἱ ἀναστάσεις νεκρῶν εἰς τὸν Βιβλικὸν καὶ Ἑλλαδικὸν χῶρον.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασιῶ 1 — Τηλ. 721.0734

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης Μιχαήλ, Ἀριστοτέλους 179, 112 51 Ἀθῆναι.